

Lokaal

nr. 9 – SEPTEMBER 2018

VVSG-maandblad voor
de lokale bestuurder

Verschijnt 11x per jaar / P2A9746

SPECIAL
2030

Draag zorg voor mijn toekomst

Samen de wereld veranderen tegen 2030

UNIVERSELE DOELSTELLINGEN

Lokaal vertalen

RAADSLEDEN SPREKEN

De gemeenteraad kan beter

GEDRAG OP STRAAT STUREN

Met de juiste prikkels

Antwerpen - 't Groen Kwartier

Matexi ontwikkelt
jouw stad van morgen

Uniek wonen in de stad

Hasselt - Quartier Bleu

Gent - Kouterdreef

Evere - Leopold Views

Oude panden en verlaten sites transformeren tot bruisende woonbuurten waar het fantastisch leven is. Matexi is marktleider in unieke stedelijke reconversieprojecten, waar jong en oud samenleven, waar je heerlijk shopt en geniet. Vlak bij je werk, het openbaar vervoer, de school. We zetten tientallen jaren ervaring in op het gebied van stedenbouw, architectuur, betaalbaar wonen, duurzaamheid en ecologie.

Ontdek al onze buurten op matexi.be

Welkom
in de
buurt.

Dat is de ware inzet van de gemeenteraadsverkiezingen op 14 oktober: resoluut kiezen voor politici die werken aan sterk en breed lokaal beleid, ondersteund door een professioneel management.

Nieuwe spilfiguren voor sterk lokaal beleid

Sinds 1 augustus staat in elke gemeente één algemeen directeur aan het hoofd van gemeente én OCMW samen en is één financieel directeur verantwoordelijk voor beide organisaties. Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 14 oktober kiezen we in alle Vlaamse gemeenten nieuwe gemeenteraden, zij vormen meteen ook de OCMW-raad. Het schepencollege wordt vanaf 1 januari 2019 ook het dagelijks bestuur van het OCMW. De functie van OCMW-voorzitter verdwijnt. Gemeente en OCMW zullen voortaan één organogram, één managementteam, één meerjarenplan en één jaarrekening hebben.

Het resultaat van deze samensmelting moet beter lokaal beleid zijn. Maar het moet ook een veel ruimere dynamiek op gang trekken. Inwoners zijn niet gebaat bij parallelle besturen met eigen regels en gewoonten, zij willen een buurt waar het aangenaam is om te wonen en te leven. Lokaal houdt het bestuur de vinger aan de pols en het voelt goed aan wat er leeft en wat de problemen zijn. Deze burgergerichte benadering is een sterke troef.

Een sociale woonwijk renoveren samen met de socialehuisvestingsmaatschappij en tegelijkertijd de buurt opwaarderen met groen en outdoor-sportmogelijkheden, kinderen en jongeren aanspreken om buitenspeelruimte te creëren en veilige fietsroutes naar school te garanderen, dat geeft dynamiek aan een buurt en maakt er het veilige nest van waar mensen naar op zoek zijn. Buurtgerichte zorg speelt in op de sociale behoeften van de bewoners en wijst de weg naar de juiste organisaties. Deze manier van werken leidt tot innovatie.

Lokaal beleid wordt zo per definitie participatief beleid. Burgers, verenigingen, sportclubs, handelaars, mensen in armoede... allemaal lokale spelers die terecht inspraak wensen. De gemeenteraad is de spil van de lokale democratie, maar ook andere mensen willen inspraak, binnen en buiten de formele adviesraden. Dit veronderstelt een open houding bij zowel de organisatie als de politici. Beleid maak je samen. Uit een VVSG-peiling van 2017 blijkt dat burgemeesters en OCMW-voorzitters de bevolkingsgroepen die niet of nauwelijks van zich laten horen, vooral de mensen in armoede, meer willen horen.

Sterk lokaal beleid vergt lokale politici die muren slopen. Die samenwerken en rekening houden met alle bevolkingsgroepen. Die doelstellingen en acties uitwerken om dit beleid vorm te geven. Die de nodige mensen en middelen inzetten om dit te realiseren. En ambitieuze politici hebben sterke managers nodig. De algemeen directeurs zullen een performante organisatie op poten moeten zetten die dit beleid kan voeden, ondersteunen en uitvoeren in ijzersterke projecten met tijdslijnen en budgetten. Een organisatie die glashelder is in haar ambities en haar resultaten. Een organisatie die sterk gericht is op samenwerking: met de politici, met de diensten van gemeente en OCMW, met de burgers en de vele lokale spelers. Ze zullen dit doen in duo met de financieel directeurs en samen met hun managementteam.

Dat is de ware inzet van de gemeenteraadsverkiezingen op 14 oktober: resoluut kiezen voor politici die werken aan sterk en breed lokaal beleid, ondersteund door een professioneel management. We wensen hierbij alle algemeen directeurs, alle financieel directeurs en hun adjuncten alle succes toe.

Mieck Vos, algemeen directeur Vereniging Vlaamse Steden en Gemeenten
Piet Van Schuylenbergh, directeur afdeling OCMW's bij de VVSG

Reageren?
Twitter met ons
mee op @vvsg en
@mieckvos

special

Een burgemeester kan meer veranderen dan een president

Winnaar van de Nobelprijs voor de Vrede Rigoberta Menchú Tum noemt zichzelf een *municipalista* in hart en nieren. Een gemeente is voor haar een plek van hoop, lokale bestuurders zijn de aangewezen personen om te werken aan gelijkheid, diversiteit, inclusie en sociale verandering.

BERT JANSSENS

JERGEN WILLEMS

special

Draag al fietsend bij aan duurzame ontwikkeling

Fietsen is rechtstreeks gelinkt aan elf van de zeventien duurzameontwikkelingsdoelstellingen. Een sterk fietsbeleid betaalt zichzelf terug in minder files, meer leefkwaliteit en een gezondere bevolking.

DANIEL CEEBARTS

special

Tegen 2030 willen we de wereld veranderen

‘We moeten dringend van levensstijl veranderen, want 2030 is morgen.’ Dat zegt klimatoloog Jean-Pascal van Ypersele. De duurzameontwikkelingsdoelstellingen zijn de leidraad voor die verandering, lokale besturen hebben een belangrijke rol in de verwezenlijking ervan.

SPECIAL
2030

44

STEFAN DEWICKERE

Enquête

De gemeenteraad kan beter

Raadsleden besteden veel tijd aan hun mandaat, de werkomstandigheden kunnen beter, maar ze willen vooral een sterkere gemeenteraad. Dat blijkt uit een elektronische enquête van de VVSG bij 1400 raadsleden.

52

STEFAN DEWICKERE

Meerjarenplanning

De juiste dingen doen

De ervaring van vier jaar beleids- en beheerscyclus, en de vele inspirerende voorbeelden en instrumenten maken dat de kaarten goed liggen voor administratie en politiek om de komende zes jaar de juiste dingen te doen en de dingen juist te doen.

66

DIRK WOLLAERT

#lokaalDNA

Kinderen geven hun speelterrein mee vorm in Laarne

Een wat verwaarloosd terrein in Laarne is nu een mooie speel- en ontmoetingsplek. Voor de gemeente was het een inspirerende kennismaking met een participatieve en projectmatige manier van werken.

68

GF

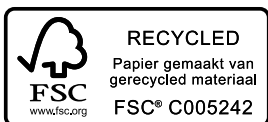
Sociaal beleid

5555 gezinnen met minimale levering aardgas

Als OCMW's meer en beter communiceren en de toekenningvoorwaarden vereenvoudigen stijgt het aantal aanvragen voor een minimale levering van aardgas.

COLOFON

HOOFDREDACTEUR Marlies van Bouwel **REDACTIE** Marleen Capelle, Pieter Plas, Bart Van Moerkerke, Jeroen Verelst **COVERBEELD** Bart Lasuy **VORM** Ties Bekaert **DRUK** Schaubroeck **MET DE STEUN VAN** Belfius en Ethias, partners van de VVSG **ADVERTENTIES** Peter De Vester, peter@moizo.be, T 03-326 18 92 **VACATURES** Monika Van den Brande, monika.vandenbrande@vvsg.be, T 02-211 55 43 **ABONNEMENTEN** Erika Dirickx, erika.dirickx@vvsg.be, T 02-211 55 07 **PRIJS ABONNEMENT** VVSG-leden: 70 euro (vanaf 10 ex. 57 euro), Niet-leden: 130 euro **VERANTWOORDELIJK UITGEVER** Mieck Vos, algemeen directeur VVSG **VERENIGING VAN VLAAMSE STEDEN EN GEMEENTEN VZV** Paviljoenstraat 9, 1030 Brussel, T 02-211 55 00, www.vvsg.be **CONTACT** lokaal@vvsg.be

Ondertekende artikels verbinden alleen de auteurs. Reacties zijn welkom. De redactie zal deze naar eigen inzicht al dan niet opnemen, inkorten of er melding van maken. Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, elektronische drager of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

vooraan

- 3 **Opinie**
- 6 **Kort**
- 14 **De Vrije Wil / Dirk Pauwels**

special

- 16 **Interview met Jean-Pascal van Ypersele: 'Tegen 2030 willen we de wereld veranderen.'**
- 22 **De VVSG bij de VN: 'Geef ons een mandaat, want we zijn het waard.'**
- 24 **Universele doelstellingen lokaal vertalen**
- 28 **Gezondheid en welzijn, een zaak van het hele bestuur**
- 30 **Draag al fietsend bij aan duurzame ontwikkeling**
- 32 **Slimme ontwikkeling is duurzaam**
- 34 **Tachtig tinten grijs**
- 36 **Samen bereiken we het doel**
- 38 **De toekomst van Rigoberta Menchú Tum**

actueel

- 44 **De gemeenteraad kan beter**
- 48 **Politieke vernieuwing in de politieraad**
- 52 **De juiste dingen doen**
Een doordacht beleidsplanningsproces als start van een nieuwe legislatuur
- 56 **Het nieuwe gemeentehuis / Maasmechelen**
- 59 **Sociaal eigenaarschap stuurt gedrag op straat**
- 63 **Kleuters loten klimaatambassadeurs in Wichelen**
- 66 **Kinderen geven hun speelterrein mee vorm in Laarne**
- 68 **5555 gezinnen met minimale levering aardgas**
- 72 **SDG / Iedereen naar school: degelijk onderwijs en levenslang leren**
- 74 **Netwerk / SDG-pilots**
- 76 **Agenda**
- 77 **Joblokaal**
- 78 **Burgemeester Triljoen**

Praat mee over Lokaal met
#VVSGlokaal

Deel al waarop u fier bent op
#lokaalDNA

Volg ons op

Een hoopgevend Afrika bestaat

Bij Afrika denken we aan ongerepte natuur, maar ook aan armoede, hongersnood, conflicten en migratie. De debatavond *Een Marshallplan 'met' Afrika* laat een ander Afrika zien. Een Afrika met duurzame energiebronnen, ontluikende democratieën, maar vooral met even veel hoogopgeleiden als China, die jong en ambitieus zijn om zowel zichzelf als hun regio te doen schitteren.

Negentig gasten zakten op 12 juni af naar de Feestzaal van het Stadhuis van Aalst voor wat een hoopgevend debat zou worden. Onder hen ook twee beloftevolle, jonge ingenieurs burgerlijke bouwkunde uit Mali en Ivoorkust die meedoen aan het programma 'Circulaire migratie voor Afrikaanse ingenieurs'. Zatooude Touré (24) is na haar studies aan de slag gegaan bij bouwbedrijf Denys nv in Gent. Joël Kouadio (25) doet praktijkervaring op bij Besix nv in Brussel. Verloond als beginnende Belgische ingenieurs, worden zij twaalf maanden lang ondergedompeld in geavanceerde technologieën en bedrijfsprocessen. Deze kennis nemen zij mee naar hun thuisland, waar hun gastonderneming hen tewerkstelt in een lokale vestiging. Naast Besix en Denys schaarden ook andere toonaangevende Belgische bedrijven als Siemens, Reynaers Aluminium, Willemen Groep en TVH zich achter het programma

'Circulaire migratie voor Afrikaanse ingenieurs'.

'In Senegal studeren er veel meer vrouwelijke ingenieurs af dan bij ons, en ook in andere Afrikaanse landen ligt de participatiegraad van vrouwelijke studenten in ingenieursopleidingen opvallend hoog,' zegt Kiné Peeters-Gningue, een Aalsterse van Senegalese afkomst. De andere panelleden Hans Cami (Jan De Nul nv) en Jan Schockaert (Colruyt nv) erkenden dat het 'opgeleid demografisch dividend' van Afrika een unieke troef is en voegden daar nog de aanwezigheid van hernieuwbare energiebronnen aan toe. Zeker in de politiek stabielere landen hebben ondernemingen van hier alle belang om zelf een Marshallplan 'met Afrika' te lanceren. Om dat plan te financieren spelen zowel westerse industriële investeerders als de groeiende Afrikaanse financiële elite een sleutelrol.

Schepen van internationale samenwerking Karim Van Overmeire en zijn collega van lokale economie Katrien Beulens sloten het debat af met een hoopgevende boodschap. Grootschalige en geavanceerde agro-, voedings- en maakindustrieën streven op zich geen sociale doelstellingen na, maar zorgen wel voor massale jobcreatie en zo voor een groeiende, mondige middenklasse. En die is nodig om van binnenuit de gekende kwalen van Afrika – armoede, ongelijkheid, conflict en migratie – in te dijken.

Als de debatavond en de praktijkgetuigenissen van zowel de Afrikaanse ingenieurs als de panelleden één ding hebben aangetoond, dan wel dat er een 'ander', hoopgevend Afrika bestaat. Een Afrika waar duurzame, inclusieve industrialisering niet alleen nodig is, maar ook haalbaar.

.....
jules.dewinter@vvsbg.be

Deze debatavond was een initiatief van de stad Aalst en de Raad voor Internationale Samenwerking. Hij werd voorbereid en gemodereerd door Karel Uyttendaele, vertegenwoordiger van 'Circulaire migratie voor Afrikaanse ingenieurs', een informeel samenwerkingsverband van privéondernemingen, karel.uyttendaele@pandora.be, T 0495-24 07 93

Sociale media is een noodzakelijk onderdeel van je mix, als politicus. Die bestaat uit televisieoptredens, folders in de bussen, affiches in het straatbeeld en advertenties op Facebook en Google.

Socialemedia-expert Gert Van Mol – Humo 14/8

DANIEL GEERAERTS

51 procent van de Vlamingen verplaatst zich regelmatig te voet.

Cijfers preventieve gezondheid voor het meerjarenplan 2020-2025

52% van de Vlamingen verplaatst zich regelmatig te voet, 65% van de vrouwen in Vlaanderen tussen 50 en 69 jaar laat zich screenen op borstkanker. Deze en nog andere gezondheidscijfers zijn zelfs per stad of gemeente te vinden via de inventaris die het Vlaams Instituut Gezond Leven vzw heeft opgemaakt. In deze inventaris staan alle bronnen om de Vlaamse en lokale gezondheidscijfers te raadplegen met daarbij telkens uitleg wat elk cijfer betekent en hoe u ermee aan de slag kunt gaan in de volgende legislatuur, van alle websites met betrouwbare cijfers over luchtkwaliteit tot de kwaliteit van de publieke ruimte, maar ook de medische consumptie, prevalentie van diabetes, beweging en sedentair gedrag, alcohol- en druggebruik. Bovendien wordt deze publicatie een levend document, want als de

volgende maanden nieuwe websites en cijfers beschikbaar zijn, wordt het document aldoor geactualiseerd. De cijfers staan geordend volgens beleidsdomein met daarbij telkens ook een verwijzing naar één of meer duurzameontwikkelingsdoelstellingen. Deze inventaris is handig bij de opmaak van de externe omgevingsanalyse en als instrument om het lokale draagvlak voor preventieve gezondheid te vergroten. Voor meer informatie of interpretatie van de cijfers kan iedereen terecht bij het Lokaal Gezondheids-overleg (Logo).

Sara D'Haese, Lien Van Oyen en Werner De Wael
www.gezondleven.be, kijk bij nieuws, Preventieve gezondheidscijfers voor jouw lokaal beleid
sara.dhaese@gezondleven.be, lien.vanoyen@gezondleven.be en werner.dewael@gezondleven.be

Tot 28 september: persoonlijke vriend

Mensen in armoede hebben meestal geen sociaal netwerk. Dat is spijtig, want een netwerk biedt niet enkel emotionele en praktische steun, het is ook een belangrijke beschermende factor die de algemene levenskwaliteit ten goede komt. Daarom spitst deze projectoproep zich toe op het werkmodel 'persoonlijke vriend', een vrijwillige sleutelfiguur of buddy die een persoon in armoede ondersteunt. De maximale subsidie voor de projectomkadering bedraagt 50.000 euro.

www.armoedevlaanderen.be/projecten

gepost

Er worden veel te weinig harde keuzes gemaakt,'

Wout Baert, coördinator van Fietsberaad Vlaanderen en trekkervan het project 'Fix The Mix', waarin overheden nadenken over hoe fietsen veilig kan worden in gemengd verkeer. – De Standaard 12/7

Getuige van historisch moment:

"Ongezien: forum voor lokale en regionale overheden tijdens ministeriële VN momenten. We zijn nog nooit zo dicht bij internationale politieke beslissingen geweest"

@UCLG_Saiz @uclg_org Voorbereiding #HLPF2018 #localizingsdgs .@vvsq #Listen2Cities @JanssensBert, VVSG team internationaal – Twitter 15/7

Het idee van de vijftien Vlaamse vervoersregio's is op zich niet slecht. Het komt tegemoet aan de vraag van gemeenten om mee te beslissen. Vandaag zijn er middelen, maar hebben ze niets te zeggen. Het gevaar is niet denkbeeldig dat ze straks meer te zeggen hebben, maar minder middelen. (...) Als gemeentebesturen straks zelf mee moeten beslissen over lokale trajecten, zullen ze ook zelf het slechte nieuws moeten brengen. Het voordeel is dat die discussie dan politiek zichtbaar wordt.

Mobiliteitsexpert Kris Peeters – De Morgen 23/7

@beacantillon: "Als we de werkloosheidsuitkering beperken in de tijd, val je in een systeem van armoede" #DeOchtend @radio1be – Twitter 23/7

Er is geen objectieve reden die een voordeligere behandeling van de Arco-coöperanten rechtvaardigt tegenover de oud-aandeelhouders van de Gemeentelijke Holding.

Voorzitter Jacques Gobert van de Vereniging van Waalse Steden en Gemeenten (UVCW), die in het Arco-dossier ook voor haar leden een compensatie eist – Belga 24/7

De tijd dat mannen van de gemeente blaren onder hun oksels hadden van het leunen op hun schop is voorbij.

Luc Peetermans, burgemeester Herselt – De Standaard 1/8

Lokale besturen in de Lage Landen

In 2018 vinden er zowel in Nederland als in België gemeenteraadsverkiezingen plaats. Het boek bekijkt de vragen en uitdagingen waarmee lokale besturen in de Lage Landen worden geconfronteerd, en waarin ze veel van elkaar kunnen leren. Kan de democratische kwaliteit van de lokale verkiezingen beter? Hoe verliep het proces van collegevorming in de Nederlandse gemeenten in 2014? Waarom is een sterke gemeenteraad zo belangrijk voor een gezonde toekomst van de lokale democratie? Zijn de taken van de gemeenteraden niet aan herdefiniëring toe? In welke mate zijn de Vlamingen tevreden over hun burgemeesters? Is de integratie van gemeente en OCMW nu een vloek of een zegen? Hoe weerbaar is het provinciale niveau nog? Op deze en vele andere lokale vraagstukken biedt het boek een duidelijk antwoord.

- H. Reynaert (ed.)
- Lokale besturen in de Lage Landen
- Uitgeverij Vanden Broele, Brugge
- 38 euro

Omgevingsrecht 2018

Het nieuwe *Wetboek Omgevingsrecht* integreert de eerdere wetboeken Milieurecht en Ruimtelijke Ordening en Stedenbouw. Het bevat de geactualiseerde en geannoteerde tekst van de belangrijkste omgevingswetgeving in het Vlaamse Gewest (bijgewerkt tot en met 1 mei 2018), en is voorzien van alle wetswijzigingen, samenvattingen van belangrijke rechtspraak, interessante rechtsleer en overzichten van rechtspraak.

- T. De Waele, B. Hubeau e.a. (eds.)
- Omgevingsrecht geannoteerd 2018
- Uitgeverij Die Keure, Brugge
- 125 euro

XAVIER COPPENS (ANB)

Klaprozen voor de Grote Oorlog

Honderd jaar geleden eindigde de Grote Oorlog en daarom zaaide het Agentschap voor Natuur en Bos het voorbijge na- en voorjaar samen met ruim tachtig partners zo'n honderd hectare klapproosvelden in, gespreid over de vijf Vlaamse provincies. De partners kregen daarvoor klapprooszaad in bulk toegestuurd en het agentschap verspreidde ook veertigduizend zakjes voor kleinschalige inzaaiingen. De klapprozen die dit voorjaar werden ingezaaid, kregen af te rekenen met de grote hitte en droogte van deze zomer. www.natuureenbos.be/klapproosvelden geeft een overzicht van de ingezaaide klapproosvelden, met aanduiding van de velden die in bloei staan. Fietsend langs de twee klapproosroutes, de 'West-Vlaamse heuvelroute' en de route 'forten, bunkers en loopgraven' in het noorden van de provincie Antwerpen, snuif je de oorlogsgeschiedenis op.

Sinds 2014 organiseert het ANB met 'Taking care of Flanders Fields' al acties om de Eerste Wereldoorlog te herdenken. De acties van dit jaar spitsen zich toe op het Koppenbergbos waar veel relictten zijn overgebleven van de laatste oorlogsdagen, toen Oudenaarde zwaar onder vuur lag. Behalve loopgraven en bomkraters zijn de eeuwenoude zomereiken overgebleven, omdat ze door granaatscherven niet langer geschikt waren voor de houtexploitatie. Sinds mensenheugenis worden getuigenbomen geplant om te herinneren, het Agentschap Natuur en Bos riep de gemeenten op om op de Wapenstilstandsdag op 11 november een vredesboom te planten. Maar liefst 231 gemeenten schreven zich al in en ontvangen een gratis winterlinde of zomereik.

xavier.coppens@vlaanderen.be, T 0476-60 37 85

“ De inzet van (open) data en technologie zal het werkveld van de lokale besturen de komende jaren domineren. Onder de vlag van smart cities zullen big data, blockchain, internet of things een stevige impact hebben op lokale besturen zelf. Gemeenten moeten het voortouw nemen en tegelijkertijd ervoor zorgen dat de privacy van burgers gegarandeerd blijft.

Mieck Vos op www.computable.be, zoek artikel 'eilandjes met te weinig geld', 14/8

Meer dan 80 Vlaamse gemeenten doen mee

Week van de #duurzamegemeente

18 - 25 september 2018

De VVSG spoorde al haar leden aan om naar buiten te komen met de inspanningen die zij, en vooral hun inwoners, leveren voor duurzame ontwikkeling. Meer dan tachtig Vlaamse gemeenten, dus meer dan één op vier, gingen op deze oproep in en zullen van 18 tot 25 september meedoen aan de publiekscampagne 'Week van de Duurzame Gemeente'.

Ze zullen de SDG-vlag uithangen en hun eigen 'duurzame helden' in de kijker zetten. De helden zijn burgers, scholen, organisaties, bedrijven of andere groepen die op hun manier bezig zijn met duurzame ontwikkeling. Zij worden de lokale gezichten van de 17 mondiale doelstellingen.

De duurzame gemeenten liggen overal in Vlaanderen, en hun grootte loopt uiteen van 8000 inwoners (Zwalm en As) tot meer dan 250.000 (stad Gent). De volledige lijst staat op www.duurzamegemeente.be. Ongeveer de helft van de deelnemers zullen voor het eerst met de VVSG samenwerken voor dit thema: zij behoren niet tot de vijftig gemeenten uit het SDG-pilottraject van de VVSG, noch tot de 69 gemeenten die de SDG-engagementsverklaring van de VVSG al ondertekenden.

Vanaf 8 september kunt u op www.duurzamegemeente.be alle duurzame helden leren kennen. Zij werden tijdens de voorbije zomermaanden genomineerd door hun gemeentebestuur, vaak na een creatieve zoektocht. Zo zond Edegem een heldenoproep uit op de lokale radio, en werkte Tienen samen met de lokale VOKA-afdeling om duurzame bedrijven uit te kiezen. Tijdens de campagneweek halen de gemeenten alles uit de kast om hun helden in de schijnwerpers te zetten. Zo organiseert Nazareth een SDG-markt waar alle helden hun werking kunnen toelichten en samen de SDG-vlag hijsen. Evergem laat haar helden SDG-taart uitdelen. Tienen organiseert een groots persmoment in het stadhuis, mét (h)eerlijke receptie. Turnhout organiseert samen met enkele helden een filmvoorstelling over het belang van fietsen, met aansluitend een 'drink & think'. Tijdens de campagneweek zullen foto's en verslagen van alle activiteiten in de deelnemende gemeenten op de campagnewebsite verschijnen.

.....
heleen.voeten@vvsg.be
www.vvsg.be/sites/sdgs

Vanaf 15 september Handhavingsweek Mooimakers Zet je acties op de kaart

Is openbare netheid ook in jouw gemeente een topprioriteit? Registreer dan je acties tegen zwerfvuil en sluikeorten op de heatmap van Mooimakers.

<http://mooimakers.be/handhaving/registratie>

gepost

In 2005 was onze politiezone pionier in het aankopen van camera's op de Zeedijk, (...) De camera's haalden gewoon te weinig rendement. Ze zijn de investering niet waard. Nu hebben we geïnvesteerd in een mobiele drone, die alles van bovenaf filmt, makkelijker kan inzoomen, een veel groter bereik heeft en veel multifunctioneler is in gebruik.

Korpschef Nicholas Paelinck van politiezone Westkust – Het Laatste Nieuws 2/8

Leuven Great news (and well deserved)! Leuven nominated by the European Commission as one of the 12 most innovative European cities. Collaborative effort @Leuven_MindGate, @stadleuven, @leuven2030, @imec_int, @LeuvenU, @UZLeuven, ...

@LucSels rector KU Leuven – Twitter 2/8

'Bij grootschalige en langlopende projecten zijn keuzes die tijdens de ontwerpfase zijn gemaakt, bij de uitvoering soms al achterhaald. Toen het ontwerp werd gemaakt, kon niemand vermoeden dat Antwerpen vijftien jaar later vol deelfietsen en deelauto's zou rijden en dat de volledige stadskern een zone 30 en lage-emissiezone zou worden.'

Jan Vilain, stedenbouwkundige bij Infopunt Publieke Ruimte naar aanleiding van de petitie tegen het weinig groene vernieuwde Operaplein – De Standaard 2/8

In #Kortrijk zijn er op bijna een jaar tijd dubbel zoveel mensen bereid om hun organen te doneren, dankzij een gerichte campagne. <http://bit.ly/20XP4lp> #FocusWTW #orgaandonatie

@FocusWTW – Twitter 9/8

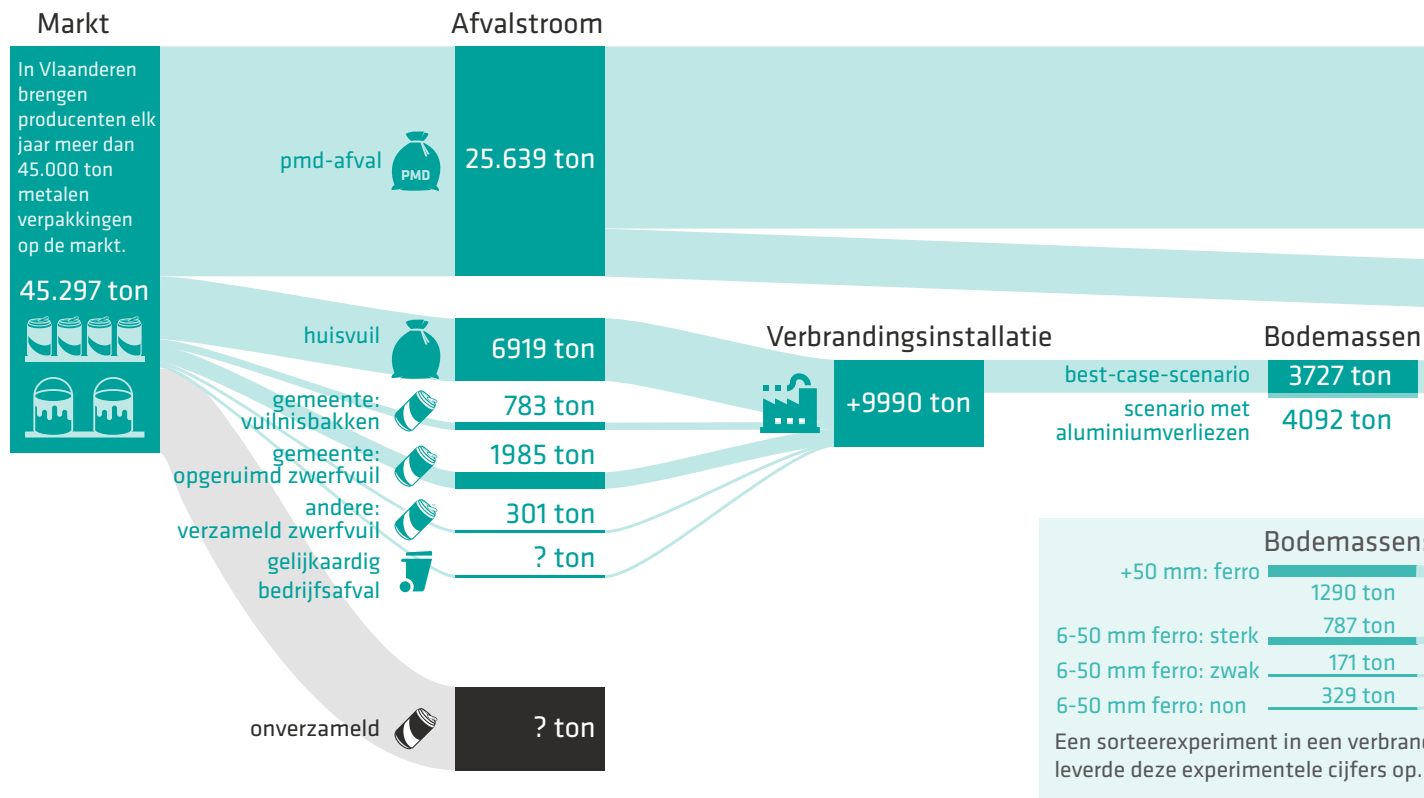
Beslissing @BenWeyts kans om met wegbeheerders @wegenverkeer en steden gemeenten te kijken waar voorrang fietsers/ automobilisten wenselijk is. @FietsberaadVL zal daarvoor graag in gesprek gaan met alle partners, net zoals over markeringen. @vvsg #sterkfietsbeleid @vrtnews

@WoutBaert coördinator Fietsberaad Vlaanderen – Twitter 12/8

Interessant om te weten .....

Metalen verpakkingen in afvalstromen van het Vlaams Gewest in 2015

INFOGRAFIEK: RECOVER

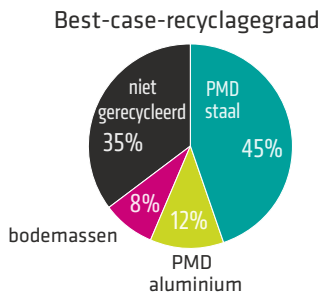
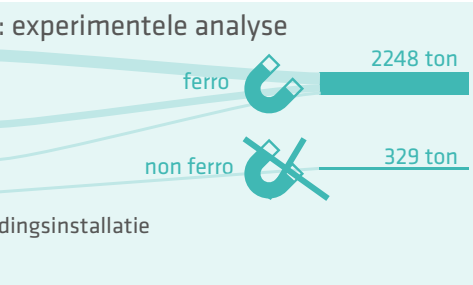
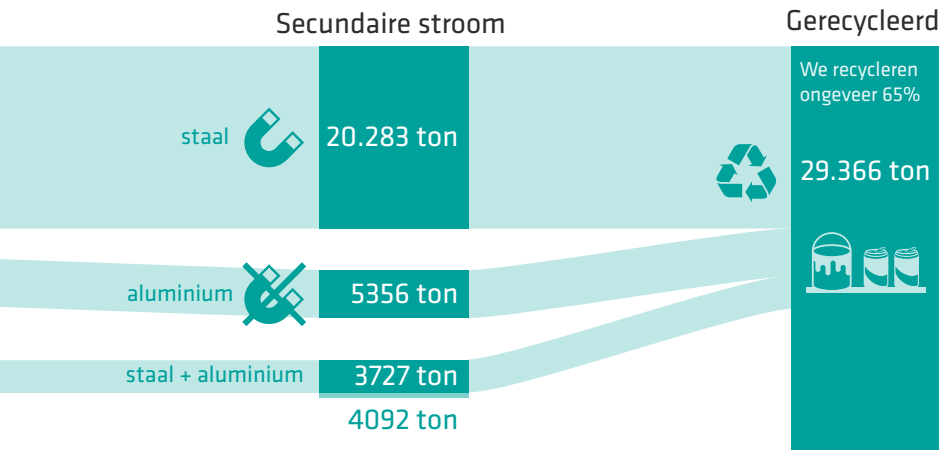

Naar een digitale samenleving: aanbevelingen

Digitalisering schept enorme kansen voor meer welvaart en welzijn voor iedereen. Maar de digitale ontwikkelingen gaan snel en zijn diepgaand. Mee zijn en blijven is cruciaal. Begin 2018 schetste de SERV met een visienota het kader voor een digitale beleidsagenda, met bouwstenen verdeeld over zeven werven: toekomstgerichte competenties ontwikkelen; een goed functionerende arbeidsmarkt; sociale bescherming en inclusie garanderen; infrastructuur, data en platformen reguleren; innovatie, ondernemerschap en organisatieverandering ondersteunen; digitalisering als hefboom voor moderne publieke diensten; en aangepaste beleidsvoering en regelgeving. In deze publicatie zetten de sociale partners de stap naar concretisering: ze formuleren een reeks aanbevelingen en acties om samen met de Vlaamse Regering en andere actoren de overgang naar een digitale samenleving (verder) aan te pakken.

Download de publicatie via www.vlaanderen.be/nl/publicaties

RECOVER

In Vlaanderen recycleren we maar 65,64% van onze metalen verpakkingen. Zo blijkt uit een onderzoek van Recover, een samenwerkingsverband van elf afvalintercommunales en de stad Antwerpen. Een derde van alle metalen verpakkingen die op de markt komen, wordt dus niet gerecycleerd. Studenten van de KU Leuven gingen in opdracht van Recover na hoeveel metalen verpakkingen in totaal op de Vlaamse markt terechtkomen en vergeleken deze cijfers met de effectieve recyclagegraad.

Organisaties die sterk bewust zijn van het belang van #reputatiemanagement worden steeds beloond! @BZAntwerpen is zulke organisatie die zegt wat ze doet en doet wat ze zegt #sterk #reputatie #voorbeeldvoorveleanderen @DirkHye communicatiedocent @AP_Hogeschool - Twitter 13/8

Op lokaal niveau zien we een grotere betrokkenheid van burgers. Het gaat om de directe leefomgeving, niet om abstracte thema's. Aline Muylaert, oprichtster van CityLab in De Morgen - 13/8

"We moeten niet alle water naar zee dragen" Professor Patrick Meire @UAntwerpen pleit voor het langer vasthouden van water in combinatie met minder waterverbruik. @Vlakwa Vlaams Kenniscentrum Water - Twitter 14/8

Renovatie van de bibliotheek was niet aan de orde, nieuwbouw zou te duur uitvallen voor de gemeente. Door samenwerking met de kerkfabriek is de bouw van een bibliotheek wel financieel haalbaar. We investeren 200.000 euro en betalen achttien jaar een huur van 900 euro per maand. Michel Vanroy, Hoeseltse schepen van Cultuur - Het Laatste Nieuws 14/8

Veel burgemeesters zeggen mij dat je minstens twaalf jaar burgemeester moet zijn als je resultaten wilt boeken. Sommigen zeggen mij zelfs dat ze eigenlijk bestuursakkoorden zouden moeten afsluiten voor twaalf jaar, zodat ze de hele tijd met dezelfde coalitie kunnen doorwerken. Dan pas kan een bepaald bestuur de stad vormgeven. Daar valt wat voor te zeggen. Johan Ackaert - Knack 14/8

@NetwerkDem inventariseer een reeks digitale participatietools met nieuwe mogelijkheden om tot besluitvorming te komen. Tien gemeenten in Nederland implementeren de tools in navolging van o.a. Madrid. Onlinehandleiding is gratis te downloaden via <http://e-dem.nl> Netwerk Democratie - Twitter 16/8

Fietstelweek van 24 tot en met 30 september
Is uw gemeente al geregistreerd voor de FietsTelweek?

Tijdens de FietsTelweek, van 24 tot en met 30 september, wil Fietsberaad Vlaanderen samen met de gemeenten, provincies en de Vlaamse overheid zo veel mogelijk fietsgegevens verzamelen via vaste en mobiele telpunten en aan de hand van manueel verzamelde gegevens. Midden augustus hadden al 88 gemeenten zich geregistreerd. Wilt u meetellen en zo bijdragen aan fietsveiligheid in Vlaanderen? Alle informatie vindt u op www.fietstelweek.be.

rani.marchal@fietsberaad.be

Strafrechtelijke immuniteit lokale besturen opgeheven

Het heeft vele jaren geduurd, maar de strafrechtelijke aansprakelijkheid van lokale besturen is eindelijk opgeheven. Dit betekent dat gemeenten en OCMW's strafrechtelijk aansprakelijk kunnen worden gesteld voor hun bestuursdaden, terwijl dit voorheen niet

het geval was. De nieuwe regeling geeft de mandatarissen meer zekerheid over de mate waarin ze zelf verantwoordelijk kunnen worden gesteld. Een zware persoonlijke fout van een burgemeester bijvoorbeeld zal natuurlijk nog steeds tot een veroordeling kunnen leiden,

maar wanneer de fout eerder aan het bestuur als geheel kan worden toegerekend, kan nu de gemeente aansprakelijk worden gesteld.

.....
david.vanholsbeeck@vmsg.be

Ook lokaal bestuur kan verenigingswerkers inschakelen

Sportkampbegeleiders, monitoren, conciërges van sportinfrastructuur of cultuurcentrum, sleutelbeheerders van vergaderlokalen en nog veel meer helpende handen kunnen sinds 15 juli 2018 vergoed worden via het statuut verenigingswerk. Dat statuut is een onderdeel van de nieuwe regeling rond bijklussen die toelaat particulieren correct te vergoeden boven op hun beroepsinkomen en zonder bijkomende fiscale of sociale bijdragen te moeten betalen. Kandidaten moeten elders al minimaal 4/5de werknemer zijn, zelfstandige in hoofdberoep of gepensioneerde. Enkel niet-commerciële activiteiten komen in aanmerking. De lijst met toegelaten activiteiten kunt u raadplegen op www.bijklussen.be.

De maximumvergoeding bedraagt 500 euro per maand (of 6000 euro per jaar). De (administratieve) verplichtingen zijn beperkt: registratie via www.verenigingswerk.be, een

verzekering afsluiten voor de verenigingswerkers, en een samenwerkingsovereenkomst afsluiten die minstens het type dienst, de duurtijd ervan en de vergoeding vermeldt.

Het inschakelen van verenigingswerkers heeft mogelijk raakvlakken met het lokale vrijwilligersbeleid, de opdracht van eigen medewerkers (bijvoorbeeld voor het aansturen van de verenigingswerkers) en de relatie met verenigingen (die mogelijk niet de middelen hebben om dezelfde vergoedingen uit te keren voor vergelijkbare diensten). Voldoende redenen om op een doordachte manier deze nieuwe mogelijkheden te exploreren.

.....
chris.peeters@vmsg.be
www.bijklussen.be
www.verenigingswerk.be

laureaat

Negen nieuwe kindvriendelijke steden en gemeenten

Aarschot, Beersel, Brugge, Denderleeuw, Genk, Halle, Hoogstraten, Riemst en Sint-Katelijne-Waver dragen sinds kort het label kindvriendelijke stad of gemeente. Het label lauwt gemeenten die het internationale kinderrechtenverdrag actief toepassen in alle beleidsdomeinen die invloed hebben op kinderen en jongeren. Lokale besturen die ook voor de titel willen gaan, kunnen zich tegen 2020 klaarstomen. Op www.kindvriendelijkestedenengemeenten.be vinden ze alle informatie om aan de slag te gaan.

chris.peeters@vmsg.be

Elke gemeente een STEM-academie

LAWIA/REITS

Ongeveer de helft van de Vlaamse gemeenten heeft of ondersteunt een STEM-academie. Dat is een initiatief waar jongeren actief kennismaken met wetenschap, wiskunde, techniek en technologie. In een open brief roept het STEM-platform, een adviesorgaan van de Vlaamse regering, elke Vlaamse en Brusselse gemeente op om de oprichting en de werking van een STEM-academie te stimuleren.

STEM staat voor science, technology, engineering en mathematics. Het STEM-platform verleent advies aan de Vlaamse regering om de technische en technologische vaardigheden van de bevolking te verhogen en meer mensen warm te maken voor opleidingen en banen in de sector. 'Het is belangrijk dat jongeren, zeker ook meisjes, in hun eigen gemeente kunnen kennismaken met STEM,' zegt Françoise Chombar, voorzitter van het platform en CEO van Melexis. 'Vandaag is er in ongeveer de helft van de Vlaamse gemeenten al een STEM-academie. Dat kan een techniekacademie zijn, een program-

meerclub zoals Coderdojo, een wetenschapsclub, een sterrenwacht, een natuurvereniging enzovoort. Scholen, studenten, verenigingen, vrijwilligers, bedrijven, onderzoeksinstituten zetten er hun schouders onder. Een belangrijke partner is de lokale overheid. Gemeenten zijn altijd kansschemers voor jongeren geweest. Denk aan de academies waar de jeugd kennismaakt met beeldende kunst, muziek, woord en dans. Neem de vele sportvoorzieningen waar kinderen sport en spel beoefenen. STEM is een nieuwe kansdimensie. Natuurlijk moet een gemeente niet alles zelf doen of beta-

len. Ik geef graag het voorbeeld van Tessenderlo, waar Melexis gevestigd is. Als spreker op de nieuwjaarsreceptie van de gemeente kaartte ik het belang van STEM aan en wees ik erop dat Tessenderlo nog geen STEM-academie had. Het resultaat is dat in september de techniek- en wetenschapsacademie Tessenderlo-Ham van start gaat. De gemeente heeft een grote rol gespeeld in het bijeenbrengen van alle partners die het initiatief steunen zoals de ondernemersclub, enkele bedrijven, een serviceclub. Ze stelt ook lokalen ter beschikking in het cultuurhuis. Met onze open brief willen we meer gemeenten aanzetten om een initiatief te nemen of te ondersteunen. Het doel is een STEM-academie in elke gemeente, zoals nu al het geval is in de provincie West-Vlaanderen.'

.....
www.stem-academie.be

De ontwikkeling van de woonreservegebieden

De Vlaamse regering werkt aan nieuwe regelgeving over de woonreservegebieden en wil die nog voor de Vlaamse verkiezingen goedkeuren. Woonreservegebieden staan meestal als 'woonuitbreidingsgebied' op het gewestplan aangeduid. Heel wat van deze gebieden zijn door de jaren heen (deels) ontwikkeld, maar er zijn ook nog heel veel gronden onbebouwd, vaak op slecht gelegen plekken. Het voorontwerp van decreet kadert in de 'betonstop' het systematisch terugdringen van het toenemende ruimtegebruik. De aankomende nieuwe regelgeving moet ervoor zorgen dat woonreservegebieden niet onnodig worden ontwikkeld en moet ook de juridische onduidelijkheid aanpakken.

Door de regelgeving in opmaak zullen de gemeenten de komende jaren wellicht veel vragen krijgen om te weten wat de

toekomstperspectieven van een gebied zijn. Elke eigenaar of projectontwikkelaar zal willen weten of de status van zijn gronden in woonreservegebied nu wél of niet bebouwbaar is. Bovendien ziet het er naar uit dat de bebouwing van reservegebieden in de toekomst eerder moeilijker dan makkelijker mogelijk wordt. Vanuit een bezorgdheid voor een duurzaam ruimtelijk beleid én vanuit een klantgerichte houding van de lokale overheid lijkt het nuttig dat de gemeente snel nagaat of de bestaande visie op de ontwikkelingsmogelijkheden van (delen van) de reservegebieden nog actueel is en dat ze, als dat niet het geval is, initiatief neemt om een actuele visie uit te werken.

.....
xavier.buijs@vvsb.be

De Vrije Wil

- **Naam** Dirk Pauwels
- **Functie** initiatiefnemer Zero Plastic Rivers vzw
- **Locatie** Turnhout en bij uitbreiding heel Vlaanderen
- **Frequentie** vaak
- **Wat ik doe...** Ik ben oprichter en coördinator van de vzw Zero Plastic Rivers. We proberen kennis, expertise en technologie te ontwikkelen om de plasticvervuiling van rivieren drastisch te verminderen. We werken daarvoor samen met onderzoeksinstituten, overheden en bedrijven. Preventie is belangrijk, tachtig procent van de plastic soep komt van het land. Lokale samenwerkingsprojecten rond waterlopen zijn dus erg belangrijk, het is ook de bedoeling zoveel mogelijk gemeenten daarin mee te krijgen. We willen lokale teams vormen die enerzijds mensen sensibiliseren over het gebruik van plastic en de impact ervan op het milieu, en anderzijds rivieroeveren proper houden, zodat plastic niet in waterlopen terecht komt. Ik voer daarover gesprekken met mensen in Turnhout, maar ook in Antwerpen, Mechelen, Lier, Temse. Via de Mooimakers en hun claimkaartsysteem zetten we in Turnhout extra in op de bescherming van rivieroeveren. En zelf heb ik ook al veel zwerfvuil opgeruimd.
- **Vrijwillig omdat...** Onderzoeken en literatuur maakten me bewust van de wereldwijde ernst van de plasticvervuiling en de nefaste gevolgen voor fauna en flora. Dit moet stoppen. Zo groeide het idee de plasticvervuiling van rivieren te bestrijden. Gemeenten aan waterlopen zouden daar speciale aandacht voor moeten opbrengen.
- **Grootste voldoening...** Gaandeweg begint er wat te bewegen en renderen onze inspanningen voor een integrale werkwijze. Je ziet dat organisaties en bedrijven stilaan samenwerken aan oplossingen, zoals plasticvanginstallaties leggen in de Schelde.
- **Grootste uitdaging...** Plasticvervuiling blijft een complex en groeiend ecologisch én economisch probleem, waar we ook nog niet alles over weten. Mensen zien daardoor vaak niet goed in wat ze concreet kunnen doen. Met Zero Plastic Rivers willen we het hele project modulair opbouwen, zodat iedereen er een taak in kan opnemen: van personen over bedrijven en organisaties tot overheden en de hele maatschappij. De gesprekken in de gemeenten om lokale teams op te zetten kaderen daarin. **PP**

DE ZEVENTIEN DUURZAMEONTWIKKELINGSDOELSTELLINGEN VAN DE VERENIGDE NATIES STREVEN WERELDWIJD DUURZAME ONTWIKKELING NA. IN DEZE AGENDA VOOR 2030 STAAT DUURZAAMHEID IN DE BREDE ZIN CENTRAAL, MET AANDACHT VOOR ECOLOGISCHE, SOCIALE, ECONOMISCHE EN CULTURELE ASPECTEN.

ZE RICHTEN ZICH TOT OVERHEDEN, BEDRIJVEN, WETENSCHAPPELIJKE INSTELLINGEN, VERENIGINGEN, ORGANISATIES EN BURGERS WAAR OOK TER WERELD. VEEL DOELSTELLINGEN RAKEN AAN DE BEVOEGDHEDEN VAN LOKALE BESTUREN: ARMOEDEBESTRIJDING, GEZONDHEID, DUURZAME PRODUCTIE, ONDERWIJS, INFRASTRUCTUUR... DE REALISATIE IS ALLEEN MOGELIJK ALS LOKALE BESTUREN OVERAL IN DE WERELD ER HUN SCHOUDERS ONDER ZETTEN. DAAROM ONDERSTEUNT DE VVSG DE VLAAMSE GEMEENTEN IN HET VERTALEN VAN DEZE GLOBALE DOELSTELLINGEN NAAR DE LOKALE CONTEXT. TWINTIG GEMEENTEN VOLGEN EEN TRAJECT WAARIN ZE AANBEVELINGEN EN INSTRUMENTEN ONTWIKKELEN VOOR ALLE STEDEN EN GEMEENTEN IN VLAANDEREN, ZE KOMEN VAN PAS VOOR EN NA DE VERKIEZINGEN VAN 14 OKTOBER. MAAR EERST STAAT **DE**

DERDE WEEK VAN SEPTEMBER IN HET TEKEN VAN DE WEEK VAN DE DUURZAME GEMEENTE

SPECIAL
2030

Tegen 2030 willen we de wereld veranderen

'We moeten dringend van levensstijl veranderen,' zegt klimatoloog en fysicus **Jean-Pascal van Ypersele**, niet alleen hoogleraar in Louvain-la-Neuve (UCLouvain), maar ook een van de vijftien wetenschappers die door voormalig VN-secretaris Ban Ki-moon werden aangesteld om het wereldwijde duurzameontwikkelingsrapport op te stellen.

‘Voor wetenschappers is het duidelijk: een van de hefboomen om de klimaatverandering tegen te gaan, is koolstof duurder maken. Geld is de enige boodschap die echt iedereen begrijpt.’

Tegen de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties in september 2019 moet het wereldwijde duurzameontwikkelingsrapport klaar zijn. Het zal meer zijn dan de huidige jaarlijkse stand van zaken, zegt Jean-Pascal van Ypersele: ‘We willen geen duplicaat maken van het jaarlijkse rapport. We proberen afstand te nemen om zo de obstakels te detecteren waarom de duurzameontwikkelingsdoelstellingen geen volwaardige uitvoering kennen en we willen weten welk ambitieniveau er nodig is om zoveel mogelijk van die doelstellingen toch tegen 2030 te kunnen bereiken.’ ‘Want 2030 is morgen, de volgende twaalf jaar zullen voorbijvliegen. We willen uitzoeken welke symbiose er tussen de verschillende doelstellingen mogelijk is, zodat we tot coherente inspanningen komen. Ook moeten we de doelstellingen nog verfijnen om tot een echte transformatie te komen. Want dat is de doelstelling, tegen het jaar 2030 willen we de wereld veranderen. Om die transformatie te bereiken kunnen we niet alleen maar hier en daar wat kleine aanpassingen doorvoeren. De doelstellingen zijn veel ambitieuzer. Daarnaast willen we ook de interne tegenstellingen uit de ontwikkelingsdoelstellingen halen, zoals het landgebruik voor biobrandstof dat goed kan zijn voor het klimaat maar slecht voor de voedselzekerheid.’

DANIEL GEERAERTS

Bestaat er genoeg politieke wil om de doelstellingen uit te voeren?

‘Dat is een zeer goede en grote vraag. Om de zeventien duurzameontwikkelingsdoelstellingen aan te nemen en te ondertekenen was er in elk geval genoeg politieke wil. De zeventien doelstellingen zijn trouwens drie jaar geleden met unanimitieit in de Algemene Vergadering goedgekeurd, wat bijzonder is. Ze drukken de universele wens uit dat iedereen op aarde een beter leven zou leiden. De vraag is of de wil er ook nog is om alle maatregelen uit te voeren en om genoeg middelen ter beschikking te stellen zodat de wereld daadwerkelijk verandert. Dat is de moeilijkheid. Daarom moeten we zoveel mogelijk symbiose vinden tussen de doelstellingen en zoveel mogelijk partnerschappen organiseren tussen overheden, burgers, bedrijven en verenigingen. Want het is een van de uitdagingen van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen om genoeg middelen te vinden voor de noodzakelijke transformatie. Dat betekent dat we afspraken moeten kunnen maken met de financiële instellingen. Op vele terreinen is er geld voor investeringen nodig. Gebouwen renoveren kost veel geld, al levert het op termijn winst op omdat het gebouw minder of zelfs geen energie nodig heeft. Maar ook overheden hebben hulp nodig van de financiële instellingen om inwoners subsidie te geven en om overheidsgebouwen energie-efficiënter te maken. Zulke partnerschappen zijn noodzakelijk.’

Ook al zijn de zeventien duurzameontwikkelingsdoelstellingen al drie jaar goedgekeurd, veel mensen hebben er nog nooit van gehoord. Was een stuk of vijf of tien niet gemakkelijker geweest om te communiceren?

‘Die zeventien zijn een compromis waarover twee tot drie jaar lang is onderhandeld. Er waren groepen van landen of economische sectoren die bepaalde doelstellingen naar voren wilden schuiven. Er zijn inspanningen geweest om er

niet meer dan tien te hebben, maar dat is niet gelukt. Bovendien bestaan die zeventien doelstellingen nog uit bijna 170 subdoelstellingen. Toch heb ik de indruk dat ze al meer impact hebben dan de millenniumdoelstellingen, dat ze al meer maatschappelijk draagvlak hebben gegenereerd. Er is natuurlijk ook een groot verschil. De millenniumdoelstellingen richtten zich alleen tot de ontwikkelingslanden, terwijl het de grootste vernieuwing van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen is dat ze alle zeventien voor iedereen op de wereld gelden, al is het per regio met andere accenten. Voor het eerst hebben we wereldwijd een collectieve en globale toekomstvisie. Uiteraard is er meer vooruitgang te boeken in de ontwikkelingslanden, hun startniveau ligt lager, maar ook bij ons zijn er veel mensen die het moeilijk hebben om het einde van de maand te halen, ook bij ons heeft niet iedereen gelijke kansen in het onderwijs of op de arbeidsmarkt.'

'Het is toch geweldig dat zo'n diverse vergadering met afgevaardigden van rijke en arme landen als de Verenigde Naties die zeventien duurzameontwikkelingsdoelstellingen unaniem heeft goedgekeurd. Bovendien heeft de VN altijd met doelstellingen gewerkt, dat is niet nieuw. En als er maar tien waren geweest, hadden we doelstelling 11 misschien niet gehad: die van het lokale bestuur. Dat is in elk geval een van de positieve aspecten van er zeventien te hebben.'

Wat is het belang van die elfde doelstelling?

'Almaar meer mensen wonen in steden of verstedelijkte omgevingen. Waar de bevolkingsdichtheid groot is, moet er genoeg voedsel zijn, genoeg watervoorziening en sanitair en moeten er genoeg diensten voorhanden zijn. Tegelijk geeft die bevolkingsdruk ook kansen om andere doelstellingen te bereiken. Denk maar aan de mobiliteit die veel moeilijker te organiseren is als mensen per gezin verspreid in het bos of op het platteland wonen. Dit geldt voor het aanbod van openbaar vervoer maar ook voor gebouwenrenovatie. Het is minder duur om een wijk met flatgebouwen of rijhuizen te renoveren dan een wijk met viergevelwoningen. De dichtheid van de stad biedt dus mogelijkheden.'

'Op het gemeentelijke of stedelijke niveau is bovendien de afstand tussen de bestuurder en de bevolking veel kleiner dan op het regionale of nationale niveau. Participatie is gemakkelijker, maar ook het inclusief zijn. "Leave no one behind" is een van de motto's van Agenda 2030, net zoals "Leave no place behind". Alle mensen en de hele oppervlakte vallen onder de scope van de zeventien duurzameontwikkelingsdoelstellingen. In de gemeente is het gemakkelijker om inclusief beleid te voeren, om maatschappelijk debat te organiseren en partnerschappen te ontwikkelen

dan op een grotere schaal. Op het niveau van de gemeenten bestaan er veel mogelijkheden en hefboomen voor ontwikkelingen. Al besef ik uiteraard ook dat sommige hefboomen alleen op een hoger niveau, het nationale of Europese, beschikbaar zijn.'

Zoals voor welke doelstelling bijvoorbeeld?

'Denk aan doelstelling 13, die van de klimaat-actie. Voor wetenschappers is het duidelijk: een van de hefboomen om de klimaatverandering tegen te gaan, is koolstof duurder maken. Geld is de enige boodschap die echt iedereen begrijpt. Hoe hoger het niveau waarop een beslissing over de prijs van koolstof wordt genomen, hoe beter. Het kan een krachtige hefboom zijn om de wereld te oriënteren in de richting van een lage-koolstofeconomie. Een gemeente heeft weinig vat op de prijs van koolstof, maar kan wel regels opstellen voor een betere ruimtelijke ordening waardoor het klimaat minder wordt belast; of ze kan partnerschappen sluiten met lokale verenigingen of bedrijven.'

Maar koolstof is toch niet alleen verantwoordelijk voor het serre-effect?

'Ook de andere broeikasgassen zijn verantwoordelijk, maar koolstofdioxide is wel voor tachtig procent de oorzaak van het probleem wat de menselijke emissie betreft.'

Kunnen we de zaken nog omkeren?

'Dat is niet zo zwart-wit te zeggen, dat zit op een continuüm. Vergelijk het met een weg waarop je de maximale snelheid zou verhogen van 70 tot 90 kilometer per uur, iedereen weet dat er meer ongelukken zullen gebeuren en dat er meer slachtoffers zullen zijn dan toen het nog 70 kilometer per uur was, onder meer door de inslagkracht van de botsing. Maar het is niet zo dat het bij 71 kilometer al veel gevaarlijker is dan bij 69. Zo is het ook bij het klimaat. Sinds het einde van de negentiende eeuw is de aarde een graad warmer geworden. We houden ons voor dat het niet meer dan nog eens twee graden warmer mag worden, en veel mensen hopen dat het maar anderhalve graad wordt, maar dan nog zijn de dingen niet zwart-wit. Het is niet zo dat we bij een stijging van anderhalve graad geen proble-

DANIEL GEERAERTS

men zullen krijgen en dat het pas bij 2,1 graden stijging veel erger wordt. Het is een continu proces met daarnaast extreme gebeurtenissen.’

‘Het broeikas-effect is als een isolatielaag die we rondom de aarde leggen. Hoe dikker de isolatielaag, hoe warmer het eronder wordt. Elk jaar leggen we door onze uitstoot van meer broeikasgassen nog eens een extra laag isolatie aan. Hoe langer we dat doen, hoe warmer het wordt. Zelfs als we stoppen met fossiele brandstoffen, bij een reductie dus van honderd procent, leggen we geen laagje meer bij, maar blijven de vorige wel bestaan. Dan pas kun je de temperatuur gaan stabiliseren en vermijden dat het nog erger wordt.’

‘Elke Belg stoot tien ton CO₂ per jaar uit, voor de laatste honderd jaar is dat duizend ton per persoon. Als we het probleem willen verbeteren moet er zo’n isolatielaag af, maar dat is heel moeilijk, het is bijna onrealistisch. Daarom is het zo dringend, daarom moeten we zo snel mogelijk met die CO₂-uitstoot stoppen. De inertie van de afbraak is enorm, 15 tot 40 procent van de CO₂ die wij vandaag uitstoten zal over duizend jaar nog in de atmosfeer aanwezig zijn. En de zwaartekracht houdt alles zo dicht mogelijk tegen de aarde.’

En toch zijn veel mensen zich daar nog niet van bewust!

‘Toch wel, veel mensen voelen het appel om hun levensstijl te veranderen voor het algemeen welzijn en in het belang van hun kinderen en de toekomst. Bovendien weten we allemaal dat het niet altijd gemakkelijk is om van bewustzijn over te gaan tot actie. Tegenwoordig vind je geen mensen meer die beweren dat het klimaat niet verandert en maar een minderheid zal zeggen dat het niet aan de menselijke activiteiten ligt.’

‘Het broeikas-effect is als een isolatielaag die we rondom de aarde leggen. Hoe dikker de isolatielaag, hoe warmer het eronder wordt. Elk jaar leggen we door onze uitstoot van meer broeikasgassen nog eens een extra laag isolatie aan.’

Wanneer schieten de politici in actie?

‘Lokale politici die de verkiezingen willen winnen, voelen aan wat hun kiezers willen en die kiezers willen de uitvoering van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen. Daar moeten de politici dan toch op ingaan. Dat is toch politiek bedrijven? Als ze dan nog samenwerkingsvoordeel kunnen boeken door verschillende doelstellingen uit te werken met partners die niet altijd de gewoonte hebben om samen te werken, dan heb je de kans om met minder geld meer resultaten te halen. Ik denk bijvoorbeeld aan verzekeringsmaatschappijen die ook een rol kunnen spelen als investeerder van een betere toekomst voor de mensen en hun kinderen. Dat kan zelfs een win-win-winsituatie worden.’

Er zijn SDG-ambassadeurs, zoals onze koningin Mathilde, er zijn SDG-voices zoals de VVSG. Waarom worden er zoveel mensen ingezet om de boodschap te verkondigen?

‘Alle middelen zijn goed – en nodig – om de bewustwording te vergroten, de koningin maar ook de bedrijven, de overheden, de verenigingen en individuen kunnen elkaar wederzijds beïnvloeden en versterken. Dat moet. Dat is de eerste stap om iedereen van de urgentie te doordringen dat kleine aanpassingen niet meer volstaan en dat we dringend compleet van levensstijl, en van onze manier van produceren moeten veranderen.’ ■

MARLIES VAN BOUWEL IS HOOFDREDACTEUR VAN LOKAAL

Het gamma van Stradus Infra, fabrikant van prefab betonproducten, leent zich perfect voor de inrichting van begraafplaatsen volgens de hedendaagse visie waarbij groen en parkbeleving centraal staan.

Oplossingen voor de **TOTAALINRICHTING** van hedendaagse **BEGRAAFPLAATSEN**

Funeral Care, een antwoord op de vraag naar nieuwe manieren van herdenken

Funeral Care

Een breed aanbod met specifieke oplossingen waarbij asbewaring in urnen en asverstrooiing centraal staan. Het omvat zowel elementen voor de modulaire samenstelling van urnenmuren (columbaria), urnenkelders als herdenkingszuilen.

Memento voor eenvoud en ontwerprijheid

De nieuwe Memento is een samengesteld element bestaande uit 7 nissen met een hedendaagse vormgeving. De grootte van de elementen laat toe te spelen met de compositie en biedt een ruime vormelijke ontwerprijheid.

Combineer en creëer een harmonieuze en rustgevende inrichting

Het aanbod van Stradus Infra bevat o.a. ook stenen en tegels, straatmeubilair, keerelementen, vloerplaten en maatwerkoplossingen. Perfect voor de totaalinrichting van uw begraafplaats.

Designtegels voor een persoonlijke toets

Onze designtegels die volledig naar wens gepersonaliseerd worden, brengen sfeer of geven een persoonlijke toets voor de nabestaanden.

Meer info over onze producten vind je op de website:
www.stradusinfra.be

STRADUSINFRA
Inspiring public places

‘Geef ons een mandaat, want we zijn het waard.’

Van 9 tot en met 18 juli vond in New York bij de Verenigde Naties het jaarlijkse High Level Political Forum plaats. Elk jaar rapporteren de landen hier over de voortgang van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen (SDG's). Dit jaar stond onder meer SDG11 – duurzame steden – op het programma. VVSG-voorzitter en burgemeester van Genk Wim Dries maakte deel uit van de Belgische delegatie en getuigde over de SDG-realisaties van de Vlaamse lokale besturen. Hij eindigde zijn officiële tussenskomst met een driedelig pleidooi, gericht aan de vertegenwoordigers van de VN en van de nationale regeringen: ‘Als lokale besturen vragen we een plaats aan de VN-tafel van de SDG's, niet enkel bij de uitvoering, maar ook bij het ontwerp en de rapportering. Volgende week stelt de vrijwillige landenrapportering aan de VN de duurzameontwikkelingsdoelstellingen voor, maar hoeveel landen nemen het lokale bestuursniveau op in deze rap-

portering? Daarnaast pleiten we ook voor een goed samenspel tussen de verschillende overheidsniveaus. De lokale besturen kunnen doelstelling 11 voor duurzame steden en gemeenschappen – evenmin als de overige doelstellingen – niet alleen verwezenlijken. Multi-level governance is cruciaal. Ten slotte kunnen we niet verder met business as usual. We hebben een nieuwe integrale en territoriale strategie nodig om voortgang te boeken op de duurzameontwikkelingsdoelstellingen. Als lokaal niveau geloven wij hierin. Als gemeenten het belangrijkste lokale niveau zijn, omarm dan de lokale besturen. Geef ons de mensen en middelen. We doen het dagelijks in onze stad: we lossen problemen op en hanteren een integrale strategie. Geef ons een mandaat en laat ons echte en betrouwbare partners worden. En geloof me, dames en heren, we zijn dat vertrouwen waard.’ De burgemeester van het Canadese Kitchener, Berry Urbanovic, trad burgemeester Dries bij tijdens een inter-

ventie in een ander panel: ‘Een stille en constructieve tsunami vindt plaats sinds het begin van deze Agenda 2030. Lokale besturen tonen zich niet alleen eigenaar van deze agenda, maar voeren deze uit op het lokale vlak. Dikwijls zonder de nodige middelen. Laat me u allen eraan herinneren dat zonder de lokale vertaling van deze agenda, het bijzonder moeilijk zal worden om niemand achter te laten.’

De lokale inbreng is ook de Vlaamse en Belgische overheid niet ontgaan. Samen met de Vlaamse overheid neemt de VVSG deel aan het OESO-programma over een territoriale omgang met de SDG's, waarin Bonn (Duitsland), Vlaanderen, Córdoba (Argentinië), de Zuid-Deense regio Syddanmark en de Japanse stad Kitakyushu actief zijn. Een gedeelde presentatie over de duurzameontwikkelingsdoelstellingen in Vlaanderen, zowel op regionaal als lokaal vlak, werd gemaakt als voorbeeld van coördinatie. De Belgische officiële verklaring op het VN-forum vermeldt de cruciale rol van de gemeenten: ‘Laten we de belangrijke rol van subnationale en lokale overheden benadrukken. Zij zijn de uitvoerders, de vernieuwers en de eerstelijnsverhoor om met de burgers in dialoog te gaan. Geen enkel beleid kan doeltreffend zijn zonder hun bijdrage.’

Burgemeester Wim Dries:
‘We doen het dagelijks in onze stad: we lossen problemen op en hanteren een integrale strategie.’

De Vlaamse inbreng van de burgemeester van Genk op het forum lag helemaal in lijn met de rol die lokale besturen kregen tijdens het VN-forum: 'Voor het eerst in de geschiedenis organiseren we – samen met VN-instellingen – een forum voor lokale en regionale autoriteiten. En dat op hetzelfde moment dat de staats- en regeringsleiders discussiëren over de voortgang van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen,' aldus Emilia Saiz, secretaris-generaal van United Cities and Local Governments. Het besef dat wereldwijd voor minstens 65% van de uitvoering van de zeventien duurzameontwikkelingsdoelstellingen een actieve rol is weggelegd voor de lokale besturen, vindt stilaan ingang bij de internationale instellingen.

'De meerderheid van de wereldbevolking leeft in steden. De realisatie van de SDG's vindt in de steden plaats. En die steden, dat zijn niet de straten noch de infrastructuur. Dat is de som van alle mensen die er wonen. Dat maakt het recht op wonen een onmiskenbaar mensenrecht. Zonder mensen zijn er geen steden,' aldus een energieke Ada Colau, burgemeester van Barcelona.

Om de duurzameontwikkelingsdoelstellingen uit te voeren is er nog veel werk aan de winkel.

De financiering is cruciaal. Het gevoel van dringendheid is er nog niet: 2030 lijkt nog ver weg, toch zijn er al drie jaar verstreken sinds de wereld Agenda 2030 heeft afgesproken. Er is meer samenwerking nodig over alle bestuursniveaus heen, met kennisinstellingen, met het maatschappelijk middenveld en met de privésector. Het gevoel overheerst dat niemand dit alleen kan en dat cocreatie noodzakelijk is...

De verwachtingen blijven hooggespannen. Agenda 2030 is een universeel engagement met een inclusieve aanpak gericht op verandering. Toch bleven de deelnemers in het ongewisse wat betreft het concept van transformatie.

Tijdens een van de sessies merkte Carlos Martínez, burgemeester van het Spaanse Soria, op dat we er nog niet altijd even goed in slagen de daad bij het woord te voegen. In zijn achtkoppige panel zetelde één vrouw, wat haaks staat op de gendergelijkheid van de vijfde duurzameontwikkelingsdoelstelling. Prompt stond de moderator op en liet zich vervangen door een vrouwelijke collega. 'We zullen eraan blijven werken, want ik geloof er echt in, voor nu, voor straks. We zullen echt aan de hand van die zeventien ontwikkelingsdoelstellingen de toekomst tegemoet moeten gaan, met z'n allen. Te beginnen: lokaal,' concludeerde de Utrechtse burgemeester Jan van Zanen. ■

BERT JANSSENS IS VVSG-COÖRDINATOR EUROPA EN INTERNATIONAAL

**VRAAG NU
NAAR EEN
DEMONSTRATIE!***

MOBIEL EN BETROUWBAAR.

De configureerbare **warmwater hogedruktrailer** combineert buitengewone mobiliteit met een optimaal bedieningsgemak. Ideaal voor gemeenten, industrie, de bouwsector en schoonmaakbedrijven.

*Meer informatie over onze producten en demonstraties op www.karcher.be

KÄRCHER

makes a difference

Universele doelstellingen **lokaal vertalen**

Hoe vertaal je de universele duurzameontwikkelingsdoelstellingen naar het lokale niveau en hoe integreer je ze in het gemeentelijke beleid? Twintig Vlaamse gemeenten stapten in mei 2017 in een VVSG-project om die vragen te beantwoorden. Edegem en Evergem zijn twee van de pioniersgemeenten.

Pionieren in duurzaamheid

Samen met Roeselare, Oostende, Harelbeke, Oostkamp, Diksmuide, Gent, Evergem, Herzele, Nazareth, Herent, Halle, Tienen, Berlaar, Edegem, Balen, Hoogstraten, Genk, Leopoldsburg, Hamont-Achel en Sint-Truiden gaat de VVSG sinds mei 2017 na hoe ze de duurzameontwikkelingsdoelstellingen kan verankeren in het gemeentelijke beleid. Nu al gooit dit project internationaal hoge ogen omwille van de unieke aanpak: het samen experimenteren en uitwisselen zal tot een reeks instrumenten en aanbevelingen leiden voor alle Vlaamse gemeenten.

In 2017 en in 2018 zijn de pioniersgemeenten telkens twee keer samengekomen (zie Netwerk op pagina 74). Elk van deze twintig gemeenten krijgt zowel in de zomer van 2017 als in die van 2018 bezoek van VVSG-medewerkers. In het najaar organiseert de VVSG telkens een politieke bijeenkomst. Het traject wordt daarnaast ondersteund door een klankbordgroep bestaande uit VVSG-medewerkers en externe experts voor specifieke vragen en uitdagingen.

Voor de dertig andere gemeenten die zich kandidaat stelden voor het traject, is de begeleiding minder intensief, maar ze krijgen alle informatie uit de eerste hand, onder meer op de jaarlijkse bijeenkomst, zoals op 1 februari 2018 waar na een introductie door professor Dries Lesage medewerkers van Sint-Niklaas en Balen over hun ervaringen vertelden en er workshops waren. In februari 2019 organiseert de VVSG een grote studiedag over de ontwikkelingsdoelstellingen en lokaal mondiaal beleid. Daarna volgen regionale sessies over het integreren van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen in de BBC. Er komt in het voorjaar ook nog een innovatieve projectoproep. Eind 2019 zal de pioniersgroep afsluiten. **JDW**

Omdat de zeventien duurzameontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties alleen gerealiseerd kunnen worden als lokale besturen hun schouders eronder zetten, gaan twintig Vlaamse gemeenten tussen mei 2017 en eind 2019 na hoe ze de doelstellingen op een coherente en structurele manier in hun beleidsplannen (2020-2025) kunnen verankeren. Hun experimenten moeten uitmonden in een pakket aan instrumenten en aanbevelingen, waarmee alle Vlaamse gemeenten aan de slag kunnen gaan.

Veel enthousiasme

Edegem en Evergem zijn met veel enthousiasme in de groep van twintig gestapt. 'We willen mondiaal verantwoord lokaal beleid voeren,' zegt Lize Decorte, coördinator van de dienst internationale samenwerking in Evergem. 'De SDG's zijn daarvoor een ideaal kader met concrete doelstellingen. In beleidsdocumenten kunnen we ze als kapstok gebruiken, bij concrete acties kunnen we nagaan of die niet in strijd zijn met de zeventien thema's.'

Ook voor Edegem was het vanzelfsprekend zich kandidaat te stellen voor het VVSG-traject. Wim De Geest, deskundige internationale solidariteit: 'We hebben een lange traditie van internationale solidariteit, onder meer via onze stedenband met het Peruaanse San Jerónimo. De gemeente heeft ook een duurzaamheidsambtenaar. In de SDG-agenda komen die twee lijnen samen. Het was een logische keuze om daarin mee te

Lize Decorte:

'We willen mondiaal verantwoord lokaal beleid voeren. Hiervoor vormen de duurzameontwikkelingsdoelstellingen een ideaal kader. In beleidsdocumenten kunnen we ze als kapstok gebruiken, bij concrete acties kunnen we nagaan of die niet in strijd zijn met de zeventien thema's.'

gaan. De gemeente heeft een plan klaar om af te stappen van de vroegere opdeling in diensten en meer integratie na te streven. In die visie zou de dienst internationale samenwerking ophouden te bestaan en zou een beleidsmedewerker op het niveau van de beleidscel de internationale projecten opnemen. Dat zou het veel makkelijker maken om samenwerkingsprojecten op te zetten, intern in de gemeente en met externen. Dat spoort volledig met de duurzameontwikkelingsdoelstellingen, zij zijn het ideale kader voor de herstructurering en het best mogelijke morele kompas.'

Intern en extern sensibiliseren

Het project van de VVSG en de twintig pioniersgemeenten loopt over drie sporen: sensibilisering, politiek en beleid. Lize Decorte: 'Intern willen we via sensibilisering een draagvlak creëren bij ambtenaren en politici. Ik ga per dienst langs op het dienstoverleg om de SDG's toe te lichten, het traject met de VVSG voor te stellen, uit te leggen wat Evergem al doet en wat de plannen zijn. Is er wat meer tijd, dan bekijken we ook de doelstellingen voor die specifieke dienst. Daarnaast hebben we – en dat spoort dan met het politieke luik van het project – een vormingsessie van een tweetal uur georganiseerd voor het college van burgemeester en schepenen en voor enkele gemeentelijke adviesraden, in samenwerking met een externe partner. Op de gemeenteraadscommissie heb ik een toelichting gegeven.

1 / Sensibilisering

Op de bijeenkomsten wisselen de gemeenten ervaringen uit over sensibilisering, zowel intern voor het gemeentepersoneel als extern naar de burgers toe. Inspirerende voorbeelden uit deze twintig gemeenten verschenen in de VVSG-publicatie *Vijftig sensibiliserende praktijkvoorbeelden* die in vertaling ook in het buitenland wordt gesmaakt.

Samen met de twintig gemeenten dacht de VVSG de sensibiliseringscampagne de *Week van de Duurzame Gemeente* uit van 18 tot 25 september. Gemeenten die meedoen hangen hun SDG-vlag buiten en zetten hun duurzame helden in de kijker. Om de bekendheid en de draagvlak van de zeventien duurzameontwikkelingsdoelstellingen te vergroten organiseren gemeenten presentaties, workshops en zoeken ze eigen ambassadeurs.

2 / Politiek

De VVSG ontwikkelde een aantal *aanbevelingen* over de integratie van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen in lokale partijprogramma's, een *spiekbriefje* om te helpen bij het overtuigen van collega-politici en een *sjabloon* om de doelstellingen ook visueel op te nemen in het lokale partijprogramma. In een reeks gemeenten mocht de VVSG een presentatie over de duurzameontwikkelingsdoelstellingen geven aan het schepencollege of de gemeenteraad.

3 / Beleid

Voor de integratie van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen in de omgevingsanalyse is na uitwisseling tussen de gemeenten een *inspiratienota* geschreven gebaseerd op vijf scenario's die gaan van een basisintegratie van de doelstellingen (toetsing achteraf) tot het volledig structureren van de omgevingsanalyse volgens de zeventien doelstellingen of de vijf pijlers van duurzame ontwikkeling. Dit voorstel heeft de VVSG naar alle Vlaamse steden en gemeenten gestuurd. De meeste van de twintig pilots zijn concreet aan de slag gegaan met één of meerdere scenario's. Nu bekijken ze hoe ze de duurzameontwikkelingsdoelstellingen structureel kunnen verankeren in de nieuwe meerjarenplannen. In samenspraak met de gemeenten zal de VVSG de volgende maanden focussen op het uitwerken van een set lokale indicatoren, het ontwikkelen van rapporteringscodes in samenwerking met ABB en het inzetten op het ontwikkelen van duurzame doelstellingen en acties, onder meer via sectorale overlegmomenten. **JDW en HV**

De ideale kapstok voor het bestuursakkoord

Na de verkiezingen van 14 oktober kunnen de politieke partijen Agenda 2030 als kapstok voor het bestuursakkoord gebruiken want de zeventien duurzameontwikkelingsdoelstellingen formuleren de antwoorden op alle grote uitdagingen van vandaag.

Tijdens de onderhandelingen komen ze al van pas want de duurzameontwikkelingsdoelstellingen bieden de gesprekspartners een perfect kader voor compromissen. Al in de inleiding van het bestuursakkoord staan ze op hun plaats. Voorzien in de behoeften van de inwoners, zonder die van toekomstige generaties te hypothekeren, is een kerntaak van elk lokaal bestuur. Daarnaast vormen de doelstellingen de structuur, het geraamte van het akkoord volgens elke doelstelling of door de speerpunten te verbinden met een aantal van de doelstellingen. Gebruik maken van de vijf pijlers van duurzame ontwikkeling (people, planet, prosperity, partnerships en peace) is ook een optie. Hiervoor heeft de VVSG een cirkeloefening opgesteld, maar ook een sjabloon zodat elke schepen gemakkelijk kan weergeven voor welke ontwikkelingsdoelstellingen hij of zij verantwoordelijk is.

Door dit raamwerk voorkomen de onderhandelaars verkokering van het beleid, integendeel, ze werken hierdoor transversaal en coherent. In veel lokale besturen worden de ontwikkelingsdoelstellingen nu al opgenomen in de omgevingsanalyse, het administratief memorandum en/of het meerjarenplan. De doelstellingen zijn als een moreel kompas, waarmee besturen hun langetermijnvisie schetsen met 2030 als horizon. In memoranda vragen zowel adviesraden als administraties om zich als gemeente te engageren voor Agenda 2030. Door de krachten te bundelen en de samenwerking met partners in de eigen gemeente en daarbuiten te versterken, zullen de duurzameontwikkelingsdoelstellingen door iedereen in de gemeente worden gedragen. **JDW en HV**

Voor de externe sensibilisering hebben we samengewerkt met een kunstenaar uit Guaranda, waarmee we een stedenband hebben. Hij heeft met vrijwilligers en kinderen de reuzin Rosita gemaakt, die een vaste stek heeft in onze bibliotheek. Zij staat voor onze samenwerking en voor de grote uitdagingen die ons wachten. Diezelfde kunstenaar heeft ook een strip getekend waarin hij uitlegt wat de duurzameontwikkelingsdoelstellingen inhouden.’

Evergem doet mee aan de Week van de Duurzame Gemeente van 18 tot 25 september. Daarvoor zoekt het lokale ambassadeurs – particulieren, verenigingen, bedrijven – die iets doen met de duurzameontwikkelingsdoelstellingen. Dat kan een restaurant zijn dat met duurzame producten werkt, een jeugdvereniging die haar tussendoortjes koopt in de Wereldwinkel, een bedrijf dat een uitgewerkt genderbeleid voert, een sportvereniging die de fiets promoot... Ook Edegem neemt deel aan de Week van de Duurzame Gemeente, om de bewustwording bij

de bevolking te versnellen. ‘Maar,’ zegt Wim De Geest, ‘wij richten ons in eerste instantie op interne sensibilisering. Als de medewerkers van de gemeente mee zijn, kunnen ze die doelstellingen makkelijker uitdragen naar de inwoners.’

Omgevingsanalyse en ambtelijk witboek

Om het beleidsspoor te versterken hebben de deelnemers aan het traject een inspiratienota opgesteld om de duurzameontwikkelingsdoelstellingen te integreren in de ambtelijke omgevingsanalyse. Omdat er niet één manier is om dat te doen en de vertreksituatie van gemeente tot gemeente verschilt, presenteert de nota vijf scenario’s. Evergem koos voor het eerste, de grondige integratie van de doelstellingen. Lize Decorte: ‘Alle kwantitatieve en kwalitatieve gegevens over de stand van zaken in de gemeente zijn gestructureerd volgens de zeventien duurzameontwikkelingsdoelstellingen. De beleidsdienst heeft die oefening voorbereid. Ambtenaren, interne en externe partners

Wim De Geest:

‘Wij richten ons in eerste instantie op interne sensibilisering. Als de medewerkers van de gemeente mee zijn, kunnen ze de duurzameontwikkelingsdoelstellingen makkelijker uitdragen naar de inwoners.’

hebben de gegevens aangevuld en de prioriteiten bepaald. De analyse is nu af en gaat naar de politici. Uiteraard is het de bedoeling dat ze meegenomen wordt in de meerjarenplanning 2020-2025.'

Edegem gaat nog een stap verder dan een omgevingsanalyse. Wim De Geest: 'We zijn een ambtelijk witboek aan het schrijven voor de politici die in oktober verkozen worden. Dat witboek is eigenlijk een concretisering, een interpretatie van de omgevingsanalyse. Vergelijk het met een memorandum van een adviesraad, maar dan een dat door de ambtenaren is opgesteld. Het witboek wordt volledig aan de duurzameontwikkelingsdoelstellingen opgehangen, een collega kan er niets in laten opnemen dat in strijd zou zijn met een van de zeventien thema's en bij elke

aanbeveling in het witboek moet aangetoond worden hoe ze kan bijdragen aan het behalen van de doelstellingen tegen 2030. Dat betekent natuurlijk dat de collega's goed op de hoogte moeten zijn. Alle medewerkers konden een interne vorming volgen. We organiseerden ook middagbabbels en brainstormsessies. We gingen langs bij de diensten. Intussen komen de voorstellen binnen en we merken dat de denkoefening heel anders verloopt dan zes jaar geleden. Uiteraard zullen we sterk aanbevelen om het meerjarenplan voor de komende bestuursperiode vorm te geven in de geest van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen, maar die beslissing is in handen van de politici. Daarom ben ik de doelstellingen al gaan toelichten op het college. Voor de gemeenteraadsleden was er een workshop.'

Stedenband

De VN-agenda werkt ook door in de stedenband van Edegem met San Jerónimo. Wim De Geest: 'VMSG-collega Hanne Albers ging er twee jaar geleden de ontwikkelingsdoelstellingen voorstellen. Intussen organiseert ook San Jerónimo ambtelijke brainstormsessies en heeft de gemeente een plan opge-

maakt. Als beslist wordt de stedenband voort te zetten na het wegvallen van de federale ondersteuning in 2019, dan zal de nieuwe samenwerkingsovereenkomst de duurzameontwikkelingsdoelstellingen als leidraad hebben. Vooral voor thema's die niet voor de hand liggen, zoals gendergelijkheid, willen we meer ambitie tonen. Het is heel moeilijk dat thema rechtstreeks bespreekbaar te maken in San Jerónimo, maar het kan ook onrechtstreeks, via gezondheid en welzijn bijvoorbeeld. Dat is het mooie aan de duurzameontwikkelingsdoelstellingen.' ■

BART VAN MOERKERKE IS REDACTEUR VAN LOKAAL

- www.vmsg.be/sites/sdgs: voor de engagementsverklaring van het bestuur, de presentaties van de pioniersgroep en de politieke bijeenkomsten, alle sjablonen, brainstormmethodieken, goede praktijkvoorbeelden, suggesties om de doelstellingen te integreren en de brochure Lokale schouders voor mondiale uitdagingen met voorbeelden van beleidsacties per duurzameontwikkelingsdoelstelling, alsook de brochure over 'vijftig sensibiliserende praktijkvoorbeelden'
- In Nederland hebben zes gemeenten na de verkiezingen in maart 2018 de duurzameontwikkelingsdoelstellingen opgenomen in hun bestuursakkoord: <https://vng.nl/global-goals-in-het-coalitieakkoord>

 www.barobelbut.be

 www.facebook.com/barobelbut

Gezondheid en welzijn doorkruisen de hele gemeente en het hele bestuur is ermee bezig. Doelstelling 3 over goede gezondheid en welzijn is dan ook verbonden met alle zestien andere ontwikkelingsdoelstellingen. Door te vertrekken van wat er al gebeurt in de gemeente en de duurzameontwikkelingsdoelstellingen als raamwerk te gebruiken, komt de gemeente tot een transversaal gezondheids- en welzijnsbeleid.

Gezondheid en welzijn, een zaak van het hele bestuur

Lokale besturen weten als geen ander wat er bij de inwoners van hun gemeente leeft, zo kunnen ze snel reageren. Op de meest uiteenlopende vlakken als sport en vrije tijd, cultuur, milieu, wonen, onderwijs, veiligheid of ruimtelijke ordening leveren lokale besturen inspanningen voor het welzijn van kinderen en jongeren, etnisch-culturele minderheden, kwetsbare groepen, senioren of tweeverdieners. Naast ziektepreventie en gezondheids-promotie is ook de toegang tot welzijn en gezondheid belangrijk. Inclusief beleid dat de verschillende bepalende factoren en doelgroepen in rekening neemt, is transversaal welzijns- en gezondheidsbeleid. Gemeenten kunnen door hun schaal de nog sterke verkokering van het Vlaamse of federale niveau overstijgen. Bovendien kunnen ze ook verder kijken dan hun neus lang is, en een brede invalshoek is nodig om de algemene gezondheid te verbeteren. Iemands gezondheid wordt beïnvloed door erfelijke factoren, de fysieke en sociale omgeving, psychologische factoren, leefstijl, gedrag en de organisatie van de gezondheidsvoorzieningen. De duurzameontwikkelingsdoelstellingen bieden een mooie kans om al die dwarsverbanden te leggen. Ze nodigen uit om erover na te denken en er andere beleidsdomeinen bij te betrekken. Ze maken de transversale werking niet alleen duidelijk, ze prikkelen ook om nog verder te gaan. Dit betekent

dat alle diensten en schepenen de zeventien duurzameontwikkelingsdoelstellingen kennen en integreren in hun werk. Zo wordt een transversaal welzijns- en gezondheidsbeleid breed gedragen en uitgevoerd.

Labels, meer dan labeling

Zowel de federale als de Vlaamse overheid legt een basis voor het gezondheids- en welzijnsbeleid, maar de rol van lokale besturen wordt almaar belangrijker, bovendien worden ze almaar meer geconsulteerd. Dit motiveert lokale besturen om allerlei labels te behalen: Gezonde Gemeente, Fietsgemeente, Leeftijdsvriendelijke gemeente, Fairtradegemeente, Bloemengemeente, Bijengemeente of Klimaatneutrale gemeente. Dat er tussen de derde duurzameontwikkelingsdoelstelling Goede Gezondheid en Welzijn en het label Gezonde Gemeente een verband bestaat is duidelijk. Toch kunnen lokale besturen die welzijn en gezondheid vandaag al transversaal benaderen, nog verder gaan.

Ook hier bieden de duurzameontwikkelingsdoelstellingen een handig raamwerk om de verbanden met andere labels te leggen. Uiteraard is de inhoud belangrijker dan een label. In de praktijk werken lokale besturen transversaal aan de

In de praktijk werken lokale besturen transversaal aan de gezondheid en het welzijn van hun inwoners. Dat doen ze in samenwerking met andere beleidsdomeinen, wat trouwens de sleutel tot succes is.

gezondheid en het welzijn van hun inwoners in samenwerking met andere beleidsdomeinen, zoals ruimtelijke ordening en mobiliteit, wat trouwens de sleutel tot succes is. Denk aan trage wegen, circulatieplannen, speel- en vrijetijdswaersels, voetgangerscirkels, doorsteekroutes, beweegtoestellen, meer groen, water en verkoeling, rustplaatsen, stiltegebieden, kunst en cultuur in de publieke ruimte, publieke fruitboomgaarden en volkstuintjes, rolstoelvriendelijke en dementievriendelijke wandelingen, wegwijzers die

LAVIA AERTS

blieke diensten met openbaar vervoer. Al deze maatregelen in de publieke ruimte leiden tot meer beweging, meer gezonde voeding, meer sociaal welbevinden, minder valincidenten, minder luchtvervuiling... en zorgen tegelijkertijd voor een betere gezondheid (doelstelling 3), beter klimaat (doelstelling 13), duurzame consumptie en productie (doelstelling 12), meer ruimtelijke kwaliteit (doelstelling 11). Zo draagt een gemeentebestuur tegelijkertijd bij aan verschillende duurzameontwikkelingsdoelstellingen.

De publieke ruimte zorgt ook voor verbinding en sociaal contact. Laagdrempelige publieke plaatsen, zoals de bibliotheek, vormen de ideale plaats om de kennis over gezondheid te verhogen of een zitdag te organiseren. Vormen van zelfstandig wonen met een collectieve tuin houden ouderen in beweging. Groen in woonzorgcentra, ziekenhuizen en kinderdagverblijven maakt de omgeving aangenamer en heeft een positief effect op herstel. Diensten- en woonzorgcentra kunnen gebruikt worden om verkiezingen te organiseren of als rustige plaats waar studenten kunnen blokken. Buurt- en wijkwerking halen mensen uit hun isolement, verhogen betrokkenheid en kunnen zelfs zorg organiseren. Burgerbegrotingen en andere lokale subsidies sporen burgers aan om de wijk samen

ook dat nadenken over de publieke ruimte geen exclusieve opdracht van ruimtelijk planners en landschapsarchitecten is, maar een opdracht van iedereen in de gemeente, ook van de jeugdambtenaar, de gezondheidsambtenaar of de cultuurambtenaar.

Er gebeurt al veel

Lokale besturen die de prioriteiten van hun gezondheids- en welzijnsbeleid vastleggen in de meerjarenplanning, vermijden een aaneenschakeling van losstaande initiatieven. Want er gebeurt al veel op het terrein. En niet alleen in de publieke ruimte. Nog veel andere initiatieven ondersteunen het welzijns- en gezondheidsbeleid. Denk aan de OCMW's en de andere organisaties die kwetsbare groepen tot bij de gezondheids- en andere zorg brengen, lokale besturen die het goede voorbeeld geven door een gezonde levensstijl te stimuleren bij het gemeentepersoneel. Uiteraard hoort ook een goed functionerende publieke zorg voor kinderen, ouderen en andere kwetsbare groepen daar bij. Kortom, alle initiatieven van lokale besturen en hun partners om ziekte te voorkomen en de toegang tot zorg en welzijn bij hun inwoners te bevorderen, verdienen een plaats binnen het welzijns- en gezondheidsbeleid.

Het lokaal gezondheidsoverleg (Logo)

In Vlaanderen en Brussel kunnen de lokale besturen voor hun welzijns- en gezondheidsbeleid rekenen op de ondersteuning van de Logo's, in dialoog met de medewerker van het Logo kan het bestuur aangeven waar de prioriteiten liggen, maar kan het ook het welzijns- en gezondheidsbeleid in de breedte bespreken. In dit gesprek kunnen de duurzameontwikkelingsdoelstellingen opnieuw een raamwerk zijn om meer kansen op lokaal niveau te creëren. Inspiratie is er ook te vinden bij andere lokale besturen en organisaties. De Logo's willen graag helpen bij nieuwe experimenten, al hoeven lokale besturen niet op alle vlakken telkens vanaf nul te beginnen. ■

VEERLE CORTEBEECK IS VVSG-STAFMEDEWERKER LOKAAL GEZONDHEIDSBELEID

Lokale besturen die de prioriteiten van hun gezondheids- en welzijnsbeleid vastleggen in de meerjarenplanning, vermijden een aaneenschakeling van losstaande initiatieven.

aanmoedigen om de afstand te voet af te leggen (zoals aantal stappen tot de bibliotheek), waterdoorlaatbaarheid van de ondergrond, materialen die aangenaam, duurzaam en veilig zijn voor alle leeftijden of goede bereikbaarheid van zorgverstrekkers en pu-

aangenaam in te richten en te onderhouden. Samenwerking tussen verschillende diensten en andere organisaties, maar ook participatie van burgers, bevorderen de slaagkansen en de gedragenheid van deze initiatieven. Dat betekent dus

Een op de drie Vlamingen gebruikt dagelijks de fiets, leert onderzoek van Fietsberaad Vlaanderen. Maar fietsen is geen doel op zich, wel een middel om een bestemming te bereiken, net zoals andere vervoermiddelen dat zijn. In het mobiliteitsbeleid is het dan ook van belang fietsen opnieuw vanzelfsprekend te maken. Dát is de uitdaging voor ontwerpers, beleidsadviseurs en politici, na de komende lokale en regionale verkiezingen.

Draag al fietsend bij aan duurzame ontwikkeling

Sterk fietsbeleid brengt ons al een grote stap voorwaarts in het behalen van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen. Volgens de World Cycling Alliance is fietsen rechtstreeks gelinkt aan elf van die zeventien doelstellingen.

Voor de overheid is een verplaatsing met de fiets aantrekkelijk, omdat het ruimtebeslag en de financiële inspanningen – alle verhoudingen in acht genomen – beperkt zijn. De maatschappelijke baten zijn groot en dat levert een hoge *return on investment* op. Fietsbeleid betaalt zichzelf terug in minder files, meer leefkwaliteit en een gezondere bevolking. Sterk fietsbeleid brengt ons

al een grote stap voorwaarts in het behalen van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen. Volgens de World Cycling Alliance is fietsen rechtstreeks gelinkt aan elf van die zeventien doelstellingen.

Drie werven voor de fiets

Zowel het Onderzoek Verplaatsingsgedrag Vlaanderen (2017) als de Fietswetweek (2015, 2016) heeft aangetoond

dat het fietsgebruik in Vlaanderen opnieuw toeneemt na een jarenlange daling. Naarmate de fiets meer positie, en ook plaats, inneemt als mobiliteitsoplossing, wordt ook duidelijk dat fietsbeleid net zoals beleid voor alle andere vervoerswijzen consequente aandacht en sturing vereist. Binnen die context zijn er drie belangrijke werven voor sterk fietsbeleid: creëren van nabijheid en bereikbaarheid, vei-

lige fietsinfrastructuur en ruimte voor fietsparkeren. Iedere werf speelt in op één of meer SDG's, zoals 'Goede gezondheid en welzijn', 'Industrie, innovatie en infrastructuur' en 'Duurzame steden en gemeenten'.

1 Nabijheid en bereikbaarheid

Wil Vlaanderen een échte (duurzame) fietsregio worden, dan is er voor alle overheden ten eerste een belangrijke opgave binnen het ruimtelijke beleid. Ziekenhuizen, scholen, winkels... vragen om een locatie nabij of in de kern van gemeenten. Zo moeten mensen zich uiteindelijk minder ver verplaatsen, of kunnen ze makkelijker verplaatsingen combineren. Het loont ook om andere mobiliteitsopties dan de auto goed uit te bouwen. Door nabijheid te creëren krijgen we goedkoper openbaar vervoer en kan ook de frequentie omhoog. De bus stopt niet alleen aan de school, maar komt ook voorbij het ziekenhuis. Door in te zetten op nabijheid komt er ook ruimte voor extra fietsinfrastructuur. Niet door er aan te leggen, maar doordat in een aantrekkelijke kern de behoefte vermindert om de auto te gebruiken. In stadsuitbreiding gericht op groene, duurzame wijken krijgt de fiets in Sint-Niklaas en Turnhout de snelste en makkelijkste verbinding naar het centrum. Bovendien zijn fietsinfrastructuur en openbaar vervoer voor iedereen toegankelijk en dragen ze bij aan de sociale cohesie in een samenleving. Dat geldt al helemaal voor publieke voorzieningen, zoals ziekenhuizen. Perifere ontwikkelingen maken deze voorzieningen net moeilijker bereikbaar voor de meest kwetsbaren.

2 Veilige fietsroutes

Acht- en tachtigjarigen zouden de norm moeten zijn voor de algemene kwaliteit en fietsveiligheid van de publieke ruimte. Gil Peñalosa verdedigde deze stelling met overtuiging op de VVSG-trefdag in oktober 2017. De inhaaloperatie op het vlak van fietsveiligheid is onmiskenbaar ingezet. Toch wordt ze steeds urgenter, omdat het fietsgebruik sterker dan ooit toeneemt. Europees onderzoek toont aan dat Vlamingen minder dan gemiddeld tevreden zijn over de fietsinfrastructuur. Fietsongevallen vormen een groeiend aandeel in ongevallenstatistieken. Een van de subdoelstellingen van SDG 3 bestaat erin het aantal verkeersdoden en gewonden tegen 2020 te halveren. De fietssnelwegen zijn maar een deel van het antwoord. Veilig fietsen kan niet zonder comfortabele fietsroutes op de kortere afstand, in de kern van gemeenten. We bedoelen wel degelijk fiets-'routes' en niet fietspaden (die uiteraard wel deel zullen uitmaken van die routes).

Fietsveiligheid creëren kan door te werken op de dominantie en de snelheid van de auto in de dorps- en stadscentra. Met het circulatieplan in Gent werd niet alleen een stap voorwaarts gezet qua fietsaandeel in de verplaatsingen. Ook de verkeersveiligheid in de stad ging er, dankzij de zone 30 en aangepaste verkeerscirculatie, met een grote sprong vooruit. Ook een kleinere gemeente als Bonheiden creëerde met een netwerk van fietsstraten en een zone 30 in het centrum de nodige ruimte om het groeiende fietsverkeer beter te kunnen opvangen. Het is de enige juiste keuze. Of zoals ze in Deinze zeggen: 'We moeten prioriteit geven aan de kleine wielotjes. Die van kind-fietsen en scootmobiel voor ouderen.' Verschillende gemeenten van zeer diverse schaalgrootte en ideologie tonen dus aan dat gericht keuzes maken helpt om doelstellingen voor fietsveiligheid te halen.

3 Ruimte voor fietsparkeren

Investeren in fietsparkeerinfrastructuur is eveneens doorslaggevend voor de duurzame ontwikkeling van gemeenten. De uitdaging betreffende fietsparkeren zit hoofdzakelijk op de plek waar de groei van het fietsverkeer het sterkst is: in de centra van steden en rond mobiliteitsknooppunten zoals stations en hoofdhaltens van belangrijke

bus- en tramlijnen. En uiteraard op de plek waar mensen vertrekken: de eigen woning.

Vooral aan mobiliteitsknooppunten lijkt de vraag naar meer degelijke fietsparkeervoorzieningen relevant. De sterke combinatie tussen trein en fiets voor verplaatsingen tussen stedelijke kernen is daar uiteraard niet vreemd aan. Fietsberaad Vlaanderen rondde recent ook een onderzoek af over deze problematiek. Knooppunten en handelskernen op maat uitrusten met stallingen – en als lokaal bestuur aangeven dat de voorkeur wordt gegeven aan fietsparkeren in plaats van autoparkeren, maakt een heel verschil. Zo heeft Duffel snel gemerkt dat fietsstimulerend beleid niet alleen door goede fietsinfrastructuur maar ook met stallingen van goede kwaliteit wordt gevoerd. De gemeente realiseerde een opvallende, nieuwe stalling aan het station, aan de fietssnelweg Antwerpen-Mechelen.

We formuleerden drie werven voor een toekomstig fietsbeleid. De kernambitie blijft natuurlijk om meer kinderen en volwassenen vaker en veiliger op de fiets krijgen. Zoals al aangegeven genereert fietsbeleid ook andere, meer maatschappelijke en soms onzichtbare opbrengsten: op het vlak van gezondheid, sociale inclusie, klimaat, geluidsoverlast, ruimtelijk beleid, verkeersveiligheid, congestie, economie, publieke financiën enzovoort. Enkele buitenlandse steden tonen aan dat een klemtoon op de fiets de aantrekkelijkheid van de stad niet vermindert, integendeel. Ook in Vlaanderen zijn een aantal besturen van diverse grootte en pluimage gezond op weg om met een sturend én verleidend beleid voor iedereen stads- en dorpscentra veilig bereikbaar te houden. ■

WOUT BAERT IS COÖRDINATOR FIETSBERAAD VLAANDEREN

Meer informatie over het bestaande fietsgebruik en de uitdagingen in het fietsbeleid vindt u in twee brochures van Fietsberaad Vlaanderen:

- *FietsDNA*
- *Fietsen vanzelfsprekend maken – uitdagingen in het fietsbeleid bij de lokale (2018) en Vlaamse (2019) verkiezingen*

Slimme ontwikkeling is duurzaam

Het concept 'smart cities' vindt zijn oorsprong in de duurzame agenda van de Verenigde Naties. Begin jaren negentig, in Agenda 21, het actieplan van de Verenigde Naties voor duurzame ontwikkeling, kwam het woord 'smart' voor het eerst voor in relatie tot steden en gemeenten. Toch lijken de promotiecampagnes van grote technologiegiganten voor smart city-oplossingen geen verband te houden met duurzame ontwikkeling.

Slimme stadskernvernieuwing in Harelbeke

Als een van de eerste ondertekenaars van het burgemeestersconvenant draagt Harelbeke duurzaamheid hoog in het vaandel. Met het duurzame stadsvernieuwingproject h^aqua investeert de stad in een volledig nieuwe stadskern waar het aangenaam en duurzaam leven is. Een warmtenet vanuit de verbrandingsoven zal de nieuwbouwapartementen en stadsgebouwen verwarmen met groene restwarmte. Zo wil Harelbeke de CO₂-uitstoot aanzienlijk doen dalen. Alle publieke gebouwen beschikken al over zonnepanelen, krijgen energiezuinige verlichting en verwarming en worden geïsoleerd. In het stadscentrum komen meer groen en natuur, trage verbindingen met een grote fietsersbrug en een jaagpad met slimme volgvlichting. De stad plant ook bijkomende fietsenstallingen met elektrische oplaadpunten. Kleine duurzaamheidsingrepen zoals waterbuffering onder de straat waarop bewoners kunnen aansluiten, een geothermisch net onder de weg en de mogelijkheid om een geveltuintje te plaatsen aan de woning, zullen een grote impact hebben op de leefbaarheid in de stad.

De futuristische technologiegedreven steden zitten vol hoogtechnologische toepassingen en geconnecteerde apparaten zoals drones, slimme verlichting, slimme camera's, zelfrijdende voertuigen en sensoren. De hightech en trendy gadgets staan centraal, de mens en de natuur en thema's als leefbaarheid en duurzaamheid zijn dat veel minder. Nog vóór de technologiebedrijven van Silicon Valley het concept in de markt plaatsten om voor zichzelf na de crisis een nieuwe afzetmarkt te creëren, spraken de VN al van 'smart growth'. Het uitgangspunt was zorgvuldig en duurzaam te leren omgaan met middelen, grondstoffen en grond om schaarste ten gevolge van een groeiende wereldbevolking te voorkomen. Die uitdaging geldt nog steeds. Het bevolkingsaantal in steden neemt toe, onze maatschappij wordt steeds diverser en onze mobiliteit, leefbaarheid, veiligheid en duurzaamheid staan onder druk.

Wat zijn 'smart cities' of slimme steden?

Terwijl het concept 'smart city' duidelijk vanuit een technologische invalshoek is ontstaan, vullen veel gemeenten wereldwijd het op hun eigen

manier in, vertrekkende vanuit de eigen lokale identiteit en uitdagingen. De Gentse visie op een slimme stad: 'Gent is géén smart city maar een city of (smart) people,' is hier een mooi voorbeeld van.

Onder de vlag van smart cities gaan lokale gemeenschappen op zoek naar innovatieve oplossingen voor de uitdagingen waarvoor ze staan. Dat is op zich niks nieuws. Technologie kan soms een oplossing zijn, maar is dat zeker niet altijd. Zeker is dat mensen waar ook steeds meer gebruik maken van digitale middelen. Technologie wordt steeds toegankelijker en genereert veel data. Het capteren, ontsluiten, verwerken en ter beschikking stellen van data biedt veel mogelijkheden voor een lokaal bestuur. Door informatie van verschillende beleidsdomeinen te integreren en te analyseren komen slimme oplossingen tot stand. Bovendien helpen data-analyses beleidskeuzes en managementbeslissingen vormgeven. Een slimme stad biedt ook een antwoord op de groeiende verwachtingen van burgers voor gebruiksvriendelijke, digitale dienstverlening 24 op 24, zeven op zeven. Die maatschappelijke en bestuurlijke transformatie naar een

LAVIA-REITS

gen (mobility as a service) die duurzame, gebruiksvriendelijke mobiliteit op maat voorstellen, innovaties in de energiesector die hernieuwbare energie toegankelijk maken voor iedereen en energie efficiënter produceren en gebruiken. Slimme oplossingen stellen onze stads- en hulpdiensten ook in staat de veiligheid te monitoren, snel en efficiënt te interveniëren en overlast en criminaliteit te ontraden en te bestrijden. Het smart city-concept heeft niet enkel thematische links met de duurzame-

willen hier mee hun schouders onder zetten. We stellen vast dat de aandacht voor meer burgerparticipatie groeit bij de lokale besturen. Digitale tools maken het mogelijk burgers efficiënt inspraak te verlenen. Talloze gemeenten beschikken over digitale burgerplatformen of een app waarmee zij inwoners raadplegen over prioritaire projecten of waarmee die zelf (verbeter-)voorstellen kunnen doen. Ook werken steeds meer steden met een burgerbegroting of burgerbudget.

digitale overheid heeft ook organisatorische gevolgen: een slimme stad is wendbaar en kan snel inspelen op mogelijkheden. Sterk leiderschap en visie liggen aan de basis van een slimme stad. Een slimme stad is een kwestie van gezond verstand.

Slimme oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen

Voor de zeventien duurzameontwikkelingsdoelstellingen geldt dat het smart city-concept aan hun realisatie kan bijdragen. Technologie en het 'Internet of Things', dat steeds meer evolueert naar het 'Internet of Everything', kunnen worden gebruikt om het leven in de groeiende steden én op het platteland aangenamer en efficiënter te maken. De technologie kan bijdragen aan oplossingen voor een veilige, leefbare, duurzame en energie-efficiënte leefomgeving. Slimme verkeerslichten garanderen een vlotte verkeersstroming op drukke wegen, geconnecteerde parkings met ondergrondse sensoren stellen bestuurders in staat snel een beschikbare parkeerplaats te vinden, een monitoring-systeem dat de omgevingskwaliteit in kaart brengt, zorgt voor snelle bijsturing, multimodale mobiliteitsoplossin-

ontwikkelingsdoelstellingen. Smart cities werken ook aan twee van de basisvoorwaarden voor duurzame ontwikkeling, namelijk efficiënte instellingen met oog voor participatie en partnerschappen.

Slim beleid is een participatief beleid

De invalshoek van een slimme stad is de burger en zijn levenskwaliteit. Het uitdenken van slimme oplossingen vóór de burger, gebeurt idealiter dan ook mét de burger om het draagvlak en de slaagkansen te vergroten. Inwoners weten als geen ander hoe het is om in hun gemeente te leven en welke uitdagingen er zijn. Hun ervaringen kunnen een bestuur helpen om hun beleid en acties vorm te geven. Veel inwoners willen graag mee denken over hún gemeente van de toekomst en

De invalshoek van een slimme stad is de burger en zijn levenskwaliteit. Het uitdenken van slimme oplossingen vóór de burger, gebeurt idealiter dan ook mét de burger om het draagvlak en de slaagkansen te vergroten.

Een slimme stad werkt samen

Niet enkel de inwoners zijn belangrijke mededenkers en -doeners, ook bedrijven, industrie, lokale handel, horeca en scholen beïnvloeden de levenskwaliteit in de gemeente. Een slimme gemeente spreekt al deze partners aan, maakt kennisuitwisseling mogelijk en werkt in co creatie. Geen enkele partij beschikt immers over alle kennis, expertise en data om structurele verandering teweeg te brengen. Hiervoor moeten we de krachten bundelen. We delen vaak uitdagingen en doelstellingen met anderen. Door samen te werken en kennis, ideeën en middelen te delen werken we aan de opschaling van innovatieve projecten. ■

NATHALIE DUMAREY IS VVSG-STAFMEDEWERKER SMART CITY

Tachtig tinten grijs

Zorgbedrijf Antwerpen werkt aan een holebi- en transgendersensitief woonzorgbeleid, ook al is dit lang geen evident thema in de woonzorgcentra. Maar uiteraard verblijven en werken er lesbische, homoseksuele, biseksuele en transgender-personen en komen zij er ook op bezoek. Daarom startte de minister van Welzijn in 2016, samen met KliQ vzw, een expertisecentrum over seksuele diversiteit en genderdiversiteit, het Tachtigtintenproject over genderidentiteit in woonzorgcentra.

BART LASUY

In 2017 was er al een eerste studiedag over genderdiversiteit in woonzorgcentra. Daarna volgde er een oproep naar woonzorgcentra die aan de slag wilden gaan met dit thema. De Tachtigtintprijs resulteerde in zes (groepen van) woonzorgcentra die KliQ vzw heeft begeleid tijdens een intensief traject over genderidentiteit en diversiteit. Zorgbedrijf Antwerpen was een van de winnaars van de Tachtigtintprijs.

Zorg en ondersteuning zonder onderscheid
Woonzorgcentra werken in een context die constant in beweging is. Je werking aanpassen aan maatschappelijke evoluties en veranderende behoeften is een permanente uitdaging. Dat is ook het geval voor de woonzorgcentra van Zorgbedrijf Antwerpen. Aandacht voor seksuele identiteit is niet nieuw voor hen. Nog voordat er sprake was van een Tachtigtintprijs werkte Zorgbedrijf Antwerpen al samen met Aditi vzw. Seksuele identiteit heeft er een plaats in de zorg op maat die ze elke dag aan hun bewoners willen bieden. Die zorg op maat werd tastbaar en expliciet voor personeel en bewoners via de *Akte van vertrouwen* van de woonzorgcentra. Een van hun centrale waarden in de

zorg is *Zonder onderscheid*, dus met gelijke behandeling voor niet-heterobewoners. Het was dan ook bijna een evidentie dat Zorgbedrijf Antwerpen zich in 2017 kandidaat stelde voor de Tachtigtintprijs.

Attitudes gepeild

Omdat seksuele identiteit al tot het uitgebreide vormingsaanbod van Zorgbedrijf Antwerpen behoorde, kozen ze voor een vernieuwde methode. Ze startten met een uitgebreide peiling bij verschillende groepen medewerkers over de manier waarop zij omgaan met genderdiversiteit en seksuele identiteit. Een medewerker van KliQ vzw interviewde enkele verantwoordelijken voor de intake van nieuwe bewoners, de hoofdverpleegkundigen en de verpleegkundigen. Ook de centrumleiders van de lokale dienstencentra werden geïnterviewd. Tot slot ging ook de dienst marketing en communicatie het gesprek aan over de manier waarop zij aandacht hebben voor genderidentiteit. In een feedbackgesprek met de betrokken partijen werden verschillende zaken besproken die naar boven kwamen tijdens de interviews. KliQ vzw ontwierp op basis van deze interviews een gespreksmethodiek met tekeningen om

Zonder onderscheid blijft een van de centrale waarden. Het is een blijvende uitdaging ze ook in daden om te zetten. Alle medewerkers moeten ze belichamen en uitdragen. Elke dag moeten zij immers zorg bieden *zonder onderscheid* naar voorkeur, naar seksuele identiteit of naar afkomst.

de soms moeilijk bespreekbare thema's zoals relaties, seksualiteit, genderidentiteit en omgeving ter sprake te brengen.

Uiteraard blijft Zorgbedrijf Antwerpen in de toekomst inzetten op vorming van zijn medewerkers. *Zonder onderscheid* blijft een van de centrale waarden. Het is een blijvende uitdaging ze ook in daden om te zetten. Alle medewerkers moeten deze waarde belichamen en uitdragen. Elke dag moeten zij immers zorg bieden *zonder onder-*

scheid naar voorkeur, naar seksuele identiteit of naar afkomst. Een interne stuurgroep van Zorgbedrijf Antwerpen diept het thema verder uit en blijft de medewerkers sensibiliseren om hier aandacht voor te hebben. De dienst marketing en communicatie maakt daarnaast verder werk van een grotere genderdiversiteit in de verschillende communicatiekanalen, zoals de brochures en de website waar beelden van twee mannen die elkaar omarmen of van twee dansende vrouwen het thema

onrechtstreeks ondersteunen. Ten slotte zal voortdurend opgevolgd worden of de waarde *zonder onderscheid* gerespecteerd wordt en of de beloftes uit de Akte van vertrouwen consequent toegepast worden in de dagelijkse praktijk. Dat moet dan ook af te lezen zijn in tevredenheidsmetingen. ■

RIKA VERPOORTEN IS VVSG-STAFMEDEWERKER WOONZORG

Woonzorgcentra die ook aan de slag willen met het thema genderidentiteit en seksuele diversiteit, kunnen terecht op www.tachtigtinten.be. Daar vindt u informatie over de gespreksmethodiek, een regenboogbarometer en een wegwijzer naar de verschillende organisaties die met dit thema werken.

De Akte van vertrouwen leest u op <https://www.zorgbedrijf.antwerpen.be/nieuws/uw-akte-van-vertrouwen>.

PURO®
Fairtrade Coffee
saving the rainforest

Wij geloven in eerlijke lonen voor de boeren die onze koffie telen.
Puro zet zich ook in voor de bescherming van de regenwouden. Voor elk kopje koffie dat u drinkt, staan wij een financiële bijdrage af aan de natuurbeschermingsorganisatie World Land Trust om bedreigde stukken tropisch regenwoud in Zuid-Amerika duurzaam te beschermen.

www.purocoffee.com - 0800/44 0 88

Vlaamse steden en gemeenten gaan niet alleen in hun eigen bestuur aan de slag met de duurzameontwikkelingsdoelstellingen, maar grijpen Agenda 2030 ook aan om buiten hun gemeentegrenzen aan duurzaamheid te werken. Dat is precies waar de zeventiende doelstelling om draait.

Samen bereiken we het doel

Door op internationaal vlak samen te werken laten de Vlaamse gemeenten zien dat ze de zeventiende doelstelling over partnerschap hoog in het vaandel dragen. Ze dragen niet alleen bij aan de realisatie van Agenda 2030 in België, maar ondersteunen zo ook andere gemeenschappen wereldwijd bij het behalen van de doelstellingen.

Merelbeekse tentoonstelling

Merelbeke organiseert volgend jaar voor de tweede keer een inleefreis naar zijn stedenbandpartner Toucou-touna in Benin. Om jongeren warm te maken voor deze unieke culturele uitwisseling organiseerde het bestuur op 27 juni een eerste informatieavond. Deze avond was ook meteen het startschot van een tentoonstelling over de stedenband. Grote, opvallende panelen vormen de grote blikvanger. Prachtige foto's, aangevuld met korte teksten dompelen de Merelbeekse inwoners onder in de gemeentelijke samenwerking met de Beninse partnergemeente en laten hen door de opvallende logo's ook visueel met de ontwikkelingsdoelstellingen kennis maken.

Vierde pijler denkt mee

De meeste Vlaamse steden en gemeenten geven ngo's, maar ook inwoners die projecten opzetten in ontwikkelingslanden (de zogenaamde 'vierde-

pijlerorganisaties') een financieel duwtje in de rug. Ook via deze weg dragen lokale besturen in Vlaanderen bij aan doelstelling zeventien en de realisatie van Agenda 2030 in het 'globale Zuiden'. Verschillende lokale besturen hebben ondertussen hun subsidiereglement aangepast en de duurzameontwikkelingsdoelstellingen erin geïntegreerd. Burgers en verenigingen die op deze financiële stimulans een beroep willen doen, zijn nu verplicht na te denken over Agenda 2030 en aan te geven hoe hun project bijdraagt aan de zeventien doelstellingen. Mooie voorbeelden hiervan zijn al te vinden in Kortrijk, Mechelen, Geel en Aalst.

Duurzameontwikkelingsdoelstellingen kadreeren Edegemse stedenband

Al bij de start van Agenda 2030 in 2016 bestudeerde Edegem de ontwikkelingsdoelstellingen samen met zijn stedenbandgemeente San Jerónimo uit Peru. Beide gemeenten dachten samen na over hoe de stedenbandprojecten bijdragen aan elk van de zeventien doelstellingen, maar ook hoe de stedenband er in de toekomst nog meer op zou kunnen inspelen. Concrete acties kwamen al naar voren. Het bestaande stedenbandproject voor waterbeheer krijgt een extra luik door opleidingen aan de berggemeenschappen, zodat ze duurzamer met water leren omgaan. In het sociaal project

omtrent dagbegeleiding voor ouderen biedt de gemeente naast activiteiten nu ook psychologische begeleiding aan de ouderen aan. Daarnaast zijn de stedenbandpartners gestart met een oefening

Verschillende lokale besturen hebben ondertussen hun subsidiereglement aangepast en de duurzameontwikkelingsdoelstellingen erin geïntegreerd.

om te reflecteren over de stedenband. Beide partners zijn het erover eens dat de doelstellingen het bredere kader van de toekomstige samenwerking moeten vormen. De komende maanden zullen beide gemeenten verder nadenken over een sterke gemeenschappelijke SDG-werking, die in beide gemeenten het draagvlak voor het partnerschap kan doen toenemen.

Gent in Europees netwerk

De stad Gent komt regelmatig met andere Europese lokale overheden infor-

Edegem en San Jerónimo zijn het erover eens dat de ontwikkelingsdoelstellingen het bredere kader van de toekomstige samenwerking moeten vormen.

Utrecht en de Zweedse stad Malmö, allemaal besturen die al stappen hebben gezet

activiteiten en initiatieven die de leden lokaal en binnen de stadsadministratie opzetten en over mogelijkheden en knelpunten om de doelstellingen naar het lokale niveau te vertalen. Daarnaast bundelen deze vijf steden ook de krachten om andere steden, regionale of nationale overheden en internationale organisaties te overtuigen van het belang van lokale inbedding van de doelstellingen. ■

KARLIEN GORISSEN IS VVSG-STAFMEDEWERKER INTERNATIONAAL

meel samen om de lokale toepassing van de SDG's te bespreken. Het netwerk bestaat uit Gent, de Duitse steden Stuttgart en Bonn, het Nederlandse

richting lokale vertaling van de doelstellingen. Het informele netwerk wisselt informatie en ideeën uit over

IS DEZE ADVERTENTIE WEL LEGAAL?

U staat er misschien niet bij stil, maar deze advertentie is onderhevig aan een pak wetgeving. Beeldmerken, auteursrecht, plaatsing, financiën... Meer dan u op het eerste gezicht zou vermoeden. Dat geldt eigenlijk voor de wet in het algemeen. Alles hangt met elkaar samen, zeker bij steden en gemeenten. Dus kunt u maar beter samenwerken met een partner die alle kennis in één huis heeft. Zelfs als het gaat om een advertentie.

Specifiek voor overheden: ruimtelijke ordening - overheidsopdrachten en pps personeelsbeleid - overheidsaansprakelijkheid - administratief recht - grondgebiedsaken - milieu
 Mechelsesteenweg 27 - 2018 Antwerpen - T +32 3 232 50 60 - E info@gsj.be - www.gsj.be

Nadat het leger haar ouders en twee broers vermoord had, vluchtte **Rigoberta Menchú** in 1982 naar Mexico waar ze in *Ik, Rigoberta Menchú* de Guatemalteekse overheid verantwoordelijk stelde voor het gewapende conflict dat 36 jaar zou duren en waarvan de gevolgen nog altijd voelbaar zijn. Tegenwoordig reist Menchú de wereld rond als UNESCO-Goodwill-ambassadeur en blijft ze actief als mensenrechtenactiviste. We spraken haar tijdens haar verblijf in Bilbao, waar ze te gast was op de conferentie van de Europese koepel voor lokale besturen (CEMR) over gelijkheid, diversiteit en inclusie. Principes die mee de basis vormen van de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen (de SDG's) en de VN-Agenda 2030.

Rigoberta Menchú Tum kreeg in 1992 de Nobelprijs voor de Vrede. Symbolisch, de kleine Maya Quiché-indiaanse uit Guatamala kreeg de prijs, omdat ze internationaal de volkerenmoord op het indiaanse volk door de Guatemalteekse overheid aanklaagde. Als UNESCO-Goodwill-ambassadeur reist ze nu de wereld rond, ook om de duurzameontwikkelingsdoelstellingen uit te dragen. Volgens haar is er nog meer werk aan de winkel: 'De doelstellingen komen van de Verenigde Naties, niet iedereen is er al mee vertrouwd.'

Ik ben *municipalista* in hart en nieren. Een burgemeester kan meer veranderen dan een president. Een burgemeester moet voor de watervoorziening zorgen, spreekt met de mensen, wordt direct geconfronteerd met problemen die hij of zij moet oplossen. De burgemeester staat het dichtst bij de mensen. Ik hecht heel veel waarde aan dit lokale werk. **Een gemeente is een plek van hoop**, de lokale bestuurders zijn de aangewezen personen om publiek beleid te voeren voor meer gelijkheid, diversiteit en inclusie, en om hier budget voor vrij te maken. **Sociale verandering vindt plaats in de gemeente**. Daarom is mijn contact met politici zo belangrijk; met hun beleid kunnen ze meer bereiken dan een individuele organisatie uit het maatschappelijke middenveld. Alleen is de legitimiteit zoek in onze landen, de realiteit bestaat uit corruptie, fraude en mensenrechtenschendingen. Het belangrijkste is dat er politieke wil is die tot actie en verandering leidt. Niet alleen maar mooie retoriek en woorden, maar een discours dat overgaat tot actie. Als een actie de realiteit niet verandert, dan dient ze tot niets.

Wie aan politiek doet, werkt aan het gemeenschappelijk goed. Alleen ambieert de politiek tegenwoordig eerder de macht. Zeker in Latijns-Amerika verglijdt de democratie naar straffeloosheid en corruptie. We zijn ver

van de democratie verwijderd en onze visie over democratie staat ver van de realiteit. De Guatemalteekse overheid zegt dat ze niet genoeg geld heeft om de slachtoffers van de vulkaanuitbarsting te helpen of om haar bevolking te beschermen. Dat maakt solidariteit en samenwerking des te belangrijker. Burgers en het maatschappelijke middenveld mogen geen afwachtende houding aannemen; ze zijn dan ook onmiddellijk in actie geschoten om de slachtoffers te helpen.

Vrede is veel meer dan geen oorlog. De situatie van de mensenrechtenactivisten in Guatemala blijft gevaarlijk, er is er pas weer een vermoord. De regering in Guatemala wil door een Verzoeningswet komaf maken met alle rechtszaken die de misdaden tegen de inheemse bevolking aanklagen. Dat doet ze bewust op een moment dat iedereen nog volledig in de ban is van de vulkaanuitbarsting.

Inheemse volkeren zijn veel meer dan slachtoffers van het gewapend conflict of 'een armer volk'. **De meerderheid van de inheemse volkeren is slachtoffer geweest van genocide**, daarom is de strijd voor de mensenrechten en de opheldering van misdaden uit het verleden heel belangrijk. Zelf ben ik een rechtszaak begonnen tegen de Guatemalteekse staat over de massamoord in de Spaanse ambassade in

A woman with a traditional headscarf and patterned dress is seated and speaking. A circular inset above her head shows a close-up of her face, which has a surprised or expressive look. The background is a blurred outdoor setting with trees and a building.

**‘Een burgemeester
kan meer veranderen
dan een president.’**

BERT JANSSENS

1980, waarbij mijn vader werd vermoord. De strijd van de slachtoffers en overlevenden is een heel waardige en waardevolle strijd. Maya's hebben een visie op duurzame ontwikkeling, maar als je niet begrijpt wat we bedoelen als we het over een rivier of een monumentale berg hebben, of over het heilige voedsel, dan zul je ons nooit begrijpen.

De realiteit van vandaag overtreft de fictie. Volgens onze wijze voorouders zijn complementariteit, eenheid en wederkerigheid belangrijke begrippen om vooruit te komen. Inheemse volkeren dragen dit aan als oplossing. 'Help jij mij, dan help ik jou' is een eeuwenoude filosofie van onze voorouders, het is een gemeenschappelijke visie. Inclusie en eenheid zijn de basis. Een mens alleen kan niet verder, wel een groep mensen samen. Daarbij zijn etnische diversiteit, cultuur en taal heel belangrijk. **Het waarborgen van die diversiteit is een universele eis.** Ik ben Guatemalteekse én Maya. Ik ben niet enkel fysiek een Maya, het is ook mijn manier van denken, mijn levenswijze en mijn manier van zijn.

Als Maya's krijgen we van onze ouders mee dat de Aarde onze moeder is, de enige bron van zuurstof. De Aarde is niet ons bezit, we moeten er zorg voor dragen. Maar in de hui-

dige visie op ontwikkeling is de relatie met Moeder Aarde compleet afwezig. Het gemis aan verbondenheid met onze Moeder Aarde is een universeel probleem; **we moeten de Aarde beschouwen en begrijpen als moeder en als bron van leven, niet alleen voor onszelf, maar ook voor toekomstige generaties.**

Wat de media en overheden *natuurrampen* noemen, zijn rampen veroorzaakt door klimaatverandering en menselijke bedrijvigheid. Kyoto is al meer dan twintig jaar geleden ondertekend, en wat is er gebeurd? De voortgang van de mens blijft zich richten op de zaligmakende sensatie van het kapitaal, waar een kredietkaart het belangrijkste is. Zonder kredietkaart ben je niets waard!

Het overleven van de mensheid is in gevaar. Daarom moeten we onze lokale realiteit overstijgen. Mijn gemeente is een mooie plek, maar ieder moet zich de vraag stellen: wat kan mijn bijdrage zijn aan de mensheid? **We moeten meer wereldburger worden.** Om dat te doen moeten we begrijpen dat er enorm veel uitdagingen en problemen zijn die misschien niet onmiddellijk de onze zijn, maar wel die van de mensheid als geheel. ■

BERT JANSSENS IS VVSG-COÖRDINATOR EUROPA EN INTERNATIONAAL
NATHALIE DEBAST IS VVSG-VERANTWOORDELIJKE PERSZAKEN

Eens kijken of ze al wakker zijn!
#ticketopdekop
#grapje

KLANT-BEGELEIDING

AFSPRAKEN EN RESERVERINGEN

De burger direct begeleiden naar het juiste loket? Met JCC-Klantbegeleiding bent u verzekerd van een snelle begeleiding en juiste afhandeling. Daarnaast heeft u als gemeente of stad altijd inzicht in belangrijke managementinformatie, in overzichtelijke en aanpasbare rapportages.

Indien u op afspraak wilt gaan werken zorgt ons geïntegreerde afsprakensysteem ervoor dat u ondersteuning krijgt bij het maken, opvolgen en begeleiden van de afspraken.

Nieuwsgierig? Wij komen graag bij u langs voor een kosteloze demonstratie.

**WE MOETEN DE AARDE
BESCHOUWEN EN
BEGRIJPEN ALS MOEDER
EN ALS BRON VAN
LEVEN, NIET ALLEEN
VOOR ONSZELF, MAAR
OOK VOOR TOEKOMSTIGE
GENERATIES. ”**

Rigoberta Menchú Tum

VERBETER
DE WERELD
VANUIT JE
LUIE ZETEL

AAN HET
VANEEN

De gemeenteraad kan beter

Onder de noemer 'Raadsleden, uw mening telt!' legde de VVSG vragen en stellingen voor aan 1400 raadsleden. Deze elektronische enquête heeft *Lokaal* met interviews uitgediept. Raadsleden besteden veel tijd aan hun mandaat, de werkomstandigheden kunnen beter, maar vooral willen ze een sterkere gemeenteraad. Zij brengen immers wat er leeft bij de bevolking naar de raadszitting.

'Als raadslid steek ik voortdurend mijn voelsprietten uit,' zegt gemeenteraadslid Annick Verstraete uit Deinze. 'Je gaat als raadslid slapen en je staat als raadslid op.' Gemeenteraadslid en partijvoorzitter Geert Verstraete uit Ingelmunster is het hiermee eens: 'Elk verhaal achter de voordeur houdt mij bezig. Als raadslid is mijn gemeente mijn werkterrein.'

Het takenpakket van een raadslid reikt veel verder dan de maandelijkse raadszitting. Vier op de tien ondervraagde raadsleden spenderen gemiddeld vijf à negen uur per week aan hun politiek mandaat. Een op de drie houdt het bij maximaal vijf uur. Het zijn uitzonderingen die er meer dan vijftien uur aan kunnen besteden.

De gemiddelde leeftijd van een raadslid is vrij hoog. Vierenveertig procent van onze respondenten is ouder dan zestig. Volgens de Aalterse Mieke Schauvliege

is het voor jonge mensen een moeilijke opgave om een politiek mandaat te combineren met een gezinsleven en een professionele carrière. 'Toch moet de gemeenteraad de inwoners van een gemeente weerspiegelen, want elke leeftijdscategorie kampt met specifieke problemen en behoeften die onder de aandacht moeten worden gebracht in de gemeente- of OCMW-raad.'

De werklust neemt nog meer toe door de inkanteling van het OCMW in de gemeente en de eventuele fusies, maar net zo goed door de andere tijdsgeest, de toegenomen bereikbaarheid via mail en sociale media en de wijzigende relatie met de burger. Veel raadsleden hebben het gevoel dat ze hun mandaat niet naar behoren kunnen vervullen.

Gemeenteraad kan sterker

De gemeenteraad is toe aan een opwaardering, raadsleden hebben het ge-

voel dat de gemeenteraad wordt uitgehouden in zijn bevoegdheid. Vijfentwintig procent van de respondenten plaatst het item 'versterking van de gemeenteraad' boven aan hun prioriteitenlijst. Zo iemand is Annick Verstraete. 'In de loop der jaren heb ik de agenda zien afslanken. Een spijtige zaak. Raadsleden hoeven uiteraard niet te beslissen over de aankoop van een grasmaaier, maar ik vind dat er nu te veel zaken worden gedelegeerd naar het schepencollege. Dat trekt veel zaken naar zich toe, het heeft wettelijk die mogelijkheid. Daarnaast doet ook de oprichting van andere instellingen zoals een autonoom gemeentebedrijf de agenda afslanken. De vergaderingen van de raad van bestuur en het directiecomité van zo'n AGB zijn niet openbaar, de beslissingen worden achter gesloten deuren genomen. De gemeenteraad wordt hierdoor een stemmachine, omdat het

STEFAN DEWICKERE

formeel nog verplicht is. Het is dan niet vanzelfsprekend om als gemeenteraad nog impact te genereren.' Ward Leemans, OCMW-raadslid in Mechelen, ziet nochtans vooral voordelen in de delegatie van bevoegdheden: 'Zo kan het schepencollege taken uitvoeren zonder te moeten wachten op de goedkeuring van de gemeenteraad. We zouden meer moeten debatteren over de grote lijnen van het beleid. De gemeenteraad zou meer input moeten leveren aan het meerjarenplan, want daarin worden alle krachtlijnen uitgezet voor de hele beleidsperiode. Zowel leden die de meerderheid vertegenwoordigen als oppositieleden moeten inspraak krijgen.' Mieke Schauvliege voegt er nog aan toe: 'Ik begrijp het managementperspectief, zoals dat ook het geval is bij de beleids- en beheerscyclus. Alleen vind ik het jammer dat er geen sprake meer is van een bespre-

king van het budget en dat de details verdwenen zijn. Je krijgt als raadslid enkel en alleen nog de hoofdlijnen te zien. Daarom moet je zelf de details opvragen.'

Rol gemeenteraadsvoorzitter

De stelling 'We kunnen op een correcte manier debatteren in onze gemeente' ontving een gemiddelde score van 5,67 op 10 in onze peiling. De gemeenteraadsvoorzitter vervult een niet te onderschatten rol, vanaf de eedafneming van de raadsleden, het bijeenroepen van de gemeenteraad over de agenda voor de gemeenteraad vaststellen, de zorg voor een goed en ordelijk verloop van de raadsvergadering tot de ondertekening van de stukken die hieruit voortvloeien. Ook raadsleden erkennen deze belangrijke functie van de voorzitters. Toch plaatsen sommigen vraagtekens bij de invulling. Dirk Debaere, gemeenteraadsvoorzitter uit Ingelmunster: 'Je rol als gemeenteraadsvoorzitter is nergens concreet vastgelegd. Je moet de agendapunten wel neutraal naar voren kunnen brengen. Als voorzitter neem ik weinig deel aan het debat, ik laat dat liever over aan de fractieleden. Als ik tóch tussenkom, vermeld ik duidelijk dat ik optreed als lid

van mijn partij en niet als voorzitter.' Sommige raadsleden opteren voor een onafhankelijke (lees: niet-politiek gekleurde) gemeenteraadsvoorzitter, maar plaatsen ook kanttekeningen bij dit idee. Annick Verstraete: 'Een voorzitter kan moeilijk de rol van raadslid vervullen, omdat hij met het verloop van de gemeenteraad bezig is. Maar de gemeenteraadsvoorzitter is wel politiek gekleurd. Daar zie ik niet echt het verschil tussen een burgemeester of een schepen die de gemeenteraad leidt. Op zich kan het interessant zijn om daar iemand te plaatsen die "neutraal" is, maar wat betekent dit dan? Ook een ambtenaar is op zich niet neutraal, want die werkt in opdracht van een bestuur.' OCMW-raadslid Stefan Walgraeve uit Lokeren is dan weer geen vragende partij voor een onafhankelijke gemeenteraadsvoorzitter. 'Ik geloof daar niet in. Dan kun je je ook afvragen wat het nut van politieke partijen is. Het is erg moeilijk om uit te maken voor wie of wat hij dan spreekt. Als het louter gaat om het leiden van een vergadering, dan vind ik dat deze functie niets extra's meer biedt.'

Inkanteling OCMW in gemeente

Alle raadsleden vinden dat er een andere dynamiek in de gemeenteraad

De werklast neemt toe door de inkanteling van het OCMW in de gemeente en eventuele fusies, maar net zo goed door de andere tijdsgeest, de toegenomen bereikbaarheid via mail en sociale media en de wijzigende relatie met de burger.

heerst dan in de OCMW-raad. Het politieke spel wordt in de gemeenteraad gespeeld, daar is de sfeer minder gemoedelijk dan in de OCMW-raad. OCMW-raadsleden hebben het gevoel dat hun meningen zwaarder wegen op dossiers, zonder dat het vast bureau, de OCMW-voorzitter of het schepencollege dit als een bedreiging beschouwt. De meerderheid van de respondenten is ervan overtuigd dat de inkanteling van het OCMW in de gemeente hier een impact op zal hebben. Zeventien procent heeft het zelfs over een 'zeer grote impact'.

Raadsleden zullen zich in de toekomst moeten verdiepen in materies die zowel

negatieve impact. Het sociaal beleid zal wel vlotter worden doorgetrokken naar de andere domeinen. Voor mij hangt het minder af van de structuur dan van wie er zetelt in de raad.'

Burgers

Raadsleden vormen een brug tussen het bestuur en de burgers. Voor veel raadsleden zijn burgers een belangrijke bron van informatie, volgens onze enquête zelfs de belangrijkste, gevolgd door de eigen partij en de collega's. Met veel initiatieven worden ze meer betrokken bij het lokale gebeuren. Ook gemeenteraadslid Koen Demonie draagt de mening van de inwoners uit

Het 'behoud van loon' bij politiek verlof is relatief. Het sop lijkt de kool niet waard, mensen kiezen voor het opnemen van vrije dagen of zijn na de uren actief als raadslid.

de gemeenteraad als de OCMW-raad aanbelangen. Niet vanzelfsprekend, ze hebben nu al tijd tekort. De raadszittingen zullen wellicht langer duren, uiteraard afhankelijk van de te bespreken agendapunten. Sommige raadsleden vinden de inkanteling dan weer een heel logische zaak. Gemeenteraadslid Jan Breyne uit Ieper: 'Het is passé om lokaal sociaal beleid apart van alle andere beleidsdomeinen te voeren. De factoren voor succes hangen er voor een groot deel van af of de politici en de algemeen directeur er voorstander van zijn. Het moeilijkste aspect zijn de verschillende bedrijfsculturen. De gemeente maakte al meer gebruik van management-technische elementen.' Stefan Walgraeve vult verder aan: 'Hoe het lokaal sociaal beleid er in de toekomst uit zal zien, hangt af van de raadsleden. Worden de OCMW-raadsleden opnieuw verkozen, dan duiken er minder problemen op. Maar zijn het raadsleden die niet wakker liggen van lokaal sociaal beleid, dan heeft dit een aanzienlijke

Staden hoog in het vaandel. 'Je moet dicht bij de burgers campagne voeren. Het is belangrijk dat de mensen je horen en zien. Je moet tonen dat je openstaat voor wat er leeft bij de inwoners en dat betekent dat je aanwezig moet zijn op gemeentelijke initiatieven zoals opiniecafés, maar dat je vooral van deur tot deur moet gaan.' Stefan Walgraeve: 'Wij trekken van wijk tot wijk om te luisteren naar wat er beter kan en moet. Je krijgt daardoor andere inzichten. Natuurlijk moet je erover waken dat het niet enkel over individuele zaken of de eigen straat gaat en dat het algemeen belang niet uit het zicht verdwijnt.'

Meer tijd en geld

Het politiek verlof, waarvan twaalf procent van de raadsleden gebruik maakt, is een mager beestje. In de privésector hebben raadsleden recht op maximaal één dag politiek verlof per maand. Werknemers die van dit verlofstelsel gebruikmaken, behouden hun

loon voor de dagen dat ze niet werken, maar de werkgever kan dit terugverdienen bij het bestuur en het bestuur kan zich weer voor een deel tot de mandataris richten. Dat 'behoud van loon' is dus relatief. Het sop lijkt de kool niet waard, mensen kiezen voor het opnemen van vrije dagen of zijn na de uren actief als raadslid. Weinig werkgevers staan met enthousiasme politiek verlof toe. Het Aalterse gemeenteraadslid Mieke Schauvliege wil op haar werk liever op geen enkele manier worden gelinkt aan haar politieke vrije tijd. Er zit bovendien behoorlijk wat verschil op het stelsel, afhankelijk van de sector waarin mensen werken. Voor zelfstandigen is er sowieso geen (betaald) politiek verlof.

De verhoging van het presentiegeld is een gevoelig thema. Voor Stefan Walgraeve is het een moeilijke kwestie: 'Dat presentiegeld is bijkomstig, maar toch wil je een vergoeding voor al je inspanningen. Ik heb een maand lang mijn gepresteerde uren opgeschreven, gemiddeld hou ik tien euro bruto per uur over. Een verhoging van het presentiegeld is dus aan de orde. Maar die uitspraak wekt geen sympathie.' Voor hem is het inschakelen van een personeelslid bovendien interessanter. 'In gemeenten van een bepaalde grootte zouden schepenen en burgemeesters moeten kunnen steunen op een personeelslid dat uiteraard goed samenwerkt met de administratie. Die ambtenaar zou neutraal moeten zijn, wat niet altijd gemakkelijk is binnen het politieke bestel van een gemeentebestuur. Zo'n persoon die inhoudelijke ondersteuning verzorgt, is voor mij een troef. In Gent heeft de meerderheidsfractie van het OCMW een medewerker om haar te ondersteunen.'

De stelling 'minder raadsleden in ruil voor een hogere vergoeding' onthaalden de raadsleden op gemengde gevoelens. Zesentwintig procent van de respondenten gaat helemaal niet akkoord met dit statement, vijf procent gaat wel volledig akkoord. Gemeenteraadslid Stef Ryckmans uit Kortenberg ziet voordelen in minder raadsleden. 'Met

minder mensen kom je gemakkelijker tot een consensus.' Stefan Walgraeve heeft er twijfels bij: 'Zo hol je de democratie uit. Er bestaat een groter risico op machtsmisbruik. De basis waarop je steunt om je beleid vorm te geven, wordt kleiner. Ik denk niet dat zoiets de democratie zal versterken.' Ook Jan

oplossen. Minder raadsleden betekent ook minder kleur in de gemeenteraad.'

Faciliteiten

Zevenenveertig procent van de raadsleden die aan de enquête hebben meegedaan, heeft een vergaderlokaal ter beschikking. Zesenvestig procent

kan gebruikmaken van een computer. Verder kan negentien procent een fractievergoeding aanwenden. Ongeveer tien procent kan terugbetaling van telefoon- en internetkosten vragen. De mate waarin leden gebruik kunnen maken van de voorziene faciliteiten is afhankelijk van gemeente tot gemeente. Annick Verstraete: 'In principe bestaat de mogelijkheid om op het gemeentehuis een vergaderlokaal te gebruiken, maar het zijn enkel de fracties van de meerderheid die dat doen. Ik heb ook al eens gepolst bij andere oppositiepartijen of zij die lokalen gebruiken, maar er heerst een groot wantrouwen. Dat is jammer, want wij hebben geen eigen lokaal. Wij vergaderen altijd bij mensen thuis en onze partij nam een abonnement bij de gemeenschapshuizen.' ■

Voor veel raadsleden zijn burgers een belangrijke bron van informatie, volgens onze enquête zelfs de belangrijkste, gevolgd door de eigen partij en de collega's.

Breyne is wat terughoudend: 'Ik sta wel open voor deze stelling, hoewel een hogere vergoeding niet alle problemen zal

krijgt gemaakte kosten voor vorming en congressen terugbetaald. Zevenentwintig procent van de respondenten

LISA BEKAERT IS VVSG-STAGIAIRE

U DENKT ERAAN OM HET PARKEERBEHEER IN UW STAD/GEMEENTE UIT TE BESTEDEN ?

U ZOEKT OPLOSSINGEN OM DE MOBILITEITSPROBLEMEN IN UW STAD/GEMEENTE AAN TE PAKKEN ?

Indigo, wereldspeler in stadsmobiliteit, beheert meer dan 2 miljoen parkeerplaatsen in 500 steden in 17 landen. **Indigo levert ondersteuning in diverse types van samenwerking**, gaande van een typisch dienstverleningscontract tot het volledige beheer en de exploitatie van parkeerconcessies in zowel on-street als off-street contracten, en beschikt hiervoor over een volledig uitgeruste centrale controlekamer. **Dit alles kan u ondersteuning bieden** bij beleidskeuzes betreffende het al dan niet uitbesteden van bepaalde taken van parkeerbeheer, zowel op de openbare weg als in één of meerdere parkings. Wij komen met veel genoeg het **uitgebreide gamma aan diensten** voorstellen. Lees meer op onze website of neem contact op voor meer uitleg.

philippe.vranckx@parkindigo.com | +32 473 52 20 16 | be.parkindigo.com

INDIGO

RUIMTE VOOR DE TOEKOMST

Politieke vernieuwing

in de politieraad

STEFAN DEWICHERE

Bij de nieuwe samenstelling van de politieraad in januari 2019 moeten de gemeenten rekening houden met aanpassingen aan de Wet op de Geïntegreerde Politie en met de gevolgen van het Decreet Lokaal Bestuur, waardoor de regels federaal en regionaal gewijzigd zijn. Bovendien besloot het parlement ook enige politieke vernieuwing door te voeren in de werking van de politieraad.

De VVSG berekende aan de hand van de bevolkingscijfers die Vlaanderen heeft gepubliceerd, dat de gemeenteraden van meerge-meentepolitiiezones in januari 1502 politieraadsleden uit hun midden zullen kiezen. De burgemeesters zitten daar niet bij, want die maken van rechtswege deel uit van de politieraad. Mesen, Spiere-Helkijn, Herstappe en Baarle-Hertog hebben in verhouding tot andere gemeenten uit hun politiezone een laag bevolkingsaantal en krijgen van rechtswege een zetel in de politieraad toegewezen.

Er zullen in 2019 acht politieraadsleden minder verkozen worden dan in 2013. Dat komt door de fusies van politiezones en gemeenten. Er gingen acht eengemeentezones en acht meergemeentezones op in een nieuwe politiezone. In de 25 Vlaamse eengemeentezones is er geen verkiezing van politieraadsleden nodig. Raadsleden bespreken de werking en organisatie van de politiezone daar in de gemeenteraad of in een gemeenteraadscommissie.

Hoorzittingen in het parlement

De voorbije maanden heeft het federale parlement de werking en organisatie van de politieraad onder de loep genomen. Volgens een eerste wetsvoorstel zou de korpschef de kans krijgen een toelichting te geven op de diverse gemeenteraden in de politie-

ting van die werkwijze in alle politiezones dikwijls om technische of praktische redenen niet haalbaar. De wetsvoorstellen zijn daarom niet verder behandeld.

Tijdens een hoorzitting op 13 maart in het federale parlement gaf de VVSG toelichting bij haar visie op de huidige

In de 25 Vlaamse eengemeentezones is er geen verkiezing van politieraadsleden nodig. Raadsleden bespreken de werking en organisatie van de politiezone daar in de gemeenteraad of in een gemeenteraadscommissie.

zone. Een tweede wetsvoorstel gaf burgers de mogelijkheid rechtstreeks vragen te stellen op de politieraad. Die twee werkwijzen komen in de praktijk al voor, maar niet in alle politiezones. Omdat het afhangt van de grootte van de zone en de invulling die de politieraad krijgt, is een algemene verplichting

van de toekomstige functie en werking van de politieraad. Die visie was tot stand gekomen na raadpleging van een- en meergemeentezones van verschillende omvang. Daaruit bleek dat de invulling voor de politieraad toch het best lokaal vorm krijgt. De echte besluitvorming over het vei-

ligheidsbeleid vindt veelal plaats in overleg tussen de procureur, de lokale en federale politie en de burgemeesters in de zonale veiligheidsraad, zo leerden we. Die zonale veiligheidsraad stelt in 2019 het lokale veiligheidsplan op voor de periode 2020-2026, de politieraad of de gemeenteraad kan alleen een akkoord geven over bepaalde elementen. Bovendien wordt het veiligheidsbeleid steeds meer uitgevoerd met diverse partners, zoals de sociale dienst, de afvalintercommunale of het parkeerbedrijf.

Afstemming federale en gewestelijke spelregels

De VVSG drong er in het parlement ook op aan de regels voor de politieraad meer af te stemmen met de gewestelijke regels. Zo kan in Vlaamse gemeenten een andere persoon dan de burgemeester de gemeenteraad voorzitten en kan er een burgemeester buiten de raad benoemd worden, terwijl de federale wet dat niet voorziet. Bovendien duiken door de inwerkingtreding van het Decreet Lokaal Bestuur nieuwe problemen op. De kalender voor de verkiezing en installatie van de nieuwe politieraden in 2019, zoals die heel strikt geregeld wordt in de federale wet, is geschreven vanuit de optiek dat de nieuwe gemeenteraad geïnstalleerd wordt op de eerste werkdag van januari. Het Decreet Lokaal Bestuur trekt dit open naar de eerste vijf werkdagen van januari. Het Decreet bepaalt bovendien dat de termijn voor het verzenden van de lijst met besluiten van de politieraad naar de Vlaamse afdeling van het bestuurlijk toezicht tien dagen bedraagt, tegenover twintig tevoren. Intussen heeft Vlaanderen een onlineplatform gepland voor politiezo-

nes en hulpverleningszones om dat te kunnen doen.

Twee vormen van toezicht

Omdat het Vlaamse toezicht sinds april 2013 sterk is verminderd, gelden er nu twee vormen van toezicht: op besluiten van de gemeenteraad en op die van de politieraad. De besluitenlijst en een aantal specifieke besluiten van de gemeenteraad of de politieraad, zoals bevoegdheidsdelegaties in verband met overheidsopdrachten en aanwervingen, worden binnen twintig dagen aan de gouverneur bezorgd. Op de dag van verzending wordt de lijst met een aanplakbrief bekendgemaakt.

Voortaan kan alle communicatie tussen de gemeente, de politiezone of de hulpverleningszone en het Vlaams toezicht via een digitaal platform gebeuren.

Doorgaans gebeurt dat bij de verschillende gemeentehuizen in de politiezone, hoewel de wetgever sinds 2017 ook verplicht dat sommige informatie van de politiezone op de website van de politiezone verschijnt. De gemeentelijke website moet daar dan uitdrukkelijk naar verwijzen.

De Gouverneur kan de besluiten schorsen en de Vlaamse Regering kan een politiebesluit vernietigen. Dat was al geregeld in het Gemeentedecreet en wordt nu overgenomen in het Decreet Lokaal Bestuur. De termijn voor het bezorgen van de besluitenlijst wordt vanaf 1 januari 2019 verkort naar tien dagen. Op dezelfde dag worden de

besluiten gepubliceerd op de website (gemeenteraad) of aangeplakt (politieraad). Dit werd uitgewerkt met een Besluit van de Vlaamse Regering. Voortaan kan alle communicatie tussen de gemeente, de politiezone of de hulpverleningszone en het Vlaams toezicht via een digitaal platform gebeuren. Voor het federaal toezicht is er geen platform en moet alles per post bezorgd worden aan de Gouverneur.

Verkiezing van de politieraad

Ten gevolge van technische onduidelijkheden in de Wet op de Geïntegreerde Politie verliep de installatie van de politieraden in 2013 niet overal even

vlot, dat zal nu beter gaan. De plenaire Kamer keurde op 9 mei unaniem een beperkt aantal nieuwe regels goed voor de werking van de politieraad en het statuut van zijn leden.

Wie op 14 oktober als gemeenteraadslid wordt verkozen, mag niet vergeten tijdig een voordrachtakte met kandidatuur voor een mandaat in de politieraad in te dienen. In de meeste gemeenten moet dit halfweg december 2018 al gebeuren. Een herverkiezing moet plaatsvinden binnen tien dagen na de mededeling van de vernietiging van de eerdere verkiezing. Politieraadsleden hoeven geen opvolger meer te hebben. In 2012 bestond daar-

STEFAN DEWICKERE

over veel onduidelijkheid, wat leidde tot procedures tot schorsing door de deputatie of vernietiging door de Raad van State van de verkiezing van de politieraad.

Het verbod voor gehuwde koppels om samen in de politieraad te zetelen wordt uitgebreid tot partners die wettelijk samenwonen. Feitelijk samenwonenden mogen wel nog samen in de politieraad zetelen.

Op basis van politieke afspraken zullen partijen nog een opvolger kunnen voordragen, maar dat is dus geen verplichting meer. Daardoor valt ook een rem weg voor de partijen die slechts één verkozenen in de gemeenteraad hebben na 14 oktober. Een opvolger zal wel lid moeten zijn van dezelfde gemeenteraad op het moment van de verkiezing. De installatie van de politieraad gebeurde vroeger steevast op 1 februari. Nu wordt dat ten vroegste de éénendertigste dag nadat de uitslag van de verkiezing van politieraadsleden ontvangen is door de deputatie en ten

laatste dertig dagen nadat de uitslag definitief is. Deze regeling is ingevoerd omwille van de tien dagen om bezwaar aan te tekenen tegen de installatie van de gemeenteraad.

Een politieraadslid dat geen ontslag indient, maar wel verhinderd of afwezig is, wordt tijdelijk vervangen door de vervanger in de gemeenteraad, ook in de politieraad. De eventuele opvolger van het politieraadslid heeft niet automatisch recht op de zetel tot er officieel ontslag werd ingediend. Dat ontslag als politieraadslid moet voortaan bij de voorzitter van de politieraad gebeuren. En dat gebeurt beter tijdig, want de (eventuele) opvolger zal nu pas de eed kunnen afleggen als er zeven werkdagen vóór de volgende vergadering een uitnodi-

ging werd verstuurd. Wie verkozen is en onmiddellijk daarna ontslag wil indienen, doet dat dus beter niet.

Er komt een betere regeling voor politieraadsleden die om medische redenen bijstand moeten krijgen. Het raadslid mag zich laten bijstaan door een vertrouwenspersoon.

Voorts wordt het verbod voor gehuwde koppels om samen in de politieraad te zetelen uitgebreid tot partners die wettelijk samenwonen. Feitelijk samenwonenden mogen wel nog samen in de politieraad zetelen.

Het presentiegeld bedraagt minimaal 37,18 euro en maximaal 121,95 euro.

Een lid van het politiecollege mag geen bijkomende vergoeding krijgen voor het bijwonen van de politieraad.

De (uittredende) burgemeester mag de ervaring als lid van de politieraad in de periode 2013-2018 of een eerdere periode voortaan inbrengen bij een staking van stemmen bij de verkiezing van de politieraad in januari 2019. Daarover bestond in 2013 ook onduidelijkheid. ■

TOM DE SCHEPPER IS IVSFG-STAFMEDEWERKER

POLITIE EN VEILIGHEID

BETEKENISVOLLE ACTIVITEITEN METHODE

Een multidisciplinaire en praktijkgerichte
aanpak voor bewoners van woonzorgcentra

Auteurs: Elise Cornelis, Ruben Vanbosseghem, Valerie Desmet & Patricia De Vriendt

Een woonzorgcentrum heeft de opdracht om de autonomie en zelfverantwoordelijkheid van bewoners te stimuleren en een aangepast activiteiten aanbod aan te bieden. Maar hoe begin je daaraan?

De **betekenisvolle activiteiten methode (BAM)** is een gloednieuwe en innoverende aanpak. In dit boek wordt uitgelegd wat betekenisvolle activiteiten zijn en hoe ze gerealiseerd kunnen worden. Stap voor stap wordt de BAM-methode uitgelegd en worden handvaten aangereikt om er zelf mee aan de slag te gaan.

Je vindt in het boek ook een protocol terug om de verschillende stappen van BAM te doorlopen met voorbeeldvragen meetinstrumenten, enz.

Voorbeeld: George woont met zijn echtgenote in het woonzorgcentrum. Hij houdt heel veel van wandelen en gaat elke week minstens twee keer wandelen in het park. Daardoor voelt George zich fit en goed in zijn vel. Wanneer hij gaat wandelen, kan hij zijn hoofd leegmaken en geniet hij van de natuur. Iedereen in het woonzorgcentrum kent George als een sportieve man.

Voorbeeld: Elke woensdagnamiddag komen de vier kleinkinderen van Francine bij haar de namiddag doorbrengen. Francine houdt erg veel van het contact met haar kleinkinderen. Ze houden haar jong, zegt ze. Francine is een warme oma en doordat ze haar kleinkinderen zo vaak over de vloer heeft, vindt ze steeds weer een uitdaging om iets leuks te plannen!

BESTELFORMULIER

Ja, ik bestel ..... ex. van **BETEKENISVOLLE ACTIVITEITEN METHODE** aan € 35,00*

ISBN: 978-2-509-03258-4 | 256 blzn | € 35

Verschijningsdatum: 01/09/2018

Bezorg volgende gegevens via info@politeia.be of bestel via www.politeia.be:

Naam:

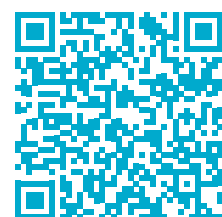
Functie:

Adres:

E-mail:

Tel.:

BTW:

Alle info: www.politeia.be

De juiste dingen doen

Een doordacht beleidsplanningsproces als start van een nieuwe legislatuur

STEFAN DEWICKERE

In 2014 gingen de lokale besturen aan de slag met de BBC. Omdat het concept nieuw was, was het soms wat zoeken. Met de ondertussen opgedane ervaring beter doen is de ambitie bij de start van de volgende beleidsperiode. De kaarten liggen goed met veel inspirerende voorbeelden en instrumenten om lokaal, voor gemeente en OCMW samen, richting te geven aan de volgende zes jaar. Dit is bij uitstek een opdracht voor de administratie en de politiek als 'samenwerkende vennootschap'.

Eind 2012, de nieuwe bestuursploegen maken zich klaar om aan de slag te gaan. In de meeste gemeenten wacht hun een ambtelijk memorandum of een inspiratienota waarin de administratie uitdagingen en scenario's weergeeft. Wat er ook wacht, is een nieuw kader, de ondertussen vertrouwde en recent aangepaste beleids- en beheerscyclus (BBC). Die kwam met nieuwe regels over de strategische planning en het financiële beheer van de lokale besturen. Regels, maar vooral een filosofie die zich meer richt op het realiseren van doelstellingen dan op het beheren van middelen. Het was niet voor alle besturen even

evident om hiermee aan de slag te gaan. Zo blijkt uit de vaststellingen van Audit Vlaanderen dat de grondigheid waarmee de lokale besturen de omgevingsanalyse uitvoerden, verschilt. Een degelijke analyse (van trends, lokale behoeften, eigen organisatie) schept de mogelijkheid de gemaakte beleidskeuzes te richten op wat er leeft in de eigen gemeente, zodat het bestuur 'de juiste dingen doet'. Zo'n koppeling was er niet overal, of soms beperkte de analyse zich tot een eerder administratieve oefening waar verder weinig mee gebeurde. Een goed beheerste organisatie denkt na over alle aspecten van haar werking

en zoekt voortdurend naar manieren om die te verbeteren. Een (meerjaren-) plan dat zich beperkt tot het prioritair beleid strookt met de BBC-regels, maar is doorgaans te beperkt vanuit het oogpunt van organisatiebeheersing (zie tekening).

In 2013 formuleerden veel besturen niettemin vooral doelstellingen die betrekking hadden op nieuw beleid en hadden ze minder aandacht voor de wekerende dienstverlening (zoals de sociale dienstverlening) of de ondersteunende werking (bijvoorbeeld informatiebeheer). In sommige gevallen werd hieraan richting gegeven door aanvullende plannen, maar vaak was dit niet het geval. Daardoor voelden niet alle medewerkers en andere belanghebbenden zich even betrokken bij het meerjarenplan.

Audit Vlaanderen stelde ook vast dat de geformuleerde doelstellingen niet altijd concreet waren. Dit maakt het moeilijk scherp te kunnen rapporteren over de realisatiegraad. Bijvoorbeeld,

Een prestatie-meetsysteem met streefdoelen en indicatoren

De sector Burgerzaken, Welzijn en Vrije Tijd van de gemeente Sint-Gillis-Waas houdt indicatoren bij. Aan de hand hiervan wordt jaarlijks geëvalueerd in hoeverre de vooropgestelde streefdoelen zijn gerealiseerd. Het maakt ook onderbouwde bijsturingen mogelijk.

wanneer is een actieplan ‘de verkeersveiligheid in de schoolomgeving is verbeterd’ gerealiseerd? Nog weinig besturen hanteren systematisch indicatoren of andere instrumenten om dit duidelijk te bepalen.

Strategisch management op basis van een helder en volledig doelstellingenkader was in 2013 dus zeker nog geen

doelstellingen of vijf pijlers van duurzame ontwikkeling. Deze doelstellingen kunnen ook structureel verankerd worden in het nieuwe meerjarenplan. Daarvoor werken de pioniersgemeenten samen met de VVSG aan een set lokale indicatoren, samen met ABB worden aangepaste rapporteringscodes ontwikkeld.

In vergelijking met 2013 kunnen lokale besturen behalve op hun eigen ervaring nu terugvallen op bijkomende instrumenten om een sterk doelstellingenkader uit te werken om zo ‘de juiste dingen te doen’.

ingeburgerd concept bij alle lokale besturen. Dit neemt niet weg dat een aantal besturen hiermee wel goed aan de slag gingen of in de loop van de volgende jaren hun werkwijze bijstuurden, zoals Zaventem.

Beter dan in 2013

Anno 2018 vinden de meeste besturen werken met de BBC positief. Een uitgebreid evaluatieproces leidde tot een bijsturing (BBC 2020), met behoud van de essentie, namelijk vanuit een omgevingsanalyse een plan maken voor meerdere jaren en dat plan vertalen in doelstellingen met daaraan gekoppelde financiële middelen.

Om beter te doen dan in 2013 is het belangrijk dat elk bestuur lessen trekt uit het vorige beleidsplanningsproces en hiermee aan de slag gaat. Inspiratie halen bij andere besturen loont, dat kan op www.auditvlaanderen.be. Meer nog dan in 2013 kunnen de lokale besturen nu hun omgevingsanalyse voeden met cijfers uit de stads- en gemeentemonitor van begin 2018. Die brengt elke gemeente in kaart op basis van meer dan 200 indicatoren. Na een reeks focusgesprekken met lokale besturen wordt dit instrument dit jaar nog specifiek. Ook de zeventien duurzameontwikkelingsdoelstellingen kunnen op vijf manieren voor de omgevingsanalyse dienen, dat kan gaan van een basisintegratie met een aftoetsing achteraf tot het volledig structureren van de omgevingsanalyse volgens de zeventien

Ondertussen verzekert één algemeen directeur de functionele leiding over de gemeente en het OCMW, en staat één financieel directeur in voor de gezamenlijke financiële aansturing. Dit is een belangrijke stap om beide rechtspersonen te laten functioneren als één organisatie. Ook een gedeeld en afgestemd beleidsplanningsproces draagt hiertoe bij. Het integratieproces brengt mogelijkheden maar ook nieuwe risico's met zich mee. Om deze in kaart te brengen kunnen besturen de vernieuwde Leidraad Organisatiebeheersing van Audit Vlaanderen hanteren.

In vergelijking met 2013 kunnen lokale besturen behalve op hun eigen ervaring nu terugvallen op bijkomende instrumenten om een sterk doelstellingenkader uit te werken om zo ‘de juiste dingen te doen’.

De juiste dingen (blijven) doen

Onze wereld verandert. Naast de grotere maatschappelijke tendensen evolueren ook de concrete verwachtingen van

burgers, bedrijven en andere organisaties ten aanzien van een lokaal bestuur. Dit vraagt om gefundeerde beleidskeuzes en een bijhorend plan om de juiste dingen te doen.

Veel lokale besturen gingen ondertussen aan de slag en houden zich klaar om aan de nieuwe bestuursploeg een ‘ambtelijk memorandum’ of ‘inspiratienota’ te bezorgen. Een dergelijk document bevat de resultaten van een externe en interne omgevingsanalyse. Het management coördineert en de diensten leveren input. Eigen onderzoek, creatieve consultatieprocessen en bestaande adviesorganen zijn belangrijk om de beschikbare cijfergegevens aan te vullen en de lokale verwachtingen concreet te maken.

Besturen gaan fusies aan of werken op andere manieren samen, de gemeenten en de OCMW's integreren. Naast andere ontwikkelingen (zoals digitalisering) heeft dit een grote invloed op de eigen organisatie. Uitdagingen, maar ook kansen om processen te optimaliseren. Een interne analyse, via een zelfevaluatie of externe doorlichting, levert zicht op de bestaande of nieuwe risico's. Het biedt de nieuwe bestuursploeg een goede foto van de eigen organisatie en maakt het mogelijk verbeteracties te integreren in het nieuwe meerjarenplan. De omgeving staat niet stil tussen twee beleidsplannen. Het is daarom zinvol de interne en externe analyse tussentijds aan te passen om zo eventueel het meerjarenplan bij te stellen.

Een degelijke analyse is nodig om beleidskeuzes te kunnen onderbouwen. Die keuzes vertalen in een helder plan, dat is de opdracht voor 2019. Hoewel de BBC-regelgeving dit niet oplegt, is de uitwerking van een allesomvattend doelstellingenkader essentieel voor een

Zaventem: iedereen bij doelstellingenkader betrekken

Alle diensten van de gemeente Zaventem formuleerden in 2017 actieplannen met indicatoren voor het budget 2018. Waren eerst veel aspecten van de interne ondersteunende werking en wekerende externe dienstverlening niet opgenomen in het doelstellingenkader, dan is dat nu wel het geval. Hierdoor voelt iedereen zich er meer bij betrokken en kan de organisatie een beter zicht houden op al haar activiteiten.

In 2013 kregen de lokale besturen vanuit verschillende hoeken duiding en informatie over hoe ze het beleidsplanningsproces konden invoeren. Dit werkte soms verwarrend. Daarom hebben ABB, de VVSG en Audit Vlaanderen hun visies afgestemd en samengevat. Hierbij de visuele weergave van hoe een gemeente vorm kan geven aan een doelstellingenkader voor alle aspecten van de werking.

goede beheersing van de organisatie. Het vergemakkelijkt de sturing van de hele werking. Zo'n kader omvat doelstellingen voor het nieuwe beleid, de wekerende (externe) dienstverlening en de (interne) ondersteunende werking (bijvoorbeeld ICT). Dit doelstellingenkader kan samenvallen met het meerjarenplan of kan het aanvullen. De omgevingsanalyse en het politieke bestuursakkoord van de nieuwe bestuursploeg zijn vertrekpunten om voor de periode 2020-2025 doelstellingen te formuleren en hiervoor ook de nodige middelen uit te trekken (zoals ICT en personeel).

Mandatarissen, aan de slag

Net zoals de ambtelijke organisatie, luisterden de lokale politieke bewegingen de afgelopen maanden naar de burgers en andere lokale initiatiefnemers. Die eigen analyse leidde tot een partijprogramma. Tot 14 oktober blijven de lokale politici nog in campagne-modus, vanaf 2019 zijn ze, al dan niet als mandataris, mogelijk belast met een uitvoerend mandaat. Meerderheid of oppositie, hoe dan ook wacht er een belangrijke taak om vorm te geven aan de werking van de lokale democratie. Een nieuwe bestuursploeg vormen en vervolgens de bakens uitzetten voor de

stellingen een leidraad kunnen vormen. Wellicht worden ambities daarbij afgeremd door capaciteitsproblemen (mensen en middelen), maar ook dat maakt deel uit van een planningsproces. Het einddoel is een duidelijk en goed doordacht plan, waarin iedereen hetzelfde leest, en dat niet voortdurend moet worden bijgestuurd. Een standvastig langetermijnkader geeft een organisatie immers de kans efficiënter te werken in functie van de realisatie van de vooropgestelde doelstellingen. Een lokaal bestuur is vaak een complexe, grote organisatie met een aanzienlijk budget. Het beheer ervan is niet zonder risico's; mensen maken fouten, er is misbruik. Soms hebben de klachten en rechtzaken die hieruit vloeien ook politieke gevolgen. De organisatie kan ook gaandeweg de doelstellingen uit het oog verliezen. Het is aan de gemeenteraad en de OCMW-raad om erop toe te zien dat de organisatie de risico's in kaart brengt en wegwerkt. Een degelijke organisatiebeheersing draagt zo bij tot het doen van de juiste dingen op de juiste manier. ■

Hoewel de BBC-regelgeving dit niet oplegt, is de uitwerking van een allesomvattend doelstellingenkader essentieel voor een goede beheersing van de organisatie. Het vergemakkelijkt de sturing van de hele werking.

Omdat dit plan de basis vormt voor het beleid van de volgende zes jaar, is het voor een bestuur verstandig in 2019 de tijd te nemen om een doelstellingenkader uit te tekenen. Voor een gedragen, helder en concreet doelstellingenkader moeten de politici uiteraard aangesproken worden, maar ook partnerorganisaties. Om achteraf na te gaan of een doelstelling of actieplan is gerealiseerd, is duidelijkheid vereist. Indicatoren of kengetallen vastleggen kan daarbij helpen. Dit gebeurt het best op het ogenblik van de opmaak van het doelstellingenkader. Zo heeft Sint-Gillis-Waas het gedaan.

periode 2020-2025, dat is de volgende stap. Het wordt dan ernstig en soms technisch. De bestuurders moeten zicht krijgen op de mogelijkheden en beperkingen van de eigen organisatie. Zaken waarvan de burger niet meteen wakker ligt maar die essentieel zijn om de volgende zes jaar goed werk te leveren. Alles begint bij een heldere beleidsvisie die gebaseerd is op de politieke programma's maar ook inspiratie haalt uit het voorbereidende werk van de administratie. Die visie wordt concreet gemaakt in een realistisch, doordacht en duidelijk plan, waarbij opnieuw de zeventien duurzameontwikkelingsdoel-

JEROEN WINDEY IS ADMINISTRATEUR-GENERAAL VAN HET AGENTSCHAP BINNENLANDS BESTUUR, MARK VANDERSMISSEN IS ADMINISTRATEUR-GENERAAL VAN AUDIT VLAANDEREN EN JAN LEROY IS DIRECTEUR BESTUUR VVSG

- Leidraad organisatiebeheersing: www.auditvlaanderen.be, met goede voorbeelden, analysetools om rapporten te maken en cijfers de eigen gemeente met andere te vergelijken.
- Gemeente- en stadsmonitor: www.statistiekvlaanderen.be/survey-gemeentemonitor
- Bouwstenen om meerdere jaren te plannen: www.vvsg.be/werking_organisatie/bbc
- De duurzameontwikkelingsdoelstellingen als bouwstenen: www.vvsg.be/sites/sdgs

A young child with blonde hair in a bun, wearing a white t-shirt with a blue pattern and khaki pants, is captured mid-air, jumping over a puddle in a playground. The child's arms are outstretched, and their feet are just above the water. In the background, there is a yellow slide and a black metal play structure. The scene is set outdoors on a paved area with some greenery.

Het lokale welzijn is uw missie

U daarin steunen de onze.

Het welzijn van uw inwoners is uw absolute prioriteit. Uw **Relationship Manager** heeft dit goed begrepen en stelt financiële oplossingen voor die u helpen uw missie waar te maken en uw leven vergemakkelijken.

ing.be/socialprofit

ING

Het
nieuwe
gemeentehuis

Maasmechelen is een gemeente van ongeveer 38.000 inwoners, gelegen in het oosten van Limburg, op de grens met Nederland. Op 15 december 2017 opende het vernieuwde gemeentehuis. Van het vroegere gebouw is alleen de buitengevel overeind gebleven, binnenin werd de benedenverdieping volledig vernieuwd. Tijdens de verbouwingen was het gemeentehuis geen moment gesloten, waardoor de dienstverlening steeds gegarandeerd is gebleven. Het gemeentehuis is opgedeeld in twee grote delen. In het eerste deel zijn het onthaal, enkele selfservicedesks en een kleine expositieruimte opgenomen. Het onthaal staat centraal in de ruimte, waardoor het echt als een magneet fungeert. Aan de selfservicedesks kan de burger zelf een aantal attesten opvragen en, als er geen verdere controle nodig is, meteen ook afdrukken. In het tweede deel, dat door een schuifdeur van het eerste gescheiden wordt, zijn de loketten. De ruimte is U-vormig, zodat het volledige overzicht goed bewaard wordt. Het klantengeleidingssysteem stuurt de bezoekers altijd vlot naar het juiste loket.

GERBEN VAN NEYGHM BEELD STEFAN DEWICKERE

Het vernieuwde
village-huis. Alleen
de buitengevel is
overeind gebleven,
binnenin werd de
benedenverdieping
volledig vernieuwd.

Aan de selfservicedesks kan
de burger zelf een aantal
attesten opvragen. De
loketruimte is U-vormig. Het
klantengeleidingssysteem
stuurt de bezoeker vlot naar
het juiste loket.

'Dus ik need' aan bod' as n
in frastuctuur,
dats die ritten, sym engie
en communicatie
helpat ons gemeen te
zijn it a voor dien'

Open merke maandert

Overheidsinstellingen magen
blijven voor een openbare dienst
zijn. Inge 2023 doet met Merke die
binnen inderzijde publicit Merke van
je dan in heel Vlaanderen lopen.

Merke wat de oprichting van Merke op
1 juli, door het overname van Merke en
Merke, dan we er voor werking al voor
julle, die 2023-gemeentebestuur. Wij
blijven voor in heel Vlaanderen werking
binnen overname van Merke en Merke
overnameinstellingen blyven.

2023-gemeentebestuur mag je blijven
vertrouwen op een werking
dats magen overnameinstellingen
verke, merke en de 2023-gemeentebestuur
overnameinstellingen van overname
instellingen.

Meer info over wat we voor u als
gemeente kunnen doen?

In het Memorandum-nutswaardeningen
bundesien we enkele sleutels voor een
sterk beleid.

www.fluvius.be/overnemen

fluvius
Tot bij u

Sociaal eigenaarschap

stuurt gedrag op straat

In plaats van repressieve handhaving wil Richard de Vries het gedrag van mensen op straat met de juiste prikkels sturen, zodat er een vorm van positieve veiligheid ontstaat.

Hoe? Dat hangt af van de context of het probleem. Zo kun je onder meer wildplassers tot gedragsverandering aanzetten.

Toen grafisch vormgever Richard de Vries integrale veiligheidskunde studeerde, leerde hij hoe de fysieke invulling van de omgeving crimineel gedrag kon beïnvloeden: 'Het is een andere manier om naar veiligheid te kijken, in plaats van alleen preventief of alleen repressief met boetes. Na mijn stage in Rotterdam die ik verwerkte in een scriptie over hoe geur, kleur en de juiste afbeelding uitgaansoverlast kon verminderen, heb ik omgevingspsychologie gestudeerd en ben ik uiteindelijk gestart met mijn eigen bedrijf om op een positieve manier met veiligheid om te gaan.' Na een start in 2015 bleef hij nog tot 2017 bij de politie werken, maar vanaf dan reeg hij het ene project aan het volgende. 'Voor overheden is dit heel interessant. Repressie kost veel, geld, tijd en mensen, terwijl wij, burgers, almaar individu-eler worden en liever geen betutteling willen. Mensen voelen meer weerstand tegen repressie en daarom verleiden we hen op een positieve manier tot goed gedrag.' Dat gebeurt door de omgeving

Omdat onpersoonlijke hoekjes uitnodigen tot wildspuiten en wildplassen, bracht Richard de Vries een sticker met gordijnen aan en een laag hekje. De Mechelse koekoek kijkt je zo doordringend aan dat je het plassen laat.

STEFAN DEWILKERE

Richard de Vries:

'Door een andere lezing van de omgeving passen mensen hun gedrag aan. Voor 99 procent zijn het onbewuste processen die maken dat je je sociaal eigenaar voelt van het gebied.'

anders in te richten. Het gevoel van toezicht kun je vergroten door op een blinde muur een poster te hangen waarop mensen door een raam kijken. 'Zo iets zet onbewust processen in gang,' zegt Richard de Vries. 'Dit hebben ze ooit ook gedaan in een kantine in Engeland waar ze voor de koffie een vrijwillige bijdrage vroegen. Bij de poster van een bos bloemen gaven de mensen veel minder dan als er op de poster twee streng kijkende juffrouwen stonden, onbewust ga je je daardoor aan de norm houden. Tegelijk – en dat is pas echt belangrijk – verhoog je zo het sociaal eigenaarschap. Mensen voelen zich hierdoor betrokken bij de sfeer van de omgeving, ze hebben het gevoel dat er iemand om geeft. Mensen voelen zich daardoor sociaal eigenaar en gaan zelf positief gedrag vertonen, zozeer zelfs dat ze andere mensen aanspreken op hun negatieve gedrag.'

Omgeving anders lezen

'Een uitgaansstraat met posters van ramen waarachter je menselijke aanwezigheid vermoedt, begin je opeens als een woonstraat te lezen. Zo krijg je andere associaties, waardoor de kans op kleine criminaliteit, wildplassen of graffiti kleiner wordt. Door een andere lezing van de omgeving passen mensen hun gedrag aan. Voor 99 procent zijn het onbewuste processen die maken dat je je sociaal eigenaar voelt van het gebied omdat het mooi is, je voelt dat mensen er graag wonen of verblijven,' zegt Richard de Vries die meeneemt naar de Begijnenstraat in Mechelen. Als toegang tot de fietsstalling op een benedenverdieping zat een witte deur. 'Omdat het niet duidelijk was of dit openbare ruimte was of privéterrein, nodigde het gewoon uit tot graffiti,' zegt Richard De Vries.

Er kwam een grote sticker van een raam met gordijnen en een laag hekje. De schuine paal die ooit gezet was zodat er geen poeltje met de kwalijke geur van wildplassen achterbleef, zette weinig zoden aan de dijk. Daarom is er nu een Mechelse koekoek geschilderd. Die kip kijkt je doordringend aan. Bovendien ligt er voor de deur ook een mat met 'welkom' erop, wat het gevoel verhoogt dat dit echt een woonhuis is. De kleuren van de koekoek komen terug in het lage hek van puzzelstukjes die Richard de Vries wel vaker gebruikt. Hij noemt het zijn urban puzzel: 'Omdat het een puzzel is, krijg je het idee dat er kinderen spelen, waardoor je er minder snel tegen zult plassen.' Die puzzel heeft hij eerder in het Nederlandse Heerhugowaard gebruikt als verbindingsmiddel tussen het asielcentrum en de woonwijk. Zo kregen in elk geval al de kinderen van de wijk en van het centrum een gezamenlijk project. Ook elders verbindt zo'n puzzel jonge-

ren en ouderen, omdat ze samen een tekening maken en dan de puzzel leggen die ze om de zoveel tijd kunnen veranderen, want ze kunnen zelf de puzzelstukken los- en vastklikken. Volgens Richard de Vries zijn dit allemaal trucs om sociaal eigenaarschap te doen ontstaan. Dat doet hij in opdracht van gemeenten, maar ook van een asielcentrum, een woningmaatschappij, een penitentiaire inrichting of de politie. Zo heeft hij ook het hoofdbureau van de politie in Den Haag heringericht: 'In zo'n open kantoor waar meer dan honderd mensen werken is er altijd rumoer en herrie. Als je geluid niet kunt wegfilteren, kost dat veel energie. Er waren ook oude tl-buizen die te veel knipperden, waardoor de hersenen constant moesten corrigeren, voor veel mensen is dat zeer vermoeiend. Extraverte en introverte mensen ervaren omgevingsprikkels anders, maar het kan concentratieproblemen opleveren. Door een andere verlichting, geluidsschermen en veel groen verbeterde de werkomgeving voor het gros van deze mensen. Groen werkt verfrissend op de geest, vijf minuten in een park is even heilzaam als een middagdutje van twintig minuten.'

In combinatie met communicatie

Richard de Vries doet alles zelf, van het bedenken van zijn trucs tot het tekenen, ontwikkelen en produceren ervan. Zo bedacht hij tegen het wildplassen ook de greenpee, een bak vol hennepvezels met een slimme sensor die via sms aangeeft wanneer hij vol is. De pulp kan vervolgens naar de groendienst die ze composteert tot biologische meststof. De urine is rijk aan fosfaat, een belangrijk mineraal voor plantengroei. Zo'n plasbak gebruik je niet zomaar, je moet tegelijk stimuleren door communicatie.

Vlak bij de gekleurde koekoek is er een café waar je gratis naar de wc kunt. Op een wildplasplek wijst een projector op de muur dat je vijftig meter verder gratis kunt plassen, op de cafédeur hangt ook een sticker. Bovendien is het nodig mensen in cafés erop te wijzen dat ze voor vertrek beter even langs het toilet passeren. Richard de Vries: 'Dat kan op een ludieke manier gebeuren. Dikwijls lopen de klanten naar buiten en denken ze er dan pas aan, waardoor ze gaan wildplassen, maar met een waarschuwing dat er een boete hangt aan wildplassen, kun je ondervangen dat een groep mensen dat doet. Zo maak je mensen warm voor het juiste gedrag, wat je weer versterkt door herhaling.' ■

MARLIES VAN BOUWEL IS HOOFDREDACTEUR VAN LOKAAL

www.urbansenses.nl

Uw ongeadresseerd drukwerk accuraat, betaalbaar én ecologisch vriendelijk bedeed? Met of zonder opmaak en drukken? Dat kan voortaan ook voor uw gemeente!

Persoonlijke service dragen wij hoog in het vaandel. Neem vrijblijvend contact met ons op, u merkt dadelijk het verschil.

Uw partner voor kwaliteitsvolle bedelingen!

Turnhoutsebaan 185 bus 1
B-2970 Schilde
0800 64 400
info@vlaamsepost.be
www.vlaamsepost.be

voor een **accurate** en **efficiënte** bedeling

BSpecialities
afvalbakken - BINsystem - poubelles
your official BINsystem dealer

BINsystem afvalbakken:
robuuste klassiekers in een modern jasje,
ergonomisch vormgegeven en scherp geprijsd.
diverse volumes, plaatsingmethodes
en onderling verwisselbare opties beschikbaar

Lipselaan 84 - 3020 HERENT
+32 (0) 468 31 21 05
info@bspecialities.be
www.bspecialities.be

Iedereen vraagt
meer data, maar ik
moet ergens grenzen
stellen, toch?

Transparant datagebruik

Voldoende data om mobiel te surfen geeft uw werknemers de kans om hun werk en privé optimaal te combineren. En dankzij de juiste tools, behoudt u de volledige controle over de kosten.

Met onze mobile data-oplossingen bent u ook morgen mee.

Ondernemen in de digitale wereld start op

proximus.be/ookmorgenmee

© DIEREK VERBAERE - HET LAATSTE NIEUWS

Kleuters loten klimaatambassadeurs in Wichelen

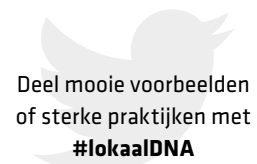
Wichelen heeft de Publica Award Goed Bestuur gewonnen voor Het Groene Lo₂t, de vernieuwende manier waarop het de bevolking betrok bij de opmaak van het klimaatactieplan. Achttien inwoners, via loting aangeduid, debatteerden gedurende drie avonden over maatregelen om de CO₂-uitstoot van gezinnen terug te dringen.

De Oost-Vlaamse gemeente Wichelen ondertekende in 2017 het burgemeestersconvenant en engageerde zich om haar CO₂-uitstoot met 40 procent te verminderen tegen 2030. 'Een nulmeting uit 2011, die we met de steun van de provincie uitvoerden, toonde aan dat 56 procent van de CO₂-uitstoot in de gemeente afkomstig is van huishoudens,' zegt milieuambtenaar Brecht Looman. 'En daar zit transport, goed voor 26 procent van de uitstoot, nog niet bij. Ook dat is voor een groot deel voor rekening van personenvervoer. De gemeente moet

natuurlijk het goede voorbeeld geven en dat doen we ook. We vergroenen ons wagenpark, onze gemeentelijke gebouwen zijn grotendeels van recente datum en presteren goed op het vlak van energie-efficiëntie, we plaatsen zonnepanelen op onze gebouwen, we schakelen voor de openbare verlichting over op led enzovoort. Maar alles bij elkaar veroorzaakt de gemeente maar twee procent van de totale CO₂-uitstoot. Het gros van de inspanningen moet van de burgers komen, van hen zal het afhangen of we de doelstelling van het burgemeestersconvenant halen of niet.'

Achttien ambassadeurs

Met deze cijfers in het achterhoofd is het logisch dat inwoners zoveel mogelijk betrokken worden bij de opmaak van het klimaatactieplan van de gemeente. Burgemeester Kenneth Taylor en zijn bestuursploeg lieten zich inspireren door het klassieke, democratische principe van de loting, dat auteur David Van Reybrouck in zijn boek *Tegen verkiezingen* weer onder de aandacht bracht. Een filmpje op de website van de gemeente en een flyer in elke brievenbus moesten de inwoners warm maken voor de nieuwe, experimentele

aanpak die de naam 'Het Groene Lo₂t' kreeg. Op dicketruierendag op 17 februari 2017 werden zeventig inwoners geloot. Een goede verdeling man/vrouw en +45/-45 was in het systeem ingebouwd. Diensthoofd algemene zaken Daan Vanheel: 'Iedere kiesgerechtigde inwoner vanaf de leeftijd van achttien jaar kon uit de urne komen. De loting gebeurde door kleuters die in 2030 achttien jaar zullen zijn. Die random gekozen Wichelaars hebben we vervolgens aangeschreven met de vraag of ze klimaatambassadeur wilden worden. Uiteindelijk hebben achttien mensen toegezegd, een mooie mix van leeftijden en opleidingsniveaus.'

Drie klimaattafels

De ambassadeurs kwamen drie avonden bij elkaar, telkens rond één thema: hernieuwbare energie, duurzame mobiliteit en duurzame gebouwen. De drie klimaattafels werden begeleid door het studie bureau Zero Emission Solutions en de provincie Oost-Vlaanderen. Een expert leidde het thema in, schetste het probleem en leidde de debatten in goede banen. De ambassadeurs bogen zich over een lijst van mogelijke maatregelen en deden zelf voorstellen. Ook voor de opmaak van die lijst werden de inwoners en het verenigingsleven aangesproken. Zij konden voorstellen aanbrengen via de website van Het Groene Lo₂t en via Facebookpagina van de campagne. Op het eind van elke klimaatavond konden de am-

bassadeurs aangeven welke maatregelen hun voorkeur wegdroegen en welke ze absoluut niet zagen zitten, en alle gradaties daartussen. De conclusies werden telkens via de site en Facebook aan alle Wichelaars voorgelegd. Na de klimaattafels werd ten slotte een alge-

Het inspraakproces heeft het probleem van de CO₂-uitstoot en het burgemeestersconvenant op een sprekende manier in de kijker geplaatst, en dat is misschien wel de belangrijkste verdienste.

mene bevolkingsvergadering georganiseerd waarop de maatregelen werden voorgesteld en bijkomende maatregelen konden worden aangebracht. Het studie bureau verwerkte al die informatie, samen met de suggesties van een klimaatteam van gemeentelijke ambtenaren, tot een klimaatactieplan met verschillende scenario's. De gemeenteraad keurde dat plan in februari 2018 goed. Brecht Looman: 'De maatregelen die de ambassadeurs en de burgers voorstellen om de CO₂-uitstoot met veertig procent te verminderen, zijn bijvoorbeeld het stimuleren van fiets en carpoolen, het plaatsen van zonnepanelen op alle geschikte daken en het maximaliseren van de energie-efficiëntie van gebouwen. Naast deze voor de hand liggende maatregelen verraste

de bevolking ons ook met spectaculaire en vernieuwende ideeën. Wichelen ligt aan de Schelde, de getijden zijn hier sterk. Kunnen we geen turbine plaatsen om die getijdenenergie te gebruiken? Dat was een van de voorstellen. Natuurlijk kunnen we dat niet zelf onderzoeken of uitvoeren, maar we nemen het wel mee in onze gesprekken met De Vlaamse Waterweg.'

Iedereen mee

Het inspraakproces heeft het probleem van de CO₂-uitstoot en het burgemeestersconvenant op een sprekende manier in de kijker geplaatst, en dat is

misschien wel de belangrijkste verdienste. 'Iedereen in de gemeente is mee,' zegt Daan Vanheel. 'Als gemeente hebben we zelf maar een beperkte impact op de CO₂-reductie, maar het is onze taak de bewustwording bij de bevolking in gang te zetten, mensen te informeren en bij elkaar te brengen. Dit proces was dus ook en misschien vooral een manier om de betrokkenheid van de inwoners te verhogen. Dat we de gouden medaille Publica Award Goed Bestuur hebben gekregen, heeft dat nog versterkt. Het is best mogelijk dat we deze werkwijze in de toekomst zullen herhalen voor andere belangrijke thema's die iedereen aanbelangen.' ■

BART VAN MOERKERKE IS REDACTEUR VAN LOKAAL

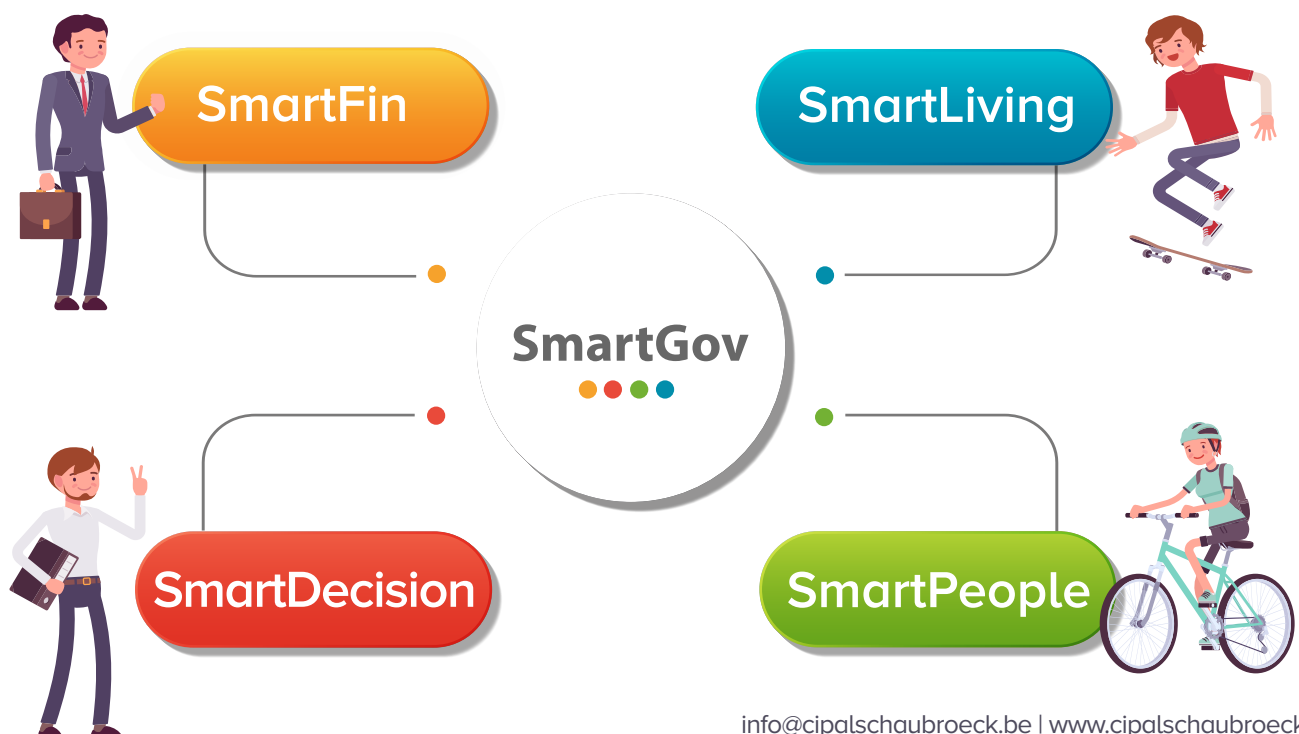

SAMEN BOUWEN AAN OVERHEDEN VAN DE TOEKOMST

U voorbereiden op de wereld van morgen, om zo samen op weg te gaan naar een slimme gemeente met een 360° zicht op burger en maatschappij, een burger-nabij bestuur, bereikbaar en bestuurbaar vanop eender welke plek, op eender welk moment. Onze IT-oplossingen en adviesdiensten helpen u daarbij.

Ga de uitdaging aan en ervaar hoe we samen van uw bestuur de slimme stad of gemeente kunnen maken.

info@cipalschaubroeck.be | www.cipalschaubroeck.be

Vestiging Geel: T: 014/57 62 11 | Bell-Telephonaan 2D | 2440 Geel

Vestiging Nazareth: T: 09/389 02 11 | Steenweg Deinze 154 | 9810 Nazareth

Kinderen geven hun speelterrein mee vorm

Kinderen en buurtbewoners hadden een belangrijke stem in het ontwerp van de nieuwe speel- en ontmoetingsplek.

In het Oost-Vlaamse Laarne hebben de kinderen er een fantastische speelplek bij. Door de ligging naast de bibliotheek, het gemeenschapscentrum, de buitenschoolse kinderopvang en de post is het een plaats van ontmoeting voor de buurt en de hele gemeente, ontsloten via een gloednieuwe trage weg. Kinderen en buurtbewoners hadden een belangrijke stem in het ontwerp en staken een handje toe bij de aanleg.

Een achterafveldje met her en der wat verouderde speeltoestellen, een afgeleefd basketbalterrein, wat onbestemd groen. Behalve tijdens de maand juli, voor de speelpleinwerking, was er niet veel beweging op het speelterrein aan de Keistraat zoals het er tot dit voorjaar bij lag. Nochtans was het al lang duidelijk dat deze centrale plek in de gemeente aardig wat mogelijkheden bood. Het masterplan Laarne, in 2003 ontwikkeld met de Vlaams Bouwmeester en uitgewerkt door het studie bureau Nero, schoof de kernwoorden verbinding en ontmoeting naar voren. Maar de site stond niet boven aan de prioriteitenlijst van het masterplan en van het bestuur. Alle aandacht, energie

en middelen gingen in eerste instantie naar de prachtige dreef tussen het kasteel en de kerk van Laarne, het hart van de gemeente. Dat wil niet zeggen dat er niets gebeurde in de Keistraat. Het gemeenschapscentrum De [2] Dorpen vond onderdak in een gebouw dat aanleunt bij de bibliotheek. De bibliotheek verbreedde haar werking met een opvoedings-, een erfgoed- en onlangs een zadenbibliotheek. De gemeentelijke dienst vrije tijd en jeugd, die cultuur, jeugd, vrije tijd en ondersteuning van verenigingen en binnenkort ook toerisme overspant, nam zijn intrek op de site. Veel veranderingen binnen de muren dus, en die hebben nu een vertaling gekregen in de buitenruimte.

‘De aanzet om het speelterrein onder handen te nemen waren provinciale plattelandssubsidies,’ zegt algemeen directeur Ellen Leroy. ‘De provincie heeft de helft van de kostprijs van het project opgenomen, de gemeente de andere helft, elk ongeveer 50.000 euro. Een van de voorwaarden om voor ondersteuning in aanmerking te komen was de participatie van zoveel mogelijk inwoners in het ontwerp en de aanleg. Die participatieve werkwijze was nieuw voor ons. We hebben een heel ander traject gelopen dan gewoonlijk, zeer leerrijk. Ik ben er ook zeker van dat het resultaat anders zou zijn geweest zonder de inspraak van kinderen en buurt.’

De stem van kinderen

Laarne ging bij het begin van het traject een partnerschap aan met

het Regionaal Landschap Schelde en Durme dat veel ervaring heeft met participatie en met het vertalen van de inbreng van verschillende doelgroepen in een ontwerpplan. De belangrijkste

doelgroep waren de kinderen. Pieter-Jan Teirlinck, deskundige jeugd en vrije tijd: ‘Vier klassen, zo’n zeventig leerlingen, hebben intensief aan het project meegewerkt. Twee van het eerste leerjaar, een van het derde en een van het vierde leerjaar, gespreid over de gemeen-

telijke en de vrije basisschool. Eerst zijn we samen enkele voorbeeldprojecten gaan bekijken, zoals de speeltuin van het project Neerland in Wilrijk of de Prettige Wildernis in Sint-Amandsberg. De kinderen gingen er spelen om alles te kunnen ervaren. Daarna maakten ze een soort SWOT-analyse van hun speelplek hier: wat is er plezant, wat

Ellen Leroy:
‘We hebben een heel ander traject gelopen dan gewoonlijk, zeer leerrijk. Ik ben er ook zeker van dat het resultaat anders zou zijn geweest zonder de inspraak van kinderen en buurt.’

CONTACT

Ellen Leroy
Algemeen directeur
secretaris@laarne.be
www.laarne.be

Deel mooie voorbeelden
of sterke praktijken met
#lokaalDNA

een bijkomende investering gedaan in een leesterras aan de bibliotheek, dat rechtstreeks uitkijkt op het speelterrein. Pieter-Jan Teirlinck: 'De nieuwe site is een schot in de roos. Er zijn altijd wel kinderen aan het spelen, jongeren van dertien, veertien jaar spreken hier af, ouders en grootouders zitten samen op het leesterras. Ook wijzelf organiseren hier activiteiten. Aan het eind van de zomer is er bijvoorbeeld een picknick voor gezinnen, met live muziek. Het leesterras doet dan dienst als podium.'

Goede oefening

Voor Laarne was het een geslaagde kennismaking met doorgedreven participatie. Algemeen directeur Ellen Leroy ziet mogelijkheden om die methodiek ook in andere dossiers toe te passen. 'Participatie vraagt tijd, maar leidt ongetwijfeld tot meer gedragenheid, waardoor je achteraf tijd wint. Belangrijk is dat je altijd probeert zoveel mogelijk doelgroepen te bereiken met verschillende methodieken. Anders wordt het weer een verhaal van dezelfde kleine groep, net zoals de klassieke adviesraden. Een ander aandachtspunt is de plaats van de politiek. Hoe ver gaat het advies van de burgers, welke inbreng hebben college en gemeenteraad? Dat is geen makkelijk evenwicht. In de Keistraat liep dat goed. De beleidsmakers waren betrokken bij het participatietraject, maar ze waren niet dominant, ze hebben het dossier niet geclaimd. Nog een pluspunt was de nauwe samenwerking van verschillende gemeentelijke diensten: ruimtelijke ordening, milieu, mobiliteit, vrije tijd en jeugd, communicatie. We willen in de toekomst meer op die manier werken, meer projectmatig en meer participatief. Daarvoor was het beheersbare project van de Keistraat een goede oefening.' ■

**BART VAN MOERKERKE IS REDACTEUR
VAN LOKAAL**

niet, wat kunnen we behouden, wat moet weg? Vervolgens gingen ze in groepjes van vier of vijf in debat over de toekomstige speelplek. We gebruikten de methodiek Picto-Play van Kind en Samenleving. Daarmee maken kinderen ontwerpen aan de hand van icoontjes. Ze moeten ook keuzes maken, want ze hebben maar een beperkt aantal munten ter beschikking. Zelfs voor kinderen van het eerste leerjaar bleek dat zeer goed te werken.'

Door de velden

Ook andere doelgroepen kregen een stem: de buurtbewoners, de verantwoordelijken van de speelpleinwerking, verenigingen, bibliotheekbezoekers. Op basis van al die input maakte een landschapsarchitect van het Regionaal Landschap een ontwerpplan dat iedereen in de bieb kon bekijken. Ellen Leroy: 'De kinderen hadden het eerste woord, het speelelement was cruciaal voor de site. Hun ideeën legden we

voor aan de andere doelgroepen. Soms leidde dat tot bijsturingen. Vroeger hadden kinderen die op de glijbaan stonden, bijvoorbeeld in een woning, daar is in het ontwerp rekening mee gehouden door op die plek geen speelheuvel in te tekenen. Ook het item mobiliteit kwam op tafel. Er was vraag naar voldoende parkeermogelijkheden voor de bezoekers van bibliotheek, gemeenschapscentrum, kinderopvang en post. Maar evengoed was er behoefte aan betere en veilige bereikbaarheid van het terrein voor kinderen en zachte weggebruikers. Dat heeft geleid tot een nieuwe trage weg door de velden die rechtstreeks aansluit bij het speelterrein. Onder meer de basisscholen maken er vaak gebruik van.'

Ellen Leroy:
'Een aandachtspunt is de plaats van de politiek. Hoe ver gaat het advies van de burgers, welke inbreng hebben college en gemeenteraad? Dat is geen makkelijk evenwicht.'

Altijd beweging

Kinderen hielpen bij het aanplanten van bomen en struiken en leerden het terrein kennen aan de hand van een fotozoektocht van de dienst vrije tijd en jeugd. Buren, ouders en grootouders staken een handje toe bij het vlechten van wilgenhutten. Op 17 juni werd het nieuwe speelplein feestelijk in gebruik genomen. Het resultaat mag meer dan gezien worden. De site aan de Keistraat biedt ruimte voor avontuurlijk spel met boomstammen en heuvels. Er is een open plek voor groepsspelletjes – belangrijk voor de speelpleinwerking –, voor buurtactiviteiten of gewoon om te voetballen. Een stukje van het terrein is verhard, daar staat een basketbalkorf. Er zijn wadi's, wilde bloemen geven het terrein kleur. De gemeente heeft intussen

DIRK VOLLAERT

5555 gezinnen met **minimale levering aardgas**

Samenlevingsopbouw voert campagne om zoveel mogelijk mensen met een budgetmeter aardgas te wijzen op het recht op minimale levering aardgas. Ook de Vlaamse overheid, de VVSG, het Vlaams Energieagentschap en de netbeheerders onder de koepel van Eandis en Infrac sensibiliseren. Meer en meer OCMW's hanteren de regels soepel, al is er nog ruimte voor verbetering. Enkele centrumsteden proberen meer klanten te bereiken. Hun werking inspireert. De stijgende cijfers van de afgelopen jaren doen het beste verhoppen voor de komende winter.

Heel veel mensen met een budgetmeter aardgas krijgen nog geen minimale levering aardgas. Zo hadden op 31 december 2017 namelijk 28.087 klanten een budgetmeter aardgas, amper 19,27% van hen kreeg een minimale levering aardgas.

Per winter 5555 klanten bereiken met een minimale levering aardgas, daarvoor voert Samenlevingsopbouw al drie jaar campagne. Het aantal klanten vorige winter steeg ten opzichte van een jaar eerder. Met 5413 klanten was het streefdoel zelfs al dichtbij. Alle OCMW's samen kunnen de komende winter de kaap van de 5555 klanten minimale levering aardgas bereiken en zelfs overschrijden.

Heel veel mensen met een budgetmeter aardgas krijgen nog geen minimale levering aardgas. Zo hadden op 31 december 2017 namelijk 28.087 klanten een budgetmeter aardgas, amper 19,27% van hen kreeg een minimale levering aardgas. Er is ruimte voor groei.

De OCMW's in Mechelen, Gent, Antwerpen en Brugge bereiken meer mensen, sinds ze een soepele regeling voor minimale levering aardgas toepassen. Trots op hun resultaten geven ze graag een inkijk in hun dagelijkse praktijk.

Toekenningsvoorwaarden versoepeld

Het hanteren van minder toekenningsvoorwaarden verlaagt de drempel naar de minimale levering. Dat ondervonden de vier OCMW's. Een budgetmeter voor aardgas hebben is in drie OCMW's de enige voorwaarde. In Brugge is volgens OCMW-medewerker Vincent Vanhaverbeke een verhoogde tegemoetkoming bij het ziekenfonds een bijkomende vereiste: 'Bij mensen zonder verhoogde tegemoetkoming doen we een sociaal-financieel onderzoek. Zo gaan we na of we de minimale levering toch nog kunnen toeken-

Ann Claes:
'Sinds we de minimale levering zonder voorwaarden toepassen, bereiken we veel meer mensen.'

nen.' In Gent en Mechelen krijgen mensen die elektrisch verwarmen met een budgetmeter ook de minimale levering, als ze er zelf om vragen.

De OCMW's van Mechelen en Antwerpen deden vanaf de winter van 2013-2014 meer inspanningen om klanten beter in te lichten. Sindsdien maken exponentieel meer gezinnen aanspraak op de minimale levering aardgas. Het OCMW Brugge constateerde hetzelfde sinds de winter van 2015-2016, het OCMW Gent versoepelde de regels in 2015 en zette sterk in op communicatie.

'Vroeger namen we de toekenningsvoorwaarden voor de verwarmings-toelage stookolie over van het Federaal Stookoliefonds,' zegt Christel Herman van het OCMW Gent. 'We hebben dit drie winters geleden afgeschaft. Het was te tijdrovend om telkens alle voorwaarden te checken.' Maar het verklaart ook waarom vroeger minder klanten aanspraak maakten op de minimale levering aardgas.

Ann Claes van het OCMW Mechelen ziet vooral voordelen in de versoepeling van de toekenning: 'Sinds we de minimale levering zonder voorwaarden toepassen, bereiken we veel meer mensen. Zo verlaagt het OCMW de drempel: mensen komen vlugger met hun energieproblemen naar ons, omdat ze ons kennen.'

Voor Kristine Landuyt van het OCMW Antwerpen is efficiënte communicatie en een proactieve werkwijze

het belangrijkste. 'Sinds 2013 schrijven wij alle budgetmeterklanten aan en werken we meer proactief. Daardoor krijgen we meer aanvragen.'

Terugbetaling

De netbeheerder draagt 70% van de energiekosten en elk OCMW beslist of de klant zelf de overige 30% moet terugbetalen. In Gent en Mechelen bekostigt het OCMW dat bedrag, in Antwerpen en Brugge betaalt de klant. Als in Antwerpen een klant minstens twee winters de 30% niet terugbetaalt, volgt er een negatief advies bij een nieuwe aanvraag. Maar in uitzonderlijke omstandigheden kan het Bijzonder Comité Sociale Dienst anders beslissen.

Procedure

In het OCMW van Gent zit de toekenning bij de Energiecel: zes maatschappelijk werkers behandelen de aanvragen van de minimale levering aardgas. Elke Gentenaar die een minimale levering aanvraagt, krijgt individuele begeleiding van een specialist van de Energiecel. Drie administratieve krachten van de Energiecel helpen de maatschappelijk werkers om alle aanvragen tijdig te behandelen en correct te verwerken.

Om de aanvraag af te ronden ontvangen de OCMW's de klant op het kantoor. De klant ondertekent de aanvraag en de maatschappelijk werker maakt een verslag, brengt de beslissing voor

Vincent Vanhaverbeke:
'Bij mensen zonder verhoogde tegemoetkoming bij het ziekenfonds doen we een sociaal-financieel onderzoek.'

Kristine Landuyt:
‘Sinds 2013 schrijven wij alle budgetmeterklanten aan en werken we meer proactief.’

de raad, betaalt de netbeheerder, zet het bedrag op de budgetmeterkaart en digitaliseert de documenten. De klant verneemt de beslissing van de raad via een brief. ‘Meestal kent hij de beoordeling van de maatschappelijk werker al en is hij voorbereid,’ zegt Vincent Vanhaverbeke van het Brugse OCMW.

vinden klanten informatie over alle energiemaatregelen: energiezuinige maatregelen, stookoliepremie, energiescan en minimale levering aardgas en elektriciteit. We spreken de klanten aan over de premie, ook in de lokale adviescommissie informeren we burgers hoe ze de premie kunnen aanvra-

premies. Ook in het stadsmagazine en de OCMW-infokrant verschijnen artikelen over de minimale levering aardgas. ‘We krijgen positieve reacties op onze doorgedreven communicatie,’ zegt Christel Herman.

De energiearmoede doen dalen

Als OCMW’s meer en beter communiceren en als ze de toekenningsvoorwaarden vereenvoudigen, stijgt het aantal aanvragen. ‘We kunnen leren van elkaar om de administratie voor de aanvragen zoveel mogelijk te vereenvoudigen,’ zegt Christel Herman van het OCMW Gent.

Het OCMW in Mechelen maakt klanten bewust van hun energieverbruik. Ann Claes: ‘We geven uitleg over energiebesparing. Als mensen schulden hebben, vertellen we over onze dienst schuldhulpverlening. We raden ook een energiescan aan.’

Het OCMW Gent werkt erg wijkgericht. Elke maatschappelijk werker van de Energiecel is verantwoordelijk voor een buurt. Christel Herman: ‘We houden wekelijks zitdag in het betrokken OCMW-welzijnsbureau, zo werken we laagdrempelig en buurtgericht.’

OCMW’s kunnen elkaar inspireren. Met extra inzet zitten volgende winter minder mensen in de kou. ■

JAN MARIS IS OPBOUWERKER ENERGIE EN ARMOEDE BIJ SAMENLEVINGSOPBOUW ANTWERPEN EN ELKE VANDERSYPEN IS REDACTEUR

De netbeheerder draagt 70% van de energiekosten en elk OCMW beslist of de klant zelf de overige 30% moet terugbetalen. In Gent en Mechelen bekostigt het OCMW dat bedrag, in Antwerpen en Brugge betaalt de klant.

‘Vanaf de toekenning kan hij de meter opladen, eventueel met terugwerkende kracht. In dringende gevallen laten wij de klant onmiddellijk opladen.’

Communicatie

De meeste OCMW’s communiceren met de doelgroep, de medewerkers en mogelijke klanten online, in gesprekken en via gerichte brieven en folders. Aan het loket krijgen aanvragers uitleg en vullen ze de nodige documenten in. Soms volgt er een bijkomend sociaal-financieel onderzoek.

Christel Herman benadrukt dat het OCMW Gent alle mogelijke middelen inzet om zoveel mogelijk mensen te informeren: ‘Op de schermen in de wachtzalen van de OCMW-kantoren

gen.’ Gent werkt per wijk intensief aan rechtenbenadering: één maatschappelijk werker specialiseert zich in sociale rechten, premies en voordelen of de minimale levering aardgas. Andere maatschappelijk werkers krijgen informatie via de nieuwsbrief, een draaiboek Energiecel en op de plaatselijke zitdagen van de Energiecel. Externe hulpverleners en professionele collega’s krijgen uitleg op het Netwerk Samenleven, Welzijn en Gezondheid, in het werkveld of op een armoedeforum. Collectieve schuldbemiddelaars brengen Gentenaars in schuldbemiddeling op de hoogte van de minimale levering.

Externe schuldbemiddelaars horen van de juridische dienst over de energie-

Christel Herman:
‘We kunnen leren van elkaar om de administratie voor de aanvragen zoveel mogelijk te vereenvoudigen.’

STERK FIETSBELEID

KIES UW FORMULE
boek, e-book of beide

HANDBOEK VOOR LOKALE ACTIE

Inzetten op een fietsbeleid vraagt duidelijke argumenten en keuzes. Sterk fietsbeleid inspireert tot lokale, overtuigende én gedurfde campagnes.

WAAROM WILLEN GEMEENTEN INVESTEREN IN FIETSBELEID?

van de korte verplaatsingen
doen we op dit moment te
voet of met de fiets

van onze verplaatsingen
zijn korte ritten
(< 5 km)

ALS WE NIET MEER
FIETSEN, DAN SLIBBEN
ONZE STEDEN DICT

WAAROM?
GEWOON DAAROM!

WANNEER WE GEDURENDE 1 JAAR ONZE KORTE RITTEN VERVANGEN DOOR FIETSEN

... SPAREN WE

148
EURO
aan brandstof

29,8
GR PM 25
Fijn stof

237
KG CO2

1543
KM AAN
AUTORITTEN

... SPENDEREN WE

212
UREN
in de buitenlucht

... VERBRUIKEN WE

35380
extra
KCAL

ZORGEN WE VOOR EEN
BETERE WERKING VAN ONS HART

EN VERKLEINEN ONZE KANSEN
OP VAATZIEKTEN

KRIJGEN WE MOOIE FIETSBENEN

JA, ik bestel ex. van **STERK FIETSBELEID: Handboek voor lokale actie**

boek

Prijs: € 49
Prijs VVSG: € 39

e-book (5 downloads)

Prijs: € 39
Prijs VVSG: € 29

boek + e-book (5 downloads)

Prijs: € 69
Prijs VVSG: € 69

Meer info en
online bestellen:
www.politeia.be

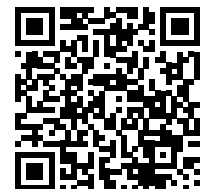
Naam: Bestuur/organisatie:

Functie: BTW:

E-mail (verplicht bij e-book):

Adres:

Tel.: VVSG-Lid: JA NEEN

Vlaamse gemeenten dragen op drie niveaus bij aan de duurzameontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties: binnen het eigen bestuur, voor de eigen bevolking en door internationale samenwerking. De vierde doelstelling wil gelijke toegang tot degelijk onderwijs verzekeren en levenslang leren voor iedereen bevorderen. Dat is noodzakelijk voor een inclusieve en welvarende samenleving, want het recht op onderwijs ligt aan de basis van alle andere mensenrechten én is de sleutel tot gelijke kansen. Jong en oud, iedereen moet zich ten volle kunnen ontplooiën.

TEKST JULES DEWINTER

Iedereen naar school: **degelijk onderwijs en** levenslang leren

OMSCHOLING TIJDENS DE WERKTijd, MET LOONBEHOUD

Mindy Willems was aan de slag als schoonmaakster in de buitenschoolse opvang *De Speelboom* in Lovendegem en kon zich dankzij Diverscity omscholen tot kinderbegeleider. Ze kon gratis weer gaan studeren, zonder verlies van loon, en doet nu wat ze altijd heeft willen doen. Dit is maar één van de vele succesverhalen. Medewerkers in een dienst thuiszorg, gezinszorg of kinderopvang kunnen in het deeltijds volwassenenonderwijs de opleiding tot zorgkundige of begeleider in de kinderopvang volgen. Zo kunnen ze doorgroeien naar hun droomjob. De werkgever zorgt voor een tijdelijke vervanger en krijgt daarvoor financiële ondersteuning van de Vlaamse overheid. Dat is mogelijk dankzij het 'VIA4-akkoord' (Vlaams Intersectoraal Akkoord) dat de vakbonden, de VVSG en de Vlaamse overheid hebben afgesloten. Zulke samenwerkingsverbanden zijn nodig om levenslang leren haalbaar te maken voor iedereen en geen talent onbenut te laten. Iedereen moet de kans krijgen zijn plaats te vinden op basis van eigen talenten en competenties. Duurzame en dynamische loopbanen zijn bovendien onmisbaar voor een goede balans tussen werk en privé, maar ook voor een welvarende en veerkrachtige samenleving.
www.diverscity.be

WERELDMEERDAAGSE WORDT MONDIAAL BAD

Jongeren bewust maken van de mondiale samenleving waarin zij leven, ook dat is bijdragen aan de vierde duurzameontwikkelingsdoelstelling van degelijk onderwijs. De Wereldmeerdagse dompelt leerlingen en leerkrachten van de eerste graad secundair een halve schooldag lang onder in een mondiaal bad met een wereldfilm en een interactieve 'wereldmarkt' met veertig doe-stands. Ngo's en vierdepijlerorganisaties verzorgen de interactieve standen, vrijwilligers begeleiden de leerlingen bij korte opdrachten. Speels, spannend, actief, maar vooral beklijvend! Meer dan 11.000 jongeren van bijna zestig scholen ontdekken wat de problemen en de kansen van de wereld vandaag zijn, maar ook hoe we aan oplossingen voor globale uitdagingen kunnen werken. Voor de voorbereiding en naverwerking in de klas is er een uitgebreid educatief pakket met dossiers, video's, lesmappen en ander didactisch materiaal. Vzw Mundio werkte de meerdaagse uit met de Antwerpse provinciale dienst Mondiaal Beleid en met ondersteuning van de gemeente Brasschaat en de stad Mechelen. De Wereldmeerdagse start in februari 2019 in de Ruitershal van CC Brasschaat en trekt daarna in maart naar Transit M in Mechelen.

www.mundio.be

Vrijwilligers gezocht:

vrijwilligers-brasschaat@mundio.be en

vrijwilligers-mechelen@mundio.be

Hoe gaat uw gemeente aan de slag met de SDG's?

Mail naar internationaal@vvsg.be of laat het ons weten op Twitter met de hashtag #LocalSDG.

1

1. Mindy Willems kon zich omscholen tot kinderbegeleider, haar droomjob.
2. De Wereldmeerdaagse dompelt leerlingen en leerkrachten van de eerste graad secundair een halve schooldag lang onder in een mondiaal bad.
3. Antwerpen ondersteunde de oprichting van 'mediatheken' in de universiteiten van Kinshasa, Kisangani en Goma.

2

2

3

ANTWERPEN ZET MEDIATHEKEN OP IN CONGO

Toegang tot informatie is een eerste vereiste voor goed onderwijs. Toch is dat voor vele studenten in Congo geen evidentie. Daarom heeft de stad Antwerpen de oprichting van 'mediatheken' ondersteund in de universiteiten van Kinshasa, Kisangani en Goma. De mediatheken geven studenten toegang tot vakliteratuur, internet en computers – onmisbare instrumenten om pakweg een degelijk eindwerk te schrijven. Studenten kunnen er ook computerles volgen. Zo kunnen zij de kwaliteit van hun studiewerk optrekken en hun kansen op de arbeidsmarkt vergroten.

Een brede waaier aan partners was betrokken bij de mediatheken, maar een belangrijke rol was weggelegd voor de vzw's NTBS, Amuka en IYAD. Deze verenigingen zijn sterk ingebed in de Belgisch-Congolese gemeenschap in Antwerpen en werken vanuit hun eigen invalshoek aan onder andere beter onderwijs in Congo. De keuze voor deze partners en de focus op Congo is niet toevallig, want de Antwerpse mondiale samenwerking spitst zich toe op landen met een grote gemeenschap in Antwerpen: Congo, Ghana, Senegal en Marokko. Deze gemeenschappen zijn een troef, want zij onderhouden talrijke contacten met de landen waar hun roots liggen én ze zijn vaak al op verschillende manieren solidair met hun familie of gemeenschap ginder. ■

JULES DEWINTER IS VVSG-STAFMEDEWERKER TEAM INTERNATIONAAL

In mei 2017 startte de VVSG samen met twintig gemeenten een voorloperstraject in verband met de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen van

Gemeenten gaan samen de uitdagingen aan

de VN. Ze willen onderzoeken hoe gemeenten duurzaamheid kunnen vertalen in lokale beleidsinstrumenten die concrete maatregelen opleveren.

Deze twintig voortrekkers kunnen rekenen op begeleiding van de VVSG en ruimte voor experiment. Regelmatig komt de groep samen om dieper in te gaan op bepaalde thema's.

Het grote universele SDG-verhaal omzetten in concreet lokaal beleid is niet eenvoudig. Het is een vrij nieuw beleidsconcept, goede praktijken zijn er nog niet, ook niet in het buitenland. De VVSG en de gemeenten moeten op veel vlakken van nul beginnen. De zeventien doelstellingen houden allemaal verband met elkaar. 'Neem armoede, gender, onderwijs... Je kunt ze niet netjes opdelen zonder onvolledig te zijn en dat bemoeilijkt de vertaling in concrete acties. Daarom is het handig dat we ze op eenzelfde manier benaderen,' zegt Bernard Dumoulin uit Herent. Een gemeente die werk wil maken van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen moet zich hierop organiseren. 'Voor Sint-Truiden is het belangrijk te zien dat meerdere steden de keuze maken iemand aan te duiden om de doelstellingen breed uit

te dragen in de gemeente,' zegt Evert Bessemans. De duurzameontwikkelingsdoelstellingen zijn een zaak van iedereen. 'Toch worden ze nog te veel gezien als een thema van de dienst Internationale Samenwerking. We willen iedereen mee en hier leren we van elkaar hoe we de andere diensten in de gemeente kunnen bereiken,' zegt Lut De Saedeleer uit Balen. Voor Bren De Rycke uit Harelbeke is collega's met een soortgelijke nieuwe opdracht ontmoeten een groot pluspunt: 'We moeten niet allemaal afzonderlijk het warme water uitvinden, we helpen elkaar voort en komen tot sterkere ideeën.' Ook Elisa Decaluwé uit Gent vindt dat het netwerk haar blik verruimt: 'Je moet niet alles letterlijk overnemen, maar je krijgt wel nieuwe inspiratie voor je eigen werkwijze.' Voor Bernard Dumoulin houdt het netwerk extra

We moeten niet allemaal afzonderlijk het warme water uitvinden, we helpen elkaar voort en komen zo tot sterkere ideeën.

STEFAN DEWICKERE

SDG-pilotgemeenten

Welke gemeenten zitten in het traject?

Balen	Herzele
Berlaar	Herent
Diksmuide	Hoogstraten
Edegem	Leopoldsburg
Evergem	Nazareth
Genk	Oostende
Gent	Oostkamp
Halle	Roeselare
Hamont-Achel	Sint-Truiden
Harelbeke	Tienen

Op de foto

Links

- 1 **Lut De Saedeleer**, Balen
- 2 **Evert Bessemans**, Sint-Truiden
- 3 **Bert Flossie**, Sint-Truiden
- 4 **Anniek Durnez**, Diksmuide
- 5 **Patricia Taveirne**, Diksmuide
- 6 **Johan Denis**, Herent
- 7 **Delphine Lerouge**, Roeselare
- 8 **Wouter De Spiegelaere**, Roeselare
- 9 **Jules De Winter**, VVSG
- 10 **Benita Van Hurck**, Tienen
- 11 **Hilt Rigouts**, Hoogstraten
- 12 **Judith Schrijvers**, Hoogstraten
- 13 **Karliën Gorissen**, VVSG
- 14 **Bernard Dumoulin**, Herent
- 15 **Caroline Dreezen**, Hamont-Achel

Verder in willekeurige volgorde

- Eva Keirsmakers**, Berlaar
Filip Schramme, Edegem
Wim De Geest, Edegem
Lize Decorte, Evergem
Isabelle Vanderheyden, Genk
Lieve Wouters, Genk
Elisa Decaluwé, Gent
Sara Van Osselt, Halle
Sigrid De Temmerman, Halle
Ellen Vandeputte, Harelbeke
Bren De Rycke, Harelbeke
Caroline De Vadder, Herzele
Stefanie Rodts, Herzele
Benoit Folens, Leopoldsburg
Lynn Van Houtte, Nazareth
Charlotte Logghe, Oostende
Andries Vienne, Oostende
Martine Landuyt, Oostende
Katrijn Holvoet, Oostkamp
Bert Janssens, VVSG
Saskia van Driel, VVSG
Heleen Voeten, VVSG

En rechts

Hanne Albers, VVSG

druk op de ketel: 'Alle agenda's zitten vol, maar door deze werkgroep moet je de planning lokaal goed opvolgen, de agenda wordt hierdoor beter bepaald in Herent.'

Afhankelijk van het concrete thema kan de samenstelling van de groep wisselen. Een goede zaak, want zo leren we dat mensen uit andere diensten ook zelf met vragen zitten, we begrijpen elkaar beter, klinkt het. Zo deden Sara Van Osselt uit Halle en Elisa Decaluwé uit Gent inspiratie op voor de omgevingsanalyse en het meerjarenplan. 'Ik hoor hoe anderen het doen, wat ze opnemen, hoe zij het bekijken. Het geeft mij een extra stimulans om eraan door te werken,' zegt Van Osselt. Bren De Rycke hoopt dat de nieuwe bestuursploeg straks een flinke dosis duurzameontwikkelingsdoelstellingen ingelepeld krijgt: 'Alle sensibilisering is gebeurd bij de huidige politieke ploeg, maar we weten niet wie er straks aan het roer staat. Ondersteuning om dit werk voort te zetten zou dus wel fijn zijn.' Elisa Decaluwé hoopt ook dat er dan uitwisseling komt over de manier waarop de doelstellingen inhoudelijk worden opgenomen in de volgende meerjarenplanning.

De groep wisselt gretig ideeën uit. Sara Van Osselt uit Halle onthoudt vooral de communicatiemogelijkheden: poefjes,

banners, sessies met politici...; Sint-Truiden kreeg van Herent een paar ideeën over kinderanimatie op het wereldfeest. 'Als we de duurzameontwikkelingsdoelstellingen ook bij het grote publiek bekend willen maken, is het goed dat de VVSG een communicatieactie coördineert,' vindt Evert Bessemans. 'Een gemeente alleen is daar te klein voor; nu kunnen we tonen dat de duurzameontwikkelingsdoelstellingen in heel Vlaanderen leven.'

Het vertrouwen in de begeleiding door de VVSG is groot, de verwachtingen zijn hooggespannen. De VVSG moet *de vlam erin houden*, het netwerk voeden en de agenda's blijven bepalen. Ook het inlevingsvermogen van de VVSG-staf wordt gewaardeerd: ze capteren wat er leeft, ze brengen lokale en internationale evoluties samen, en ze doen dat met een flinke dosis creativiteit.

Naast deze vergaderingen bezoeken de VVSG-medewerkers ook de gemeenten afzonderlijk voor begeleiding, ook van de lokale politici. Voor veel deelnemers is dat een pre. 'Bij de start kwam iemand van de VVSG op het schepencollege toelichting geven, dat was voor de politici overtuigender, want zo iemand van de VVSG ziet ook het grotere geheel,' zegt Bernard Dumoulin. ■

NATHALIE DEBAST IS PERSVERANTWOORDELIJKE BIJ VVSG

agenda

ONTDEK ONS OPLEIDINGSAANBOD OP WWW.VVSG.BE/AGENDA

september

Roeselare 6 september

Malle 25 september

Tienen 2 oktober

Hasselt 8 november

Hallo, is dit discriminatie?

Medewerkers van gemeenten en OCMW's worden soms geconfronteerd met lastige vragen en al dan niet discriminerende uitspraken. Deze interactieve vorming leert hen hiermee omgaan en reageren op een gepaste manier.

www.vvsg.be/agenda

Roeselare 28 september en 5 en 12 oktober

LEAN in welzijnsvoorzieningen

Hier leert u de filosofieën en technieken van LEAN kennen en toepassen zodat u verspilling op uw dienst of in uw organisatie kunt terugdringen en de effectiviteit van uw personeelsleden en middelen kunt vergroten. Na een korte inleiding 'LEAN-denken' krijgt u vooral technieken aangereikt om activiteiten die geen waarde toevoegen te identificeren en aan te pakken.

www.vvsg.be/agenda

Brussel 28 september

Studiedagvoormiddag Camerawetgeving

Deze studievoormiddag focust op de lokale vertaling van de (nieuwe) camerawet en de camerawet voor politie. We maken de vertaalslag naar de praktijk, zodat u de gevolgen van de nieuwe en complexe regels goed kunt plaatsen en begrijpen. U krijgt sterke voorbeelden over de uitbouw van een lokaal camerabeleid en het multifunctionele gebruik van nummerplaatcamera's. U ontvangt modellen en een praktische pocket.

www.vvsg.be/agenda

Brussel 28 september

Studienamiddag GDPR

Op deze praktijkgerichte studienamiddag krijgt u concrete voorbeelden en tips om uw bestuur GDPR-conform te maken zonder overdreven formaliteiten. Met deze studiedag willen we alle gemeenten en alle beleidsmakers bereiken en inspiratie bieden voor een lokale inbedding van privacy en het bewust omgaan met gegevens tijdens de komende legislatuur. U ontvangt modellen en een praktische pocket.

www.vvsg.be/agenda

oktober

Berchem start 2 oktober

Hasselt start 4 oktober

Leuven start 8 oktober

Vilvoorde start 10 oktober

Sint-Niklaas start 25 oktober

Torhout start 8 november

Gent start 21 november

Mechelen start 22 november

Mentoropleiding Zorgberoepen

Lokale besturen kunnen meebouwen aan bruggen tussen onderwijs en werk. Deze mentoropleiding biedt u inzicht in de coachende rol die u als mentor hebt ten aanzien van leerlingen en versterkt belangrijke competenties die u nodig hebt voor een goede begeleiding.

www.vvsg.be/agenda

Antwerpen, 25 oktober

Recover pakt uit! – congres over verpakingsafval

Recover, een samenwerkingsverband tussen elf afvalintercommunales en de stad Antwerpen, organiseert op donderdag 25 oktober 2018 een congres over het beleid van verpakingsafval. Graag nodigen wij u daarvoor uit.

Recover pakt uit met de opvallendste resultaten van zijn grootschalig onderzoek en geeft er concrete voorstellen en aanbevelingen voor het beleid bij. Kunnen we met ons huidige beleid van verpakingsafval evolueren naar een circulair systeem, of zijn er drastische veranderingen nodig? En welke rol spelen de verschillende betrokkenen daarin? Al wie betrokken is bij het verpakingsafval wordt

Antwerpen
27 november

P+O-congres

Het P+O-congres is dé inspiratie- en praktijkendag over HRM in lokale besturen. Het congres presenteert naast een reeks lezingen meer dan dertig boeiende praktijken die te maken hebben met goed werkgeverschap, het bestuur als wendbare organisatie, met betrokken medewerkers en sterke dienstverlening als resultaat. Ook actuele thema's zoals personeelsvraagstukken bij de integratie van gemeente en OCMW komen aan bod.

www.vvsg.be/agenda

INLEVERING

PERSENEELSADVERTENTIES

Lokaal 10 (oktobernummer) – 18 september
Lokaal 11 (novembernummer) – 16 oktober

Uw personeelsadvertenties
in **Lokaal, VVSG-week,**
op de **VVSG-website**
én getweet via **@JobLokaal**

INFORMATIE

monika.vandenbrande@vvsb.be
T 02-211 55 43

Op zoek...
naar nieuwe collega's?

De VVSG biedt verschillende tariefformules aan voor de plaatsing van vacatures, zoals een gezamenlijke formule met Poolstok. www.vvsg.be/vacatures.

02-09-18

PROVINCIE ANTWERPEN

Deskundige security en netwerkbeheer

03-09-18

PROVINCIE ANTWERPEN

Administratief medewerk(st)er PIME

CEVI NV

2 productbeheerders financiën

STAD AALST

Adviseur economie

05-09-18

STAD HALLE

Directeur facility

GEMEENTE PUURS

- Informatieveiligheidsconsulent

- Jurist

GEMEENTE DILBEEK

Teamcoach wonen en ondernemen

06-09-18

GEMEENTE SINT-PIETERS-LEEUEW

- Deskundige financiën

- Deskundige burgerzaken

07-09-18

GEMEENTE NIEL

Omgevingsambtenaar

GEMEENTE ZELZATE

- Boekhouder

- Financieel verantwoordelijke

STAD HASSELT

Trainee departement financiën

09-09-18

SOCIAAL HUIS OOSTENDE

Administratief hoofd

PROVINCIE ANTWERPEN

Diensthoud boekhouding

GEMEENTE KRAAINEM

Deskundige stedenbouw en ruimtelijke ordening

GEMEENTE OVERIJSE

Diensthoud facilitair beheer

ZORG LEUVEN

- Deskundige aankoop

- Hoofdboekhouder

- Thuiszorgcoördinator

10-09-18

STAD BERINGEN

Ingenieur/diensthoud wegen en publieke ruimte

11-09-18

STAD AALST

- Projectcoördinator mobiliteit

- Stafmedewerker onderhoud gebouwen en logistiek

LEIEDAL

Stedenbouwkundig ontwerper

STAD SINT-NIKLAAS

Deskundige projecten gebouwen

12-09-18

GEMEENTE SINT-KATELIJNE-WAVER

Projectcoördinator wegen en waterlopen

STAD EEKLO

- Diensthoud vrije tijd

- Diensthoud interne organisatie

- Ambtenaar noodplanning

- Omgevingsambtenaar

- Preventieadviseur niveau 2

- Communicatie- en informatiecoördinator

13-09-18

ZORG LEUVEN

Stafmedewerker

14-09-18

GEMEENTE MEERHOUT

Deskundige personeelsadministratie

GEMEENTE SCHOTEN

Financieel directeur

15-09-18

STAD RONSE

Hoofd ontwerp bureau

16-09-18

SOCIAAL HUIS OOSTENDE

Diensthoud algemeen welzijnswerk

GEMEENTE STABROEK

Directeur grondgebonden dienstverlening

17-09-18

GEMEENTE EN OCMW LAAKDAL

ICT- en systeembeheerder

VLAAMSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

Directeur personeel en HRM

20-09-18

GEMEENTE DENDERLEEUEW

- Coördinator ontmoetingshuis De Palaver

- Stedenbouwkundige

GEMEENTE LUMMEN

- Preventieadviseur

- Diensthoud sociale dienst

- Beleidsadviseur beleving en zorg

- Deskundige vergunning

21-09-18

OCMW DUFFEL

Beleidscoördinator zorg

GEMEENTE KAMPENHOUT

Omgevingsambtenaar

01-10-18

FARYS

- Werkleider

- Adjunct-werkleider

daarna geraadpleegd over deze aanbevelingen. Gaan ze akkoord? Waarom of waarom juist niet? Mis dit unieke congres niet!
www.vvsg.be/agenda

november

Gent 6 november

Torhout 22 november

Geel 29 november

Leuven 13 december

Samenwerken, een zorgvereniging of AGB oprichten, privatiseren...: hoe beslis je dat?

Reorganisatie van zorgdiensten is geen eenvoudig vraagstuk. Het is een strategische beleidsbeslissing die een doordachte aanpak vraagt. Met deze vorming willen we mandatarissen en ambtenaren een hanteerbare methodiek aanreiken om het vraagstuk systematisch te benaderen.
www.vvsg.be/agenda

december

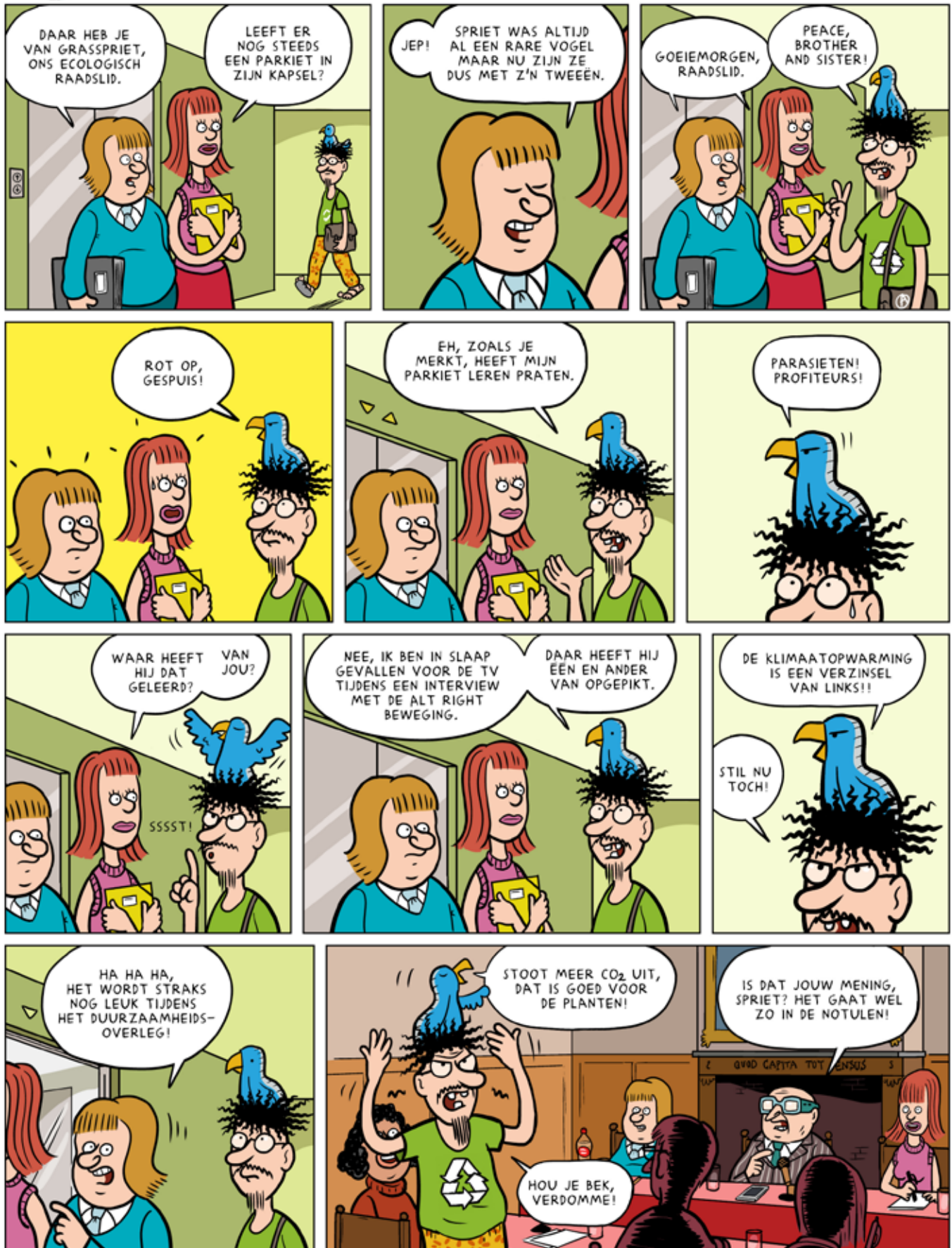
Mechelen 6 december

Woondag

Op de Woondag maakt u kennis met tal van interessante sprekers, boeiende projecten en innoverende praktijken die ingaan op de woonuitdagingen van vandaag en morgen. In meer dan twintig sessies zoomen we breed én diep in op duurzaam en betaalbaar wonen voor iedereen en op aangename woonomgevingen. De Woondag is een samenwerking van de VVSG met Slim Wonen en Leven.
www.vvsg.be/agenda

burgemeester Triljoen

NIX

Belfius Smart Belgium Awards 2018

Neem deel en inspireer anderen
met uw smart project!

**Uw slimme oplossingen maken onze toekomst beter.
Dat wordt vandaag beloond.**

Laat ons samen tonen dat België klaar is voor de uitdagingen van vandaag en morgen en neem deel aan de Belfius Smart Belgium Awards 2018: de zoektocht naar vernieuwende projecten die maatschappelijke uitdagingen slim aanpakken. Alle deelnemers zetten hun organisatie in de kijker, leggen nieuwe contacten tijdens een wervelend netwerkevent en krijgen uitgebreide aandacht, wekelijkse nieuwsbrieven en dagelijkse socialmediaberichten.

Laat ons verder bouwen aan de oplossingen van morgen en bezorg ons uw project op belfius.be/smartawards!

 Belfius
Bank & Verzekeringen

"98 % tevreden klanten" en u zegt het zelf.

Dag na dag zet Ethias haar competenties en expertise in om u van dienst te zijn. Een onafhankelijke studie bewijst het: Ethias werd bekroond tot "sterkste verzekeringsmerk in België met 98% tevreden klanten".

Ontdek ons volledige producten- en dienstengamma op www.ethias.be/publieke-sector

ethias
Doet wat moet